

BRŠKI Časnik

Občina Brda

ŠTEVILKA 116 • LETNIK 28 • JESEN 2024

Jesenski dnevi ozaveščanja

V Brda je prišla jesen – čas, ko nas narava obdaruje z barvami, pridelki in številnimi dogodki, ki opozarjajo na aktualne izzive današnjega časa. V ospredju so pomembni mednarodni dnevi, kot so dan ozaveščanja o izgubah hrane in odpadni hrani, svetovni dan duševnega zdravja, svetovni dan oživljanja in dan starejših.

Konec septembra sta medobčinska inšpekcijska služba in Komunala Nova Gorica d.d. opravili nadzor treh ekoloških otokov, s katerim so oktobra nadaljevali. Ob pogledu na slike iz ekoloških otokov, objavljene na 10 strani, bi težko dejali, da smo pri obvladovanju odpadkov na zavirljivi ravni. Dovolim si razmišljati, da so tudi naši ekološki otoki ogledalo Brd. Medtem ko število ljudi, ki se soočajo z lakoto, narašča, vsako leto zavržemo ogromne količine užitne hrane.

V Evropski uniji letno zavržemo več kot 58 milijonov ton hrane, od tega polovico v gospodinjstvih. Slovenija sicer izstopa kot država z najnižjo količino zavržene hrane na prebivalca, približno 68 kg na osebo, medtem pa je v Evropski uniji več kot 37 milijonov ljudi, ki si vsak drugi dan ne more privoščiti kakovostnega obroka. S preprostimi ukrepi, kot so premišljeno načrtovanje nakupov, ustvarjalna uporaba ostankov in ustrezno shranjevanje hrane, lahko vsi pripomoremo k zmanjšanju odpadkov in izboljšanju življenjskih pogojev.

Vsako leto 10. oktobra obeležujemo svetovni dan duševnega zdravja. Duševno zdravje je bistveni del splošnega zdravja posameznika in si zasluži enako pozornost in skrb kot telesno zdravje. Na žalost je duševno zdravje v marsikateri družbi, tudi v naši, še vedno tema, ki jo spremlja stigma in podcenjevanje. Vsekakor na duševno zdravje vplivajo tudi številna burna dogajanja, ki smo

jim priča zaradi podnebnih sprememb. Letos smo beležili poplave, sušo in visoke temperature. Z vsemi temi spremembami se bomo morali soočiti.

Ob svetovnem dnevu oživljanja smo si lahko ogledali prikaz temeljnih postopkov oživljanja in se vključili v brezplačne meritve holesterola, krvnega tlaka in krvnega sladkorja.

Dnevu starejših smo se v Brdih poklonili v dvorani na Humu, kjer so starejšim vaška skupnost Hum in društvo upokojencev Kojsko pripravili bogat kulturni program in pogostitev. Z veseljem objavljamo zahvalo Domu upokojencev Podsabotin, kjer svojci ugotavljajo, da je za naše starostnike lepo poskrbljeno.

Naš župan se je septembra srečal z župani, ki jim teče osmi zaporedni mandat, v Sloveniji imamo šest takšnih županov, za Briški časnik pa je spregovoril o pomenu čezmejnega sodelovanja.

V Brdih letošnja jesen ni le čas obiranja grozdja, temveč tudi razmišljanja o tem, kako lahko vsak posameznik prispeva k trajnostnemu življenju. Participativni proračun je eden od načinov, s katerimi lahko občani vplivajo na razvojne pobude v svoji okolici. Pričakovano je, da bodo prebivalci s svojim

glasom podprli projekte, ki bodo Brda naredili še prijaznejša in bolj vključujoča.

V tej številki lahko med drugim preberete o Lovski družini Sabotin, ki že sedem desetletij skrbi za briško pokrajino, ter o Danijelu Žnidarju, ki je aprila opravil 50. vožnjo kot prostovoljec Prostoferja. To laskavo številko je pred kratkim osvojila tudi Flavija Valantič, ki jo bomo predstavili v naslednji številki.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica je 45. obletnico delovanja praznovala v Vili Vipolže in ob tej priložnosti nagradila tudi briške obrtnike in podjetnike. Jubilejno priznanje so podelili Nataši Skočaj Kodermac za 30 let dejavnosti in Vasji Benedetiču ter Rožiču Prevozi in posredništvo za 10 let delovanja. Čestitamo Peterc Vineyard Estate za uvrstitev med svetovno elito butičnih namestitev. Vinarji so uspešno izvedli 7. edicijo Masterclass Brda: Home of Rebula, kjer želijo v domačem okolju novinarjem in vinskim kritikom z vsega sveta prikazati našo najzlahtnejšo damo rebulo.

Velika je bera kulturnih dogodkov, ki so se odvijala na naših tleh. Posebno pozornost namenjamo Petri Koršič, nepogrešljivi Briki, ki je letos prejela Stritarjevo nagrado za kritiko.

»Brici smo lahko ponosni, da imamo v svojih vrstah bend kalibra Pigs Parlament, ki že 20 let kroji slovensko alternativno glasbeno sceno« je v reportaži o zgodovinskem praznovanju zapisal Jaša Bužinel. Mi smo utrinek iz koncerta objavili na naslovnici Briškega časnika.

Še veliko zanimivega branja vam ponujamo v tokratni številki, ko v kletih že pokušamo novo vino in se sladkamo s kostanji.

Lucija Prinčič Terpin,
Odgovorna urednica

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:

Anita Manfreda, glavna urednica
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, redakcija, tehnično urejanje
Andrej Colja, fotografije
Ana Cukijati, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Monika Prinčič, Goran Simčič, Iva Sivec,
Mateja Drnovšek, Erika Koncut

Oglasno trženje:
Tina Testen Kumar s.p.,
mobi: 040 475 676
e-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglasov:
DESENIA Danijela Milašinović s.p.

Za lekturo oglasnih sporočil
so odgovorni naročniki oglasov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
tel.: (05) 335 10 38,
031 220528

Računalniški prelom in tisk:
GRAFIKA SOČA

Briški časnik prejme brezplačno vsako
gospodinjstvo občine Brda.

issn 1318-8860

Naklada: 2650 izvodov
Po mnenju Urada vlade za informiranje je
javno glasilo Briški
časnik proizvod informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3
tarife prometnega davka, po kateri se
plačuje DDV.

Briški časnik na internetu:
www.obcina-brda.si

Fotografija na naslovnici:
Nika Debenjak

Županov nagovor

Spoštovane občanke in občani, bralke in bralci našega občinskega glasila!

Pred nami je nova številka Briškega časnika, ki ponovno dokazuje, da nam v Brdih ni dolgčas niti med poletjem. Lepih dogodkov in uspehov zagotovo ni manjkalo, kakor tudi ne izzivov.

Pretekle poletne mesece spremljalo slikovito, če ne rečem kar burno dogajanje: izjemno visoke temperature, suša, zgodnja trgatev v posebno vročih pogojih, manjši pridelek, nato poplave in posledično težave s plazovi in poplavljenimi cestišči po celotnem območju občine. Letošnje leto je zagotovo eno najtežjih za kmete nasploh. Pa vendarle ni bilo vse slabo: letošnja trgatev, kot mi zagotavljajo poznavalci, kljub manjšemu pridelku obeta zelo kvaliteten letnik.

Če ostanemo še za trenutek na področju kmetijstva: tik pred pričetkom trgatve smo gostili kmetijsko ministrico Matejo Čalušić. Kot vedno poudarjam, o težavah in rešitvah zanje ne gre odločati v pisarnah, temveč na terenu, med ljudmi. Zato sem še kako zadovoljen, da je diskusija z briškim vinarsko-vinogradniškim sektorjem in ministrico potekala tukaj v Brdih na gradu Dobrovo in je bila zelo konstruktivna.

Plovba med investicijskimi načrti in finančnimi zmoglostmi občinskega proračuna je tudi, verjemite, zelo burna in zahtevna. Sicer nadaljujemo z že zapeljanimi projekti, kot je recimo obnova cestnega odseka med naseljema Dobrovo in Biljana, v sklopu katere je tudi obnova kanalizacije in vse druge inštalacije na cestnem odseku od krožišča do odcepa za vrtec. Tukaj ne gre pozabiti niti na urejanje dodatnih parkirnih prostorov v Šmartnem, v dveh fazah jih bomo pridobili do 50, pa tudi javne sanitarije. Rešujemo tudi najnujnejše intervencije, ki jih letos ni malo. Moramo pa še kako gospodarno ravnati, da ohranjamo občinski proračun uravnotežen.

Ne glede na to želim na tem mestu poudariti, da vsak projekt, še posebej na področju infrastrukture, potrebuje svoj čas. Potrebna so leta dela, veliko dogovorov in usklajevanj, poleg tega pa je potrebno biti zelo pozoren na pravi trenutek in ujeti pravi in najugodnejši vlak, predvsem glede možnosti sofinanciranja, ki bo pripeljal do realizacije projekta. Vrstni red ni vedno po naših željah.

Letošnji prvi šolski dan je bil zagotovo edinstven za vse, ki so prvič prestopili šolski prag, za vse bralce v našem goriškem prostoru pa še toliko bolj, saj smo bogatejši za nov bibliobus. V veliko čast mi je bilo nagovoriti prisotne na slovesni predaji namenu v Novi Gorici, še

Fotografija: Katja Jemec

bolj pa novo vozilo potujoče knjižnice pozdraviti že naslednji dan na prvi vožnji po Brdih. Vesel sem, da prav z bibliobusom bralno kulturo približujemo širšemu krogu bralcev na podeželju.

Z velikim veseljem sem v začetku oktobra v roke segel tudi prikupni in živahni gospe iz Šmartnega, Gizeli Lipicer, ki je v krogu prijateljev in družine praznovala častitljivi 100. rojstni dan. Z nalezljivo dobro voljo in energijo, od katerih kar prekipeva pri njeni starosti, je gotovo zgled vsem nam. Tako kot so gotovo tudi obe zlati maturantki in diamantna maturantka, vse tri z briškimi koreninami, ki so se s svojim neomajnim trudom in znanjem izjemno izkazale na letošnji maturi. Na briški občini smo zelo ponosni na njihov rezultat. Tako puncam kot njihovim družinam iskreno čestitam.

Cenjene bralke in bralci Briškega časnika! Naj bo letošnja jesen polna novih uspehov in doživetij, o katerih bo pero uredniške ekipe našega glasila pridno pisalo. Želim vam prijetno listanje 116. številke Briškega časnika.

župan Franc Mužič

Pojasnilo občine

Prenova cestnega odseka Goriške ceste na Dobrovem

Zaradi številnih negodovanj občanov in vsakodnevnih uporabnikov ceste glede poteka investicije rekonstrukcije ceste na Goriški cesti na Dobrovem sem se prisiljen odzvati in podati sledeče pojasnilo:

Kot sem že večkrat izpostavil, so pri obnovi celotnega odseka ključne tudi parcele na območju odcepa za vrtec na Dobrovem, ki so v lasti družine Markočič. Dobri dve leti je Občina Brda kot neformalni mediator poskušala najti rešitev, ki bi bila sprejemljiva za obe strani, družino Markočič in državo. Čeprav je cesta državna, smo se namreč na občini zavedali, da je na nas, da poiščemo z lastnikom skupno rešitev, sicer bi se postopki resnično vlekli v nedogled. Med drugim je občina gospe Markočič za čas gradnje cestnega odseka ponudila tudi nadomestno občinsko stanovanje v pritlični etaži, primerno njeni starosti. Ker do dogovora ni prišlo, je država sprožila postopek razlastitve.

Prav 9. oktobra 2024 je bil zadnji rok, ko je imela družina Markočič čas podati pripombe na razlastitev parcel, ki so vezane na obnovo oz. sanacijo cestnega odseka in izgradnjo pločnika na Goriški cesti na Dobrovem. Omenjena družina je ta termin izkoristila in z mnogimi za nas resnično neutemeljenimi razlogi tako rekoč ponovno zaustavila izvajanje del prav na tistem odseku obnove, ki je najpomembnejši v smislu zagotavljanja varnega dostopa otrok v vrtec in šolo ter varnosti v prometu nasploh, torej odcepa za vrtec in za šolo.

Po ocenah merodajne in kompetentne institucije, tj. Upravne enote Nova Gorica, ki vodi ta postopek, se stvari zamikajo za najmanj dva do tri mesece, kar bo gotovo povzročilo veliko nejevolje pri uporabnikih te ceste, gotovo pa tudi povečanje stroškov in gospodarsko škodo pri investitorju. Poudarjamo, da še vedno iščemo rešitev, ki bi te termine pri postopkih skrajšala.

Franc Mužič, župan

Srečanje županov z 8 županskimi mandati v Rogaški Slatini

Na čelu občin že 30 let

Slovenijo sestavlja 212 občin, v šestih od teh županom teče osmi zaporedni mandat županovanja. Te občine so Rogaška Slatina, Gornji Petrovci, Cerklje na Gorenjskem, Rogatec, Zagorje ob Savi in Brda. 11. septembra so se župani teh občin na povabilo županskega kolega mag. Branka Kidriča zbrali v Rogaški Slatini. Srečanja se je udeležil tudi briški župan Franc Mužič.

Na snidenju v Rogaški Slatini, širom znani po zdraviliški dejavnosti, mojstrih steklarstva in najvišjem stolpom v Sloveniji - 106 metrov visokim stolpom Kristal, so si poleg gostitelja in briškega župana v roke segli še

Franc Šlihthuber, župan Občine Gornji Petrovci, Franc Čebulj, župan Občine Cerklje na Gorenjskem, in Martin Mikolič, župan Občine Rogatec. Zaradi obveznosti se srečanja ni mogel udeležiti Matjaž Švagan, župan Občine Zagorje ob Savi.

Župani so si izmenjali mnenja in izkušnje dela v občinah ter nasploh na področju lokalne samouprave v preteklih 30 letih, spregovorili so tudi o trenutnem stanju občin, njihovem financiranju ter o uvrščanju projektov v Dogovor za razvoj regij v različnih statističnih regijah Slovenije.

Fotografija: Občina Rogaška Slatina

V pripravi je nov Lokalni energetskega načrt

Po junijski slavnostni seji so se občinski svetniki ponovno srečali na septembrski 15. redni seji. Sprejeli so poročilo o izvrševanju Proračuna Občine Brda v prvem polletju 2024, Medobčinska uprava Mestne občine Nova Gorica ter občin Ajdovščina in Brda je predstavila polletno poročilo o letošnjem prvem polletju, letno poročilo o izvedenih ukrepih iz akcijskega načrta Lokalnega energetskega koncepta in njihovih učinkih pa je pripravila agencija Golea.

Občinski svet je sklepal še o določitvi cen programov v javnih vrtcih v Občini Brda in drugih pogojih v vrtcih ter prižgal zeleno luč financiranju začasnih spremljevalcev učencem s posebnimi potrebami za šolsko leto 2024/2025. Svetniki so v zaključku imenovali predstavnika briške občine v Svet novogoriške Območne izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti ter potrdili dvema ukinitvama zaznamb javno dobro na parcelah v katastrski občini Krasno ter ureditvi zaznambe javnega dobra na nepremičninah v katastrski občini Kozana.

Polletno poročilo nakazuje nižjo realizacijo od planiranega v 2024

Proračun za leto 2024 je občinski svet sprejel v drugi obravnavi na 10. redni seji v sredini lanskega decembra, ponovno pa je bil uravnotežen na 14. redni seji v letošnjem maju. Poročilo o izvrševanju Proračuna Občine Brda v prvem polletju 2024, predstavljeno na septembrski seji, izkazuje, da je občina do konca letošnjega junija realizirala prihodke v višini 34,8 % načrtovanih proračunskih prihodkov ter 32,5 % načrtovanih odhodkov. Kot je zapisano v polletnem poročilu na podlagi dejanske realizacije januar–junij 2024, dinamike investicij, pritekanja prejemkov ter prodaje zemljišč in zgradb, občinska uprava ocenjuje, da bo realizacija prihodkov in odhodkov proračuna za leto 2024 nižja glede na planirana sredstva.

Do konca leta tri nove sončne elektrarne na občinskih javnih stavbah

Občina Brda je vključena v lokalno energetskega agencijo Golea, ki je zadolžena za izdelavo letnih poročil in načrtov izvajanja aktivnosti, ki sledijo iz akcijskega načrta Lokalnega energetskega koncepta Občine Brda, ter za organiziranje izvajanja aktivnosti iz akcijskega načrta Lokalnega energetskega koncepta občine Brda. V lanskem letu so bile, kot je zapisano v poročilu Agencije Golea, izvedene aktivnosti na področjih učinkovite rabe energije,

izrabe obnovljivih virov energije (OVE) ter oskrbe z energijo. Večji projekt s posrednim učinkom je bila izgradnja kolesarske steze Dobrovo–Vipolže, saj gre za vzpostavitev ključne infrastrukture za področje trajnostne mobilnosti. Opravljen je bil tudi prvi del priprave novega Lokalnega energetskega koncepta. Sicer pa je bila Golea aktivna tudi na področju osveščanja in izobraževanja. Iz planiranih aktivnosti za leto 2024 gre izpostaviti postavitev sončne elektrarne na občinskih javnih objektih, in sicer na občinski stavbi, POŠ Kojško in balinišču v Vipolžah. Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo projekt sofinancira v višini 50 %.

V Brdih največ težav z odlaganjem odpadkov

Medobčinsko inšpekcijsko nadzorstvo je v letošnjem prvem polletju največ dela imelo na področju nadzora zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov, saj je bilo obravnavanih kar 11 zadev iz tega področja, torej 42 % vseh obravnavanih zadev, sicer pa so medobčinski inšpektorji na območju briške občine obravnavali dvakrat več zadev kot v istem obdobju lani. Tudi medobčinsko redarstvo je imelo veliko več dela kot v lanskem prvem polletju. V briški občini je zaznalo za kar 178 % več zabeleženih dogodkov in pridobljenih informacij o morebitnih kršitvah. Kot je med poročanjem svetnikom poudaril vodja medobčinske inšpekcijske in redarske službe Dušan Bremec, je sodelovanje z briško občino dobro, velik doprinos je osveščanje občanov preko občinskih komunikacijskih kanalov, izziv

15. redna seja Občinskega sveta Občine Brda

pa je kadrovska stiska. Ne glede na to so občinski svetniki izrazili nezadovoljstvo s stanjem ekoloških otokov. Posebej so izpostavili željo po večjem nadzoru in kaznovanju kršiteljev.

Povišale so se cene programov v javnih vrtcih

S 1. septembrom je pričela veljati sprememba cene programov, in sicer zaradi sprememb v stroških dela, novo oblikovanih oddelkov in sistemizacije za obdobje 2024/2025. Cena bo dražja za povprečno 10 %. Za I. starostno obdobje (jasli) bodo starši za celodnevni, 9-urni program odšteli 670,34 evra, medtem ko za 6-urni program s kosilom 614,03 evra. Ceni programov za II. starostno obdobje pa so sledeči: za celodnevni, 9-urni program 488,77 evra in za 6-urni program s kosilom 454,60 evra. Na tem mestu gre še pojasniti, da starši plačajo največ 77 % cene programa, razliko krije lokalna skupnost. Višina deleža plačila staršev je odvisna od odločbe oz. razvrstitve v plačne razrede, kar staršem na podlagi vloge odloči Center za socialno delo. Največ staršev otrok v našem vrtcu plačuje 35 % cene programa v vrtcu.

V novem šolskem letu so vrtčevski otroci razdeljeni v 13,5 oddelkov, od tega je 5 oddelkov namenjenih I. starostnemu obdobju, 8,5 oddelkov pa II. starostnemu obdobju. Skupno število vpisanih otrok je 211, od tega jih je v skupinah I. starostnega obdobja 56, v skupinah II. starostnega obdobja pa 155 otrok. Skupno število vpisanih otrok, ki bodo do konca letošnjega leta dopolnili 3 leta starosti, je 69.

Erika Koncut

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Brda

Za varen začetek šolskega leta

Prostovoljca je pozdravila in se osebnostno zahvalila tudi direktorica občinske uprave Anita Manfreda

Že tretje leto zapored smo se v Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Brda organizirali in v času prvih šolskih dni izvedli preventivne aktivnosti. Najmlajši novi udeleženci v prometu so namreč slabše vidni in predvsem nepredvidljivi, zato moramo biti udeleženci v prometu nanje še posebej pozorni. Da smo tudi letošnje preventivne aktivnosti ob začetku šolskega leta uspešno izvedli, torej bili prisotni in urejali promet ob šolskih okoliših na Dobrovem in v Kojskem, gre zahvala Društvoma upokojencev Dobrovo in Kojsko, ki sta zagotovili prostovoljce, ter vodji policijskega okoliša Samu Beridanu. Njihova prisotnost je gotovo veliko prispevala k večji prometni strpnosti v neposredni bližini obeh šol.

Varnejše prečkanje cestišča bo kmalu zagotovljeno tudi v Športnem parku Vipolže, kjer se ravno tako športnih aktivnosti udeležuje veliko

Že tretje leto sta ključni osebi pri varovanju šolarčkov vodja policijskega okoliša Samo Beridan in prostovoljec Branko Filej (fotografija je iz lanskega začetka šolskega leta)

število briških otrok, po tej prometnici pa se dnevno zapelje tudi veliko število vozil. Spomladi smo se uspešno prijavi na natečaj »Skupaj za večjo prometno varnost« Zavarovalnice Triglav in podjetja COPS systems, na katerem smo kandidirali za prometno signalizacijo na lokaciji Športni park Vipolže. Prehod za pešce bo opremljen s sistemom COPS@zebra. Pri razpisu nam je bil v veliko pomoč David Somensary, pomočnik načelnika Policijske uprave Nova Gorica, ki nam je pomagal upravičiti pomembnost postavitve cestne signalizacije na tem območju. Vsekakor ne gre zanemariti previdnosti v prometu tudi med letom in po vseh prometnicah v Brdih. Vsi skupaj namreč veliko pripomoremo v varni udeležbi v prometu, tako otrok, odraslih kot tudi obiskovalcev Brd. Pazite nase in na druge!

mag. Miloš Protić

Fotografija: SPV Občine Brda

Tolikšnega obsega prizadetih lokacij še ni bilo

Sušno obdobje tega poletja se je končalo z burnim vremenskim dogajanjem. 12. septembra popoldne so območje občine Brda zajeli močni nalivi, posledica katerih so bili hitro in močno naraščanje več briških vodotokov, poplavljeni cestišča in kmetijske površine ter številni plazovi po celotnem območju občine, pa tudi nekaj materialne škode pri posameznikih. Stanje na terenu so ves čas spremljali župan Franc Mužič, poveljnik CZ Občine Brda Andrej Colja, vodja Režijskega obrata Sebastjan Arčon in člani PGD Dobrovo.

Največ škode, kot poroča občinska civilna zaščita, je bilo v vaseh Vedrijan, Krasno, Imenje in Gradno. V Gornjem Cerovem je bilo nekaj hiš zaradi poškodbe cestišča odrezanih od sveta. Prav ta odsek je bil na seznamu sanacije med prvimi prioriteta. Sicer pa je bilo tudi drugod kar precej cestnih odsekov zaprtih, ki so jih v čim krajšem času znova vzpostavili v prevozno stanje.

Groba ocena škode na javnih površinah kaže, da je ob tokratni naravni nesreči nastala v zelo kratkem času daleč največja škoda. »Tolikšnega obsega prizadetih lokacij še ni bilo,« poudarja poveljnik CZ Andrej Colja, ki dodaja, da je prioriteta, da »saniramo poti. Zavedamo se, da je še marsikatera občinska pot zaprta. Potrudili se bomo za čimprejšnjo popravilo.« Čemur pa vreme gotovo ne gre na roko, saj so nalivi dodatno škodo povzročili tudi v začetku oktobra. Oktobrska poplava je kar nekaj preglavic povzročila tudi hiši ob vznožju Snežeč.

Pozitivna zgodba septembrskih poplav je bila zagotovo ta, da je Poslovna cona Dobrovo, za katero je v preteklih letih bilo opravljenih

Gornje Cerovo

Kojsko

Gornje Cerovo

Kozana

Imenje

Mlin

Poplave jesen 2024

Med odcepom za Fojano in Šlovrencem

Ponovno sprožen plaz pod vasjo Dobrovo

Sprožen plaz v vasi imenje

Narasel vodotok Reka pri Poslovni coni Dobrovo

Poplavljanje potoka Kožbanjšček pod vasjo Hruševje

Vedrijan

Ostanki odplavljenega materiala v vinogradih v bližini zaselka Peternel

Poplavljenno cestišče, ki vodi v Fojano

veliko del z namenom zaščite pred poplavami, ostala »na suhem«, torej poslovni objekti niso bili poplavljeni, kar kaže na dobro opravljeno delo tako v dvigu cestišča, sanaciji struge reke Reke kot urejenega odvodnjavanja v sklopu izgradnje krožišča v Drnovku.

Pod vasjo Vedrijan

Pristavo

Občina Brda se za pomoč pri poplavah zahvaljuje: briškimi gasilcem iz vrst PGD Dobrovo, poveljniku CZ Mestne občine Nova Gorica Andreju Biaggiu, novogoriškimi gasilcem, cestnemu podjetju Kolektor CPG d. o. o. za hitro intervencijo in vsem briškim občanom, ki so na kakršenkoli način pristopili in ponudili pomoč.

Fotografija: arhiv Občine Brda

»Potrebno je biti vztrajen in dosleden«

Briški župan Franc Mužič je ves čas svoje politične kariere velik zagovornik čezmejnega sodelovanja in povezovanja, njegov trud pa so prepoznali tako v Skupnosti koroških Slovencev kot v Občini Matulji. Prvi so mu leta 2015 podelili Kugyjevo nagrado za pionirsko delo na področju čezmejnega in regijskega sodelovanja, zlasti pri povezovanju in sodelovanju občin v alpsko-jadranskem prostoru, Občina Matulji pa je njegov trud utrjevanja čezmejne vezi med lokalnima skupnostma, ki šteje že štiri desetletja, nagradila s podelitvijo naziva Častnega občana Občine Matulji.

Kako kot župan zrete na razvoj in prizadevanja čezmejnega sodelovanja briške občine? Prav letos vas je doletela posebna čast postati Častni občan Občine Matulji na Hrvaškem.

Že v času mojega predsednikovanja Krajevni skupnosti Medana smo skupaj s Krajevnima skupnostma Dobrovo in Kojško iskali načine čezmejnega sodelovanja. Takrat smo pričeli s srečanji na nekdanjih mejnih prehodih. Na mednarodnem prehodu Neblo smo se dobivali s predstavniki italijanskih občin Dolenje in Praprotno, na plešivskem s kolegi iz prijateljske občine Krmin in na števerjanskem s predstavniki Občine Števerjan. Že takrat smo ugotovili, da je smiselno, da ta sodelovanja prenesemo na določena društva in klube s področja športa in kulture. Poskrbeli smo tudi za sodelovanje šol z obeh strani meje. Srečanja so bila že takrat resnično uspešna. Kasneje smo celo preko pobude Balinarskega kluba Brda navezali stike med vsemi tremi krajevnimi skupnostmi, torej Medana, Dobrovo in Kojško, s Krajevnimi skupnostmi Matulji, Bredi in Rokavac. In prav tako tudi z njimi, tako kot z zamejskimi občinami v Italiji, začeli sodelovati po segmentih. Ko pa je leta 1994 nastala Občina Brda, smo začeli sodelovati tudi z avstrijsko stranjo. Te vezi z Avstrijo smo navezali preko našega takrat generalnega konzula Jožefa Jeraja, ki nas je v samem začetku povezal celo s salzburško deželo, kasneje pa tudi z avstrijsko Koroško, s katero zgledno in učinkovito, predvsem v promocijskem smislu, sodelujemo še danes.

Župan Franc Mužič, Marijana Kalčič, direktorica Zavoda za turizem v Matuljih in Tina Novak Samec, direktorica ZTKMŠ Brda

Takrat ste torej stopili tudi v stik z Bernardom Sadovnikom?

Tako je. Tu smo prišli v kontakt z direktorjem Alp-sko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje Bernardom Sadovnikom, ki je tudi predsednik Skupnosti koroških Slovencev, že nekaj mandatov pa je tudi župan prijateljske Občine Globasnica. Prav gotovo ima ta oseba velike zasluge, da imamo izredne prijateljske odnose tudi z Mestno občino Celovec. Slednja ima, kot je že znano, prav v Šmartnem t. i. Celovško hišo, kjer ustvarjajo koroški umetniki. Sadovnik nam je v vseh teh letih odprl marsikatera vrata: sprejel nas je nekdanji avstrijski predsednik, dunajski župan, bili smo v avstrijskem parlamentu in še bi lahko našteval. Ne smem pa pozabiti omeniti tudi avstrijski občini Beljak in Pliberk, s katerima tudi dobro sodelujemo. S Občino Pliberk smo celo pobrateni. V vseh teh občinah uprizarjamo v okviru sedaj Festivala briške češnje Mini praznike češenj.

Če se osredotočimo na obmejne italijanske občine: kakšni so bili v začetku izzivi in kako ste prestopili morebitne ovire?

No, s sosednjimi zamejskimi občinami so se stvari konkretizirale v tem smislu, da sodelujemo bolj na področju gospodarstva, izvajamo tudi skupne projekte, se prijavljamo na skupne čezmejne projekte, kot so Interreg projektni sklopi. Tak primer je bil tudi nabava prve torklje v Brdih. Pri tem projektu je bila vključena celo Občina Čedad.

Izzivi so bili gotovo urniki mejnih prehodov. Koliko energije vam je vzelo usklajevanje teh urnikov? Golo Brdo je tudi tak primer, ki je bil kar zahteven gorijski voz.

Pogled župana Franca Mužiča na čezmejno sodelovanje Občine Brda

Gotovo so vsa ta angažiranja zahtevala velik vložek strokovnih služb Občine Brda. Pa tudi vezane so bile na kar precejšnja finančna sredstva. Vsekakor gre izpostaviti nekatere zadeve, ki so se nanašale na zaprtje mejnega prehoda Golo Brdo, katerega zapornice so bile zaradi plazu spuščene kar štiri leta in pol. Zelo smo se angažirali, na italijanske odločevalce smo pritiskali tudi preko slovenskih državnih institucij. Dolgotrajno neprehojen mejni prehod je namreč terjal veliko škodo: v Golem Brdu sta se zaprla bencinski servis in trgovina. Vse te težave smo s pravim sodelovanjem in pristopom uspeli rešiti. Uspelo nam je tudi prepričati italijansko stran, da je obnovila cesto iz Mirnika vse do mejnega prehoda Golo Brdo. Seveda pa je briška občina predhodno asfaltirala »brajčno« pot od Mirnika do Brega pri Golem Brdu. Tako da lahko strnem, da so bila ta sodelovanja v dobrobit dobrim sosedskim odnosom uspešna in smo na njih več kot ponosni.

Kje vidite doprinos tega čezmejnega sodelovanja?

Ne smemo zanemariti dejstva, da so bila Brda in pa zamejske občine na italijanski strani zgodovinsko tako rekoč področje Brd. Živimo na enem geografsko-kulturnem področju in nujno je, da čimprej ta prostor ponovno skupno zaživi. Prav gotovo imamo enake možnosti in interese, da do tega pride čimprej. Sicer danes uporabljamo na naši strani izraz Brda, na italijanski strani Collio. Zavedamo se, da se to ne zgodi preko noči in da je za to potrebno čas. Generacije morajo temu dozoreti.

Vidite v tem, da bosta prihodnje leto Nova Gorica in Gorica tvorili Evropsko prestolnico kulture (EPK), nek vzvod, da bi se lahko okrepilo to čezmejno sodelovanje?

Prav gotovo. Že če pogledamo ta prostor, ki mu pravimo Brda-Collio, vidimo, da so te meje, na žalost, navkljub željam ob vstopu v schengensko območje, še

vedno v naših glavah, tako v gospodarskem kot v političnem smislu. Menili smo, da jih bomo hitreje presotopili in izbrisali, vendar se to ni zgodilo. Zaradi tega je nujno ustvariti čim več takih dogodkov, ki povezujejo ljudi z obeh strani meje. Ti dve mesti, Gorica in Nova Gorica, se zavedata, da to ni stvar samo strogih centrov mest, ampak da ta projekt zajame širšo okolico. V EPK je vključena tudi zbirka 134 grafik Zorana Mušiča na Gradu Dobrovo. Pred časom smo že obnovili zunanost gradu, sedaj tečejo dela še v notranjosti, tako da bo zbirka prav ob EPK zasijala v vsej svoji lepoti in dragocenosti.

Kaj pa pogrešate in česa si želite več na področju čezmejnega sodelovanja, tudi s pobratenimi občinami?

Prav gotovo, da ta pobratenja niso neka suhoparnost, ampak jim je potrebno dati prave vsebine in imeti pravi pristop. Pobratenja in čezmejna sodelovanja omogočajo neke pristne stike med ljudmi, to ne gre zanemariti. To sodelovanje ne more biti enkratna zadeva, ampak mora postati neka stalnica, zaradi tega pravim, da je potrebno pri tem vztrajati. Lep primer je sodelovanje s hrvaško občino Matulji, saj že mlade generacije čutijo te kontakte z Občino Brda. S tem, ko je nastala Občina Brda in na Hrvaškem Občina Matulji, se je pobratenje iz krajevnih skupnosti preneslo na občini in to sodelovanje – po 40 letih – deluje še danes. Vztrajnost pri medsebojnem sodelovanju je pripeljala tudi do tega, da so mi kot briškemu županu podelili naziv Častni občan Občine Matulji. Zadovoljen in ponosen sem na to priznanje, ki priča o tem, da je dolgoletna doslednost pri viziji povezovanja tega alpsko-jadranskega prostora cenjena in jo lokalna skupnost podpira.

Erika Koncut

Fotografija: arhiv Občine Brda

Objavljene so strokovne podlage, pripravljene v sklopu priprave sprememb in dopolnitev 6 in 7 OPN Brda

Obveščamo, da so strokovne podlage, ki so bile izdelane v sklopu priprave sprememb in dopolnitev 6 in 7 OPN Brda, na voljo na spletni strani Občine Brda.

Pripravljene so bile sledeče strokovne podlage:

- poročilo o prostorskem razvoju Občine Brda,
- strokovne podlage za usmerjanje poselitve v Občini Brda,
- urbanistična zasnova za naselja Dobrovo, Kojsko in Medana,
- krajinska zasnova Občine Brda.

Do dokumentov lahko dostopate preko povezave:

https://dokumenti.obcina-brda.si/oppn_elaborat_06.php

Nadzor ekoloških otokov

V mešanih odpadkih našli kruh, plastiko, kartonsko embalažo

Zadnji septembrski dan sta medobčinska inšpekcijska služba in Komunala Nova Gorica d. d. opravili nadzor treh ekoloških otokov, in sicer v naseljih Plešivo, Imenje in Vipolže. Zaznanih je bilo več kršitev.

Medobčinska inšpekcijska služba pojasnjuje, da so bili v okviru nadzora treh EKO otokov v Brdih (Plešivo, Vipolže, Imenje) najdeni indici za pet kršiteljev, od katerih gre v enem primeru za pravno osebo, v ostalih primerih pa za fizično osebo. Zoper te bo uveden prekrškovni postopek, če bodo za to izpolnjene pogoji. Splošna ugotovitev pa je, da med napačno odloženimi odpadki v zabojnikih za mešane odpadke prevladuje predvsem plastična in kartonska embalaža ter hrana, medtem ko je papirja bistveno manj in se ta večinoma pravilno ločuje. V več primerih se je tudi videlo, da na domovih najprej odpadke ločujejo, potem pa ločene odpadke združijo v eno vrečo in jo odvržejo v zabojnik za mešane odpadke.

Naj spomnimo:

v Brdih imamo po podatkih Komune Nova Gorica d. d. 70 ekoloških otokov z zabojniki za papir, embalažo in steklo, vseh prevzemnih mest (vključno z zabojniki za mešane in bio odpadke) pa je 100. Na območju briške občine delujeta dva zbirna centra, in sicer v naseljih Hum in Dobrovo.

Urnik zbirnega centra na Humu: torek: 10.00–12.00, četrtek: 14.30–18.00, sobota: 10.30–12.00. Nedelja in prazniki: ZAPRTO.

Urnik zbirnega centra na Dobrovem: torek: 10.00–12.00, četrtek: 14.30–18.00, sobota: 7.00–10.00. Nedelja in prazniki: ZAPRTO.

Lokacije posameznih ekoloških otokov s seznamom, kateri zabojniki so na posamezni lokaciji na voljo, lahko preverite na spletni povezavi:

<https://www.komunala-ng.si/ravnanje-z-odpadki/lokacije-ekoloskih-otokov/>

Kaj kam sodi

(vir: Komunala Nova Gorica d. d.):

Moder zabojnik za papir

V njih zbiramo: časopise, revije, knjige, zvezke, letake. V modri zabojnik NE ODLAGAJTE: zamaščenega papirja, tetrapak embalaže, uporabljenih papirnatih prtičkov in brisač.

Nadzor ekoloških otokov

Bel zabojnik za steklo

V njih zbiramo: steklenice, kozarce, steklene posode, steklene vaze, razno drugo steklo. V zabojnik NE ODLAGAJTE: porcelana, žarnic, ogledal, igrač, neonskih luči, keramičnih izdelkov.

Rumen zabojnik za embalažo

V njih zbiramo: plastenke pijač, plastične kozarce, plastične embalaže čistil, plastenke mehčalcev, plastenke šamponov, vrečke iz PE (polietilena), PE folije, tetrapak embalažo, pločevinke živil in pijač. V zabojnik NE ODLAGAJTE: plastične embalaže nevarnih snovi in njihovih ostankov (motorna in druge vrste mineralnih olj, pesticidi, barve, laki ...), kosovnih plastičnih predmetov (npr. otroške igrače, polomljeni plastični stoli).

Spomnite se: splakniti embalažo in stisniti embalažo, da pridobimo prostor v zabojniku.

Zelen zabojnik za mešane komunalne odpadke

Namenjeni so za zbiranje vseh NE nevarnih odpadkov, ki NE sodijo v zabojnike za zbiranje ločeno zbranih frakcij (vsi odpadki, ki ne sodijo in se jih ne da predelati in izločiti z ločenim zbiranjem odpadkov na ekoloških otokih). V zelen zabojnik NE ODLAGAJTE odpadkov, ki jih je mogoče razvrstiti v ostale zabojnike za ločene frakcije in se jih lahko ponovno uporabi, reciklira ali ločeno zbira (vanje NE SODIJO odpadna električna in elektronska oprema, nevarne snovi, gradbeni material, večji kosi embalaže, kovine, olja, zdravila).

Rjav zabojnik za kuhinjske odpadke

V njih zbiramo: zelenjavne in sadne odpadke vseh vrst, kavne usedline, filter vrečke (čajne in kavne filter vrečke), pokvarjene prehrabene izdelke, netekoče ostanke hrane, toaletne papirnate robčke in brisače. Odpadke odložite brez embalaže. V zaboj za kuhinjske odpadke NE sodijo: maščobe, cigaretni ogorki.

Bio razgradljivi odpadki, ki so primerni za kompostiranje

Vanje sodijo: vrtni odpadki, plevel, trava, listje, rože, sobne rastline brez lončkov, stara zemlja lončnic, odpadno vejevje, lubje, manjši ostanki lesa, žagovina.

Tjaša Simčič

Fotografija: Medobčinska inšpekcijska in medobčinska redarska služba

Policijska uprava Nova Gorica

Stanje varnosti cestnega prometa je letos slabše

Kot sporoča Policijska uprava Nova Gorica, se je stanje varnosti cestnega prometa od začetka letošnjega leta do sredine septembra 2024 v primerjavi z enakim časovnim obdobjem leta 2023 opazno poslabšalo. Samo v septembru sta na območju novogoriške policijske uprave v prometnih nesrečah umrla dva voznika osebnih avtomobilov. Najpogostejši vzrok prometnih nesreč na območju PU Nova Gorica še vedno ostaja nepravilna stran in smer vožnje, vožnja z neprimerno hitrostjo, nepravilni premiki z vozilom, neupoštevanje pravil o prednosti, pomemben dejavnik v prometnih nesrečah pa je tudi vožnja pod vplivom alkohola. Še vedno je namreč skoraj vsaka deseta prometna nesreča povzročena pod vplivom alkohola.

Dean Božnik iz PU Nova Gorica pojasnjuje: »Na območju PU Nova Gorica je bilo letos oz. v času od 1. januarja do vključno 8. oktobra 2024 obravnavanih 666 (v enakem obdobju 2023 = 743) prometnih nesreč, od tega 6 (3) prometnih nesreč s smrtnim izidom, 68 (58) prometnih nesreč s hudimi telesnimi poškodbami in 166 (191) nesreč z lažjimi telesnimi poškodbami. Za posledicami v prometnih nesrečah je na cestah na severnem Primorskem v navedenem času umrlo 7 (3) oseb, 67 (59) je bilo hudo telesno poškodovanih in 208 (230) lahko telesno poškodovanih. Od 568 (652) povzročiteljev prometnih nesreč je bilo 57 (66) povzročiteljev alkoholiziranih. Povprečna stopnja alkoholiziranosti je bila 1,47 (1,33) g/kg (promila) alkohola v krvi.«

Kot še opozarjajo v PU Nova Gorica, že prvi popit kozarec alkoholne pijače vpliva na zaznavanje, zmožnost presoje in reakcijski čas voznika. Raziskave so pokazale, da se verjetnost povzročitve prometne nesreče že pri koncentraciji 0,5 promila podvoji, pri 1,1 promila alkohola pa 8-krat poveča v primerjavi s treznim voznikom. Verjetnost se z višjo stopnjo alkoholiziranosti eksponentno stopnjuje. Pri 1,5 promila se tveganje za nastanek prometne nesreče poveča za kar 22-krat.

Zato Svet za preventivo in varnost v prometu Občine Brda skupaj a Policijsko upravo Nova Gorica poziva vse udeležence v prometu k varni in strpni vožnji, glede na prihajajoči novembrski čas pa tudi na nevarnosti vožnje pod vplivom alkohola. Voznike bodo k odgovorni vožnji pozivali tudi v sklopu preventivne aktivnosti za preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi v prometu, ki jo bo policija izvajala teden pred martinovanjem na območju svetov za preventivo in varnost v prometu v občinah Brda, Kanal in Nova Gorica.

Participativni proračun 2025

Čas je za glasovanje NAJ POBUDE

6. septembra se je zaključil rok za oddajo predlogov v sklopu poziva Participativnega proračuna 2025. Prejeli smo skupno osem pobud v skupni vrednosti skoraj 100.000 evrov. Komisija za participativni proračun je pobude preučila in daje na glasovanje pet pobud, ki so navedene v nadaljevanju.

Vabimo vas, da namenite glas pobudi, ki si po vašem mnenju zasluži realizacijo in bo pomemben doprinos lokalni skupnosti. Vsak glas šteje!

Kdo glasuje?

V glasovanju lahko sodelujejo le osebe s stalnim prebivališčem v Občini Brda, ki so na dan glasovanja stare vsaj 15 let.

Kako glasujemo?

Izberi predlog, za katerega meniš, da bo največ pripomogel k "Bujšim Brdam" in oddaj glas. Predlogi bodo objavljeni tudi na spletni strani Občine Brda.

Kdaj bo potekalo glasovanje?

Od 13. do 27. novembra 2024.

Spomnimo: v proračun za leto 2025 se uvrstijo projekti z največ glasovi, vse do zapolnitve predvidenega finančnega okvirja, ki znaša skupaj 25.000 evrov!

Ime predloga	Lokacija	Vrednost	Kratek opis
OTROŠKI PARKEC Z IGRALI V FOJANI	Fojana ob združenem domu	24.958,76 evra	V sklopu pobude bi bil urejen varen prostor za igro in druženje otrok, zamenjana bi bila obstoječa igrala, ki so že dotrajana, poskrbljeno bi bilo tudi za ograditev igralnega prostora. Otroški park bi bil urejen na razgledni točki v Fojani, namenjen pa bi bil tako lokalnim družinam kot mimoidočim pohodniškim družinam z otroki.
MODERNIZACIJA ELEKTRIČNE NAPELJAVE V ŠPORTNEM PARKU RIO KOJSKO Z ZAMENJAVO REFLEKTORJEV	Športno igrišče Rio Kojško	4.411,60 evra	V Športnem parku Rio je potrebno zamenjati 10 energijsko potratnih reflektorjev na igrišču in ob otroških igralih. Z zamenjavo bi skoraj za polovico zmanjšali porabo energije, pridobili pa bi tudi boljšo svetilnost. Obstoječi reflektorji so namreč stari 20 let.
POSTAVITEV JAVNIH SERVISNIH POSTAJ ZA POPRAVILO KOLES	Različne lokacije po Brdih	12.500 evrov	V skladu z razvojem Brd kot kolesarske destinacije pobuda naslavlja potrebo po postavitvi javnih postaj za popravilo koles, in sicer na petih lokacijah: v Vipolžah (ob Konvinu), na Dobrovem (ob občinski stavbi), v Šmartnem (na placu), v Neblem (pred trgovino na mejnem prehodu) in v Podsabotinu (ob avtobusni postaji). Gre za samopostrežni servis. Pobuda bi pripomogla k boljši urejenosti in kvaliteti kolesarske destinacije Brda.
UREDITEV BOROVEGA GOZDIČKA S TRIM STEZO IN ZUNANJIMI NAPRAVAMI ZA IZVAJANJE ŠPORTNE AKTIVNOSTI	Borov gozdiček na Dobrovem	24.600 evrov	Omogočena bi bila brezplačna vadba na prostem za vse starostne skupine ljudi, poleg tega pa bi se tudi spodbujalo družabno interakcijo in povezovanje med prebivalci. V sklopu pobude bi postavili glasbena igrala v obliki listov slovenskih dreves, klopi in trim orodja ter podestna tribuna. Namen pobude je torej spodbujanje gibanja in zdravja za otroke in odrasle ter dostopnost za vse starosti.
POSTAVITEV KLOPI IN OGRAJE NA PARKIRNEM PROSTORU PRI CERKVI MARIJE SNEŽNE V SNEŽEČAH	Snežeče	4.000 evrov	Od spomladi do jeseni se na parkirišču ob cerkvi Marije Snežne v Snežečah večkrat zaustavijo in zadržujejo pohodniki. V sklopu pobude bi postavili klopi in mize ter dokončali ograditev z ograjo, s čimer bi obiskovalcem in lokalnemu prebivalstvu omogočili še bolj varen, sproščen in doživet obisk tega kottička Brd. S tem bi se na lokaciji zadržali tudi dlje časa.

Čezmejni poletni utrinki iz Avstrije in Hrvaške

Ohranjamo vezi in jih z leti poglobljamo

Pliberški jormak

Pliberk

Beljaški Kirchttag

Beljak

Konec julija so bila Brda tradicionalno prisotna na 79. beljaškem Kirchttagu, briške vrste pa so zastopali Briški Kvintet z glasbo, Klet Brda z vinom in pršutom in kot predstavnica briške občine direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec. Slednja se je srečala z županom Günthrom Albelom, avstrijsko veleposlanico v Sloveniji Elisabeth Ellison-Kramer in predsednikom Koroške gospodarske zveze mag. Christianom Tylom. Obisk je bila priložnost tudi za poglobljene pogovore o nadgradnji medsebojnih sodelovanj. Z beljaškim županom se je pogovor dotaknil reorganizacije Mini festivala briške češnje in nadgradnji le-tega, z avstrijsko veleposlanico o sodelovanju na področju kulture, posebej projekta Art Circle, s predsednikom Koroške gospodarske zveze pa o organizaciji poslovnih dogodkov s predstavniki gospodarske zveze v Brdih. »Prav avstrijski gostje so izjemno pomembni za briško destinacijo z vidika dnevnih obiskov, obiskov tradicionalnih dogodkov, zadnje čase tudi kulturnih, ter seveda predstavljajo pomemben delež pri nočitvah,« izpostavlja direktorica ZTKMŠ Brda.

Občina Brda je že 25 let prisotna na Pliberškem jormaku, ki velja za največjo prireditev na južnem Koroškem, saj njene korenine segajo v daljno leto 1393. Sobotne prireditve v Občini Pliberk, s katero je Občina Brda pobratena, so se v imenu briške občine udeležile podžupanja Teja Jelina ter članici komisije za čezmejno sodelovanje Silvestra Elen Brašnič Saffigna in Judita Maver. Ob tej priložnosti je bila predstavnicam Občine Brda s strani pliberškega jormaka izročena zahvalna plaketa za 25 let sodelovanja.

Tradicionalno se Občina Brda udeležuje tudi dogodka Trka na prstenac v pobrateni občini Barban. Gre za posebno viteško igro - eno glavnih turističnih atrakcij v Istri, na kateri se za najvišjo lovoriko bori 16 konjenikov. Letos sta dogodek v imenu Občine Brda obiskali članici komisije za čezmejno sodelovanje Judita Maver in Silvestra Elen Brasnic Saffigna. Slednja o čezmejnem sodelovanju in udeležbi na tovrstnih dogodkih pove: »Ko se odzovemo vabilu pobratene občine, s tem izkažemo spoštovanje in naš namen, da ohranjamo vezi in jih z leti

Čezmejni utrinki

Trka na prstanec v občini Barban

Trka na prstanec v občini Barban

poglobljamo. Imamo pa na področju kulturne in podjetniške izmenjave še veliko neizkoriščenega potenciala.»

Fotografija iz Pliberka in Barba-
na:

Silvestra Elen Brašnić Saffigna
Fotografija iz Beljaka: Tina No-
vak Samec

UNITRI Brda vabi k vpisu v novo študijsko leto

Skupaj do novega znanja

Jesen je čas za vse vas, ki želite usvajati nova znanja ter ohranяти in utrjevati svoje fizične in umske sposobnosti. Zato vas vabimo, da se nam pridružite v novem študijskem letu 2024/2025, jubilejnem letu UNITRI Brda, ko bomo obeležili 10-letnico delovanja Univerze v Brdih. Slogan »Skupaj do novega znanja«

razkriva pot, kako prepoznati in izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja članstvo v univerzi.

V društvo se lahko vključijo občani Brd, sosednjih občin in zamejstva ter širše okolice. Dejavnosti potekajo v učilnicah in telovadnicah OŠ Alojza Gradnika Dobrovo in podružnične šole Kojsko, v sejnih sobah Občine Brda, v Hiši kulture v Šmartnem, na Gradu Dobrovo in v Vili Vipolže.

Preko dvajset strokovnih mentorjev se bo v novem študijskem letu aktivno povezovalo z nami v iskanju novih rešitev in poti do uspeha. Ponujamo vam priložnost, da rastete v družbi najboljših. Z izjemnimi mentorji krožkov in delavnic ter priložnostmi za druženja postavljamo temelje za našo nadaljnjo rast in uspeh skozi naslednja tematska področja: učenje tujih jezikov, proučevanje in usvajanje znanj s področja umetnosti, izvajanje

fizičnih aktivnosti, skrb za zdrav življenjski slog, skrb za ohranjanje etnografske in kulturne dediščine Brd, proučevanje izbranih zgodovinskih tem, usvajanje in utrjevanje znanja s področja zdravstvene preventive, proučevanje in usvajanje znanja s področja nove tehnologije, obiskovanje in odkrivanje novih dežel, organiziranje kulturnih dogodkov in druženje, sodelovanje v humanitarnih akcijah.

Možnost naknadnega vpisa velja do 30. novembra 2024. Več informacij vam je na voljo na spletni strani www.unitribrda.si in na telefonski številki 041 393 309.

Pridružite se nam na poti iskanja novih znanj, kjer vsaka aktivnost odpira vrata novim priložnostim. Naj vaša želja do osebnega razvoja nikoli ne ugasne.

Direktorji občinskih uprav

Spoznavali dobre prakse koroške Podjune

Strokovna ekskurzija direktorjev občinskih uprav na avstrijskem Koroškem

Združenje direktorjev občinskih uprav je v začetku oktobra na povabilo Združenja avstrijskih tajnikov Koroške organiziralo strokovno ekskurzijo v Podjuno na avstrijskem Koroškem. Kolegi iz občin Pliberk, Globasnica in Suha so nam predstavili primere svojih dobrih praks Karavanke Unesco Global Geoparka z Geodomom na Peci, ki je bil financiran s sredstvi Evropske unije, projekt ohranjanja kulturne

in naravne dediščine ajde z INICIATIVO »HADN« ter programsko in arhitekturno fascinanten muzej Liaunig v Suhi (Neuhaus).

Karavanke – Unesco Global Geopark je za nas zanimiv z vidika, da v svetovnem merilu lahko naštejemo 213 Unesco Globalnih Geoparkov, trenutno pa je karavanški eden izmed le 5 čezmejnih Geoparkov. Karavanškega sestavlja 14 občin, od tega 5 slovenskih in 9 avstrijskih. Bi-

lateralno sodelovanje poteka preko Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje Geopark Karavanke, obe območji pa povezuje razumljiva in zavezujoča bilateralna strategija obmejnega območja. Poudarek mednarodnega projekta je isti, kot ga zasledujemo v Brdih, in sicer trajnostni turizem.

Tovrstne ekskurzije so zagotovo odlična priložnost izmenjave izkušenj in dobrih praks tako med slovenskimi občinskimi upravami kot tudi z zamejskimi, kar je v svojih pozdravnih besedah izpostavil tudi župan Občine Globasnica, predsednik Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje in predsednik Skupnosti koroških Slovencev Bernard Sadovnik, ki je ravno sodelovanje z našo občino izpostavil kot primer dobre prakse čezmejnega sodelovanja.

Besedilo in fotografija:
Anita Manfreda

Mercator omogočil varno parkirno mesto

Vozilo Prostofer odslej v garaži

Trgovsko podjetje Mercator je omogočilo pokrito parkirno mesto pod poslovalnico na Dobrovem za potrebe parkiranja vozila Prostofer. Pobudo, da bi bilo vozilo v garaži, so podali prostovoljni šoferji. Želeli so, da bi uporabnikom omogočili prevoz z vozilom, ki ni pregreto ali premraženo, pa tudi vozilo ni izpostavljeno morebitnim vremenskim nevšečnostim. Družbi

Mercator se na tem mestu iskreno zahvaljujemo za razumevanje in dobrosrčnost.

Veča pa se tudi število občanov in občanov, ki lahko s pomočjo prostovoljnih šoferjev lažje postorijo svoje opravke, obiščejo zdravnike, lekarne ipd., kar nas navdaja z izrednim zadovoljstvom. Ob koncu poletja smo brezplačni prevoz v sklopu Prostofer nudili že 50. uporabniku.

Tanja Prebil
Fotografija: Mateja Ambrožič

Turistični obisk v prvem polletju 2024: več obiskovalcev iz bolj oddaljenih krajev

Brda smo uveljavili kot mednarodno umetniško, kulturno in poslovno prizorišče

Slovenija je letos v prvih osmih mesecih zabeležila 4.792.886 prihodov turistov, kar predstavlja za 6,21 % več prihodov kot v istem obdobju lani. Slabih 80 % je bilo tujih gostov, domači gostje pa so predstavljali dobro petino vseh prihodov. Prenočitev v tem intervalu je bilo 12.543.379, v primerjavi z istim obdobjem lani 4,26 % več. In kako se je odrezala destinacija Brda?

Tudi briški turizem nadaljuje z ugodnimi trendi in rastjo. Destinacijo je obiskalo slabih 1000 gostov več kot v istem obdobju lani, ravno tako je bilo več nočitev, in sicer za 1700. Našteli smo torej 22.306 gostov, prenočitev pa je bilo 41.571. »Smo neka-ko primerljivi s slovenskim povprečjem, v teh osmih mesecih smo ustvarili 4,3 % več nočitev kot lani v istem obdobju, kar je dober rezultat. Zavedati se moramo, da je Nemčija letos gostila evropsko prvenstvo v nogometu, Francija olimpijske igre, dva pomembna dogodka, ki sta za veliko družin predstavljala glavni poletni dopust in se zato za obisk drugih destinacij niso odločali. Ne glede na dober poletni rezultat menim, da ni pravo merilo, koliko nočitev ustvarimo, ampak bolj, kolikšna je dodana vrednost gostov, ki prihajajo k nam,« poudarja direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec, ki je zadovoljna z rezultatom. »Ni samo po sebi umevno, da beležimo dobre rezultate, sploh upoštevajoč konkurenco, ki smo je deležni. Resnično se je potrebno zelo potruditi, da pokažemo neko edinstvenost v svetovnem merilu, kvaliteto naših storitev in izdelkov, pristen osebni odnos. To je to, kar nas dela izjemne in mnogi gostje se na osnovi tega odločijo za obisk pri nas.«

Nova baza Ryanair v Trstu pripomore tudi k briškemu turizmu

Delež tujih gostov se letos vrti okrog 70 odstotkov, ti ustvarijo ravno tolikšen delež nočitev. Nemčija, Nizozemska, Francija, Belgija, Avstrija, Italija so države, iz katerih prihaja večina tujih gostov, tem pa že sledijo obiskovalci iz Združenih držav Amerike. Povečan obisk gostov iz bolj oddaljenih krajev je bilo zaznati v pozni pomladi in med poletjem, k temu naj bi veliko prispevala, kot namigne Novak Samec, nova baza Ryanaira v Trstu. Predvsem pri dnevni obiskovalcih so zaradi tega beležili povečano število gostov iz Španije in Francije. »Zato smo letos poleti povečali našo pojavnost preko direktne spletne promocije na teh trgih,« pove direktorica ZTKMŠ Brda.

Poletje v znamenju vrhunskih kulturnih dogodkov

Piccolo opera festival z opernimi solisti in SNG Opera in balet Ljubljana v Vili Vipolže, s posebno operno uprizoritvijo na Gradu Dobrovo ter bolj intimnim dogodkom na domačiji Čarga, Imago Sloveniae z glasbenima poslasticama z romunskim pianistom Danielom Ciobanujem in Akademijo komorne glasbe Colluvio, koncert Pehlivanian profesionalne operne akademije, pa nastop izvrstnega glasbenika Uroša Periča, nenazadnje festival, ki je spajal poezijo in zvok, Penčanje v Medani, je šopek dogodkov, ki je obogatil poletne večere v Brdih. »Nekateri dogodki so pripeljali goste ne samo iz drugih krajev Slovenije, ampak tudi iz bližnje Italije, Avstrije in pa Hrvaške. Gostje so mi ob prijetnem klepetu zaupali, da se v Brda vračajo prav zaradi teh dogodkov in prihajajo k nam že vrsto let,« pove Novak Samec. Dodana vrednost v kulturi in umetnosti je bila v destinaciji Brda prepoznana že pred časom, z zapisom v Strategijo razvoja in trženja turizma v Občini Brda 2023–2028 pa je mesto ob bok briški enogastronomiji še bolj utrjeno. »Menim, da je to izjemno pomembno. Najprej, ker krepi kulturni duh, dviguje zavest in spreminja načine vsakodnevnega življenja lokalnega prebivalstva, po drugi strani pa tovrstni dogodki, predvsem tisti, ki so izpeljani na vrhunskem nivoju, pritegnejo in pripeljejo v Brda nek nov segment obiskovalcev,« pomen kulturnih aktivnosti oriše direktorica ZTKMŠ Brda.

Brda postajajo zanimiva za organizatorje dogodkov

V devetih letih, kolikor upravljajo Vilo Vipolže, je zavod skupaj z organizatorji dogodkov tako dvorec kot Brda uveljavil kot zanimivo destinacijo kulturnih in poslovnih prireditev, zaradi česar je prav v letošnjem letu zaznati opazen porast števila mednarodnih organizatorjev, ki si želijo izpeljati dogodke v Vili Vipolže ali drugje v Brdih. »Ni naključje, da smo v oktobru gostili pomemben dogodek nemškega Chemnitza, ki bo prihodnje leto poleg Nove Gorice in Gorice Evropska prestolnica kulture, kot tudi kar 75 predstavnikov največjega združenja francoskih organizatorjev potovanj. Menim, da smo skozi leta naredili pomembne korake, da smo Brda uveljavili kot mednarodno umetniško, kulturno in poslovno prizorišče. Gre za interesna področja in po drugi strani aktivnosti, ki bodo v Brda pripeljale segment gostov, katerim so blizu podobne vrednote kot nam in imajo poseben čut do vsega, kar je tudi nam drago, v prvi vrsti do naše narave, do naših ljudi in do vsega, kar smo in kar počnemo,« zaključuje direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec.

Erika Koncut

Novosti na področju javnih avtobusnih prevozov

Nov vozni red

Novoustanovljena državna družba DUJPP je s 1. julijem 2024 vzpostavila številne nove redne linije avtobusnih prevozov in to po vsej državi. Ker so bile to nove linije, je bila potrebna uskladitev točnih urnikov. S strani koncesionarja podjetja Nomago d. o. o. smo konec septembra prejeli usklajen vozni red, ki je stopil v veljavo s 1. oktobrom. Nov vozni red je na voljo s klikom na spletno stran podjetja Nomago d. o. o.: <https://www.nomago.si/vozovnice/>

Prevoz otrok na briški šoli bo še naprej zagotavljal Nomago

Po zaključenem javnem naročilu je Občina Brda z izbranim izvajalcem prevozov podjetjem Nomago d. o. o. podpisala pogodbo o izvajanju prevozov šolskih otrok v Občini Brda, ki je za obdobje štirih šolskih let med leti 2024 in 2028, težka 1.580.085 evrov z DDV. Navedeno predstavlja letno 395.021 evrov, kar je približno 6,20 % osnovnega proračuna Občine Brda.

Pogodbo so za Nomago d. o. o. podpisali glavni izvršni direktor Miha Tavčar, izvršni direktor za operativno in komercialno Aleš Mesec, prisostvoval pa je tudi Tadej Luznik, regijski direktor prodaje.

Skladno s pogodbo so zagotovljeni jutranji dovozi otrok do obeh šol na Dobrovem in Kojškem, prvi

popoldanski odvozi domov ob 13.45, ter za otroke, ki obiskujejo popoldansko varstvo in tiste starejše učence, ki imajo obveznih več šolskih ur, odvozi ob 15.30. Na tem mestu gre še izpostaviti, da je občina z izvajalcem prevozov dogovorjena, da lahko otroci namesto prevoza domov koristijo prevoz do kraja, kjer imajo druge t. i. popoldanske aktivnosti (v Mladinskem centru Brda, v Športnem parku Vipolže, v dvorani na Humu in drugje).

Poleg navedenih prevozov je občina v skladu z zakonodajo dolžna zagotavljati tudi prevoz otrok s posebnimi potrebami, v našem primeru gre za prevoz na OŠ Kozara. Tudi za navedeni prevoz je po izpeljanem javnem naročilu bila sklenjena pogodba za obdobje štirih let, in sicer z izvajalcem Mivax d. o. o. Za slednjo občina v svojem proračunu zagotavlja 27.145,05 evra letno.

Naj omenimo še, da poleg navedenih prevoznikov manjše krake opravi tudi minibus Osnovne šole Alojza Gradnika Dobrovo, katerega stroške tudi pokriva občina. Celoten letni strošek za prevoze šoloobveznih otrok znaša okoli 440.000 evrov, kar predstavlja približno 6,8 % osnovnega proračuna občine.

Nika Fabricijo Jug

Fotografija: arhiv Občine Brda

Zadnji šolski dan

S sladoledom v počitnice

In smo ga dočakali – zadnji šolski dan šolskega leta 2023/24. Dogajanje se je začelo z dvema urama v razredu, kjer so se učenci srečali s svojimi razredniki in čas izkoristili za pregled uspehov v letošnjem letu, pogovor o prihodnjih načrtih in delitev vtisov. Nato smo na šolskem igrišču obeležili dan državnosti, prisluhnili otroškemu zborčku ter si ogledali nekaj plesnih točk. Po proslavi pa smo se posladkali s sladoledom.

Nov bibliobus Goriške knjižnice Franceta Bevka

Knjige po okolici mesta z novo modro limuzino

V prvih dneh septembra je čaroben vetrič prevzel goriške ljubitelje knjig, saj je Goriška knjižnica Franceta Bevka po skoraj dveh desetletjih pozdravila novo vozilo potujoče knjižnice.

Nakup in opremo vozila so financirali Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter občine soustanoviteljice knjižnice: Mestna občina Nova Gorica in občine Brda, Kanal ob Soči, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko ter Šempeter - Vrtojba.

Sodobno opremljen bibliobus krasijo ilustracija Ane Razpotnik

Donati s številnimi posebnostmi goriškega prostora in modrim ozadjem, v notranjosti pa najdemo kar 80 metrov knjižnih polic, ki lahko nudijo prostor za okoli 6000 enot gradiva. »Hitrejšo in enostavnejšo izposajo in vračanje gradiva omogoča RFID tehnologija, v njem sta video projektor in platno, za gibalno ovirane je na vhodu vgrajeno dvigalo, v notranjosti vozila pa ni stopničk,« novo modro limuzino, zgrajeno na kamionskem podvozju MB Actros, opisujejo v goriški knjižnici. Delovanje vseh električnih naprav zagotavljajo sončne celice nameščene na strehi vozila, tako da je poskrbljeno tudi za energetsko učinkovitost.

Nov bibliobus so svojemu namenu predali na letošnji prvi šolski dan. Na slavnostnem dogodku, na katerem je sodelovala tudi ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko, je nekaj pozdravnih

besed prisotnim namenil tudi briški župan Franc Mužič, ki je že dan kasneje novemu bibliobusu voščil dobrodoščilo na Dobrovem. Poleg njega sta novo pridobitev Goriške knjižnice Franceta Bevka pričakali še direktorica občinske uprave Anita Manfreda in vodja oddelka za splošne zadeve in družbene dejavnosti Nika Fabricijo Jug, vsekakor ne praznih rok. Ekipo potujoče knjižnice so posladkali z rogljički, v spomin na prvo pot v Brda pa so ji poklonili steklenico penine. Ob tej priložnosti so se za dolgoletno šofiranje bibliobusa zahvalili tudi Miranu Treplaku.

S potujočo knjižnico čarobnost besed potuje tudi med 17 briških vasi

»Enkratna prenosna čarovnija,«

tako je knjige definiral ameriški pisatelj Stephen King. Torej bi lahko rekli, da je potujoča knjižnica potovalna torba Marry Poppins, v kateri najdemo tisoč in eno popotovanje med čarobnostjo besed in misli, sanj in avantur. Te prenosne čarovnije se prav s pomočjo bibliobusa redno vračajo med briške vasice, saj potujoča knjižnica v Občini Brda obišče skupno 17 krajev, izposojajo pa nudi na kar 21 postajališčih, s čimer veliko pripomore k ohranjanju visokega nivoja bralne kulture tudi v bolj oddaljenih krajih in ljudem, ki se soočajo z izzivi mobilnosti. Atraktivna podoba novega bibliobusa bo zagotovo privabila radovedne poglede najmlajših, poleg tega pa, kot že omenjeno, s posebnim dvigalom omogoča izbiro in izposojajo knjig tudi gibalno oviranim (invalidom, starejšim ali drugim z gibalnimi težavami).

Bi bila krajevna knjižnica primerljivo »dostopna« in vabljiva?

Ne gre za provokativno vprašanje, pa vendarle je na mestu vprašanje, kaj briškim bralcem nudi potujoča knjižnica v primerjavi z morebiti kdaj urejeno krajevno knjižnico. Bi jo obiskovalo toliko bralcev, kot sedaj potujočo knjižnico? Gotovo ne. Težko zamenjaš nekaj, kar lahko obiščeš »v copatih«, z nečim, kamor se moraš »odpraviti«, poiskati prevoz, pa parkirni prostor ... To niso tako neobičajne skrbi na podeželju. Vprašajmo se zgolj pri sebi, kako pogosto sami obiščemo matično knjižnico v Novi Gorici, ki je le slabih 20 minut stran od središča Brd? Prav zaradi navedenega je potujoča knjižnica v ruralnih območjih poglavitnega pomena. Branje torej ne potrebuje centralizacije, pravzaprav obratno: vsak bralec je topel ogenj, za katerega je potrebno skrbeti, da nikoli ne ugasne. Branje ne pozna družbenega statusa, nima nikakršnih ovir. Ovira, ki jo moramo v današnjem času premagati, je le »vzeti si čas za branje«.

Potujoča knjižnica pomeni stopiti čim bližje bralcu in mu nuditi »enkratno prenosno čarovnijo«, od letošnje jeseni na Goriškem z lepo modro kočijo.

Besedilo in fotografija:
Erika Koncut

Nagradni natečaj

Grafiti o trajnostni prihodnosti

Portal Trajnostna energija je objavil nagradni natečaj *Trajnostna energija 024: Ustvarjajmo boljši svet z našimi odločitvami*, k sodelovanju pa vabi vse slovenske vrtce in osnovne šole. Natečaj poteka od 16. septembra 2024 do 29. novembra 2024, naslavlja pa predvsem trajnostno prihodnost, zniževanje ogljičnega odtisa v prometu in energetske učinkovitost. Udeleženci morajo

ustvariti grafit in se vsebinsko navezati na teme oz. ključna sporočila, ki izražajo njihovo vizijo trajnostnega sveta, in ga fotografirati. Grafit se lahko nariše na steno, tla ali premične površine, kot so platno, papir ali karton, ter obesi na vidno mesto v ustanovi. Izpolnjeno vlogo s fotografijo grafita pošljejo na elektronski naslov natecaj@trajnostnaenergija.si. V nagradnem skladu je kar 24.000 evrov. Vabljeni k sodelovanju.

Več informacij na strani www.trajnostnaenergija.si.

Kmetijska ministrica Mateja Čalušić obiskala Občino Brda

Vinogradniški in vinarski sektor za uspešno kljubovanje aktualnim izzivom potrebuje boljšo podporo države

Sredi avgusta smo na Gradu Dobrovo gostili ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Matejo Čalušić in podpredsednika vlade ter ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Mateja Arčona. Predstavniki Konzorcija Brda, Združenja družinskih vinogradnikov-vinarjev, Vinoteke Brda in Občine Brda so kmetijski ministrici predstavili ključne izzive vinogradniško-vinarskega sektorja s posebnim poudarkom na pomenu podpore promociji na tujih trgih.

Omizje na temo izzivov povezanih s slovensko vinsko industrijo in regionalnimi vprašanji na področju vinogradniško-vinskega sektorja so sestavljali: predsednik Konzorcija Brda Marjan Simčič, predsednik Združenja družinskih vinogradnikov-vinarjev Slovenije Aleks Simčič, sekretarka združenja Mateja Škrli Kocjančič, direktor Kleti Brda Silvan Peršolja in vodja trženja v Kleti Brda Andrej Valentinčič, direktor Vinoteke Brda David Lipovšek, Alis Marinič iz vinarske hiše Domaine Vicomte de Noüe-Marinič in Matjaž Četrtnič iz vinarske hiše Ferdinand. Med predstavniki Občine Brda so bili župan Franc Mužič, direktorica občinske uprave Anita Manfreda in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec.

Predsednik Konzorcija Brda Marjan Simčič je opozoril na vedno bolj zahtevna tržišča: »Ministrici Čalušić smo predstavili situacijo v vinogradniško-vinarskem sektorju. Ekonomska kriza, navade in konkurenca na trgu zahtevajo konkretnejše odgovore. Naše priporočilo je bilo, da bo morala država dati več poudarka promociji slovenskega vina, ustanoviti generično telo in promovirati vina Slovenije. Pomembno je tudi povezovanje po okoliših in skupno promoviranje na trgih. V vseh teh letih so se stroški promocije povišali, podpora sektorju pa ostaja enaka ali pa se celo manjša. Dano je bilo torej opozorilo, dokler nam je dan še čas za ukrepanje, da ulovimo naše konkurente, ki jih imamo zelo blizu, torej Italijane, Avstrijce, Madžare, pa Hrvate in Srbe, ki so precej bolj agresivni in več vlagajo v to področje, kar jim prinaša tudi rezultate.«

Direktor Kleti Brda Silvan Peršolja temu dodaja, da so v pogovoru z ministrico izpostavili vprašanje promocije na tretjih trgih, osvajanje novih trgov in pa postavljanje Slovenije kot vinske dežele na svetovni vinski zemljevid: »Zdelo se nam je razumno v sodelovanju z drugimi vinarji iz prve roke seznaniti ministrico, katere so glavne težave, s katerimi se srečujemo, ko prodajamo vrhunsko slovensko vino po svetu.«

Predsednik Združenja družinskih vinogradnikov-vinarjev Slovenije Aleks Simčič iz vinarske hiše Edi Simčič je opozoril na področje podpore promociji: »Sredstev za promocije na vinskih sejmih je premalo. Bojimo se, da bo, v kolikor ne bo dovolj sredstev, prišlo do osipa udeležbe na vinskih sejmih. Izpostavili smo tudi nepovezovanje s Slovensko turistično organizacijo, ki vinskega turizma sploh ne vključuje v svoje promocije, zanj ta sektor ni strateški in ni v kategoriji turizma. Dotaknili smo se tudi potrebne posodobitve zakonodaje na vinskem področju.«

Direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec še dodaja, da so si vsi mnenja, da bi lahko s prerazporeditvijo sredstev in medresorskim sodelovanjem določenih ministrstev zagotovili prepotrebna dodatna sredstva, ki bi jih lahko tako občine, destinacijski zavodi kot vinarji, ki samostojno izvajajo promocijo bodisi na sejmih bodisi v okviru organizacije raznih dogodkov, namenili za pospeševanje promocije in prodaje: »V Brdih radi večkrat povemo, da so naši vinogradniki in vinarji naši promotorji, ambasadorji po svetu. Vedno, ko predstavljajo sebe, svoja vina, v prvi vrsti predstavljajo in zastopajo Slovenijo in našo regijo, konkretno Brda. Ta sektor je izjemno pomemben in ima multiplikativne učinke.«

Erika Koncut

Fotografija: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS

Goriška bogatejša za 18 sončnih elektrarn

S skupnim delovanjem do večjega učinka v našem prostoru

Konzorcij Mestne občine Nova Gorica, Občine Brda, Šolskega centra Nova Gorica in Doma upokojencev Nova Gorica je bil s pomočjo Agencije Golea uspešen na Javnem razpisu za sofinanciranje izgradnje novih naprav za proizvodnjo električne energije iz sončne energije na javnih stavbah in parkiriščih za obdobje od leta 2024 do 2026 (NOO – SE OVE 2024) z nepovratno pomočjo v višini 730 evrov/kW moči panelov. Vodilni partner konzorcija je Mestna občina Nova Gorica, ki je v imenu konzorcija predložila skupno vlogo na javni razpis. Konzorcij je pridobil 891.549, evrov nepovratnih sredstev.

Na območju konzorcija bo postavljenih 18 sončnih elektrarn, in sicer: SE Stadion Nova Gorica, SE OŠ Čepovan, SE telovadnica Prvačina, SE Vrtec Dornberk, SE Glasbena šola Nova Gorica, SE OŠ Branik, SE OŠ Solkan, SE OŠ Šempas, SE OŠ Frana Erjavca Nova Gorica, SE POŠ Prvačina, SE Vrtec Čriček, SE Vrtec Kekec, SE DUNG Nova Gorica, SE DUNG Nova Gorica – PE Podsabotin, SE Šolski Center Nova Gorica, SE občinska stavba Brda, SE balinišče Vipolže, SE podružnična šola in vrtec Kojsko.

Objavljeno je bilo javno naročilo za postavitev devetih manjših sončnih elektrarn, ki jih je potrebno postaviti do konca leta. Gre za sončne elektrarne na objektih v lasti Mestne občine Nova Gorica (6 SE) in Občine Brda (3 SE). Javno naročilo za postavitev večjih sončnih elektrarn na objekte Mestne občine Nova Gorica (6 objektov), Šolskega centra Nova Gorica (1 objekt) in Univerze v Novi Gorici (2 objekta) bo objavljeno konec leta oziroma v začetku naslednjega leta.

Projekt bo imel pozitivne učinke tako za neposredne uporabnike kot na okolje, pomembno sporočilo pa je tudi povezovanje občin in drugih institucij z namenom optimiziranja stroškov in prizadevanj na področju zelenega prehoda.

Novogoriški župan Samo Turel poudarja: »Ta skupni projekt je pomemben korak pri povezovanju občin in javnih institucij, zmanjšanju stroškov porabe električne energije, predvsem pa izjemen prispevek k zmanjšanju onesnaževanja okolja. Zares si želim, da bi se projekt uspešno uresničil in postal vzorčni model tudi za druge. Na javnih objektih je veliko prostora, ki ga lahko koristno uporabimo v te namene. Želim si, da bi s tovrstnimi projekti nadaljevali, saj se na področju zelenega prehoda odpira vrsta možnosti in področij, kjer bi lahko poiskali uspešne prakse. Prepričan sem, da nam bo na tej poti v veliko strokovno pomoč tudi Center zelenih tehnologij. Naj ob tej priložnosti še dodam, da bo mestna občina v tem letu, sicer izven tega projekta, postavila še pet malih sončnih elektrarn na objekte Mostovna, KS Gradišče nad Prvačino, KS Kromberk – Loke in KS Trnovo.«

Župan Občine Brda Franc Mužič pojasnjuje: »Na območju naše občine bodo v sklopu te uspešne skupne zgodbe postavljene kar tri sončne elektrarne, torej na občinski stavbi, na strehi balinišča v Vipolžah in strehi podružnične šole in vrtca v Kojskem. Na tem mestu moram poudariti, da vedno zagovarjam povezovanje tako znotraj goriškega prostora kot širše, saj v tem vidim dodano vrednost pri medsebojni pomoči in izmenjavi dobrih praks kot optimiziranju delovanja oziroma gospodarnemu delovanju z občinskim denarjem. Vse-skozi sem tudi mnenja, da je naloga novogoriške mestne občine, kot osrednje občine na Goriškem, povezovanje občin v tem prostoru, zato me veseli, da smo s tem konzorcijem, v katerega sta se vključili še dve pomembni instituciji na Goriškem, Šolski center Nova Gorica in Dom upokojencev Nova Gorica, nakazali uspešno pot sodelovanja na področju zelenega prehoda. Nadejam se, da bomo ob prihodnjih projektih ta konzorcij razširili še z drugimi partnerji (z občinami, javnimi institucijami). S skupnimi delovanjem lahko gotovo dosežemo več in naredimo večji učinek v našem prostoru. V briški občini smo že v preteklosti uspešno opravili energetske sanacije javnih objektov občinske stavbe in šolskih objektov, s čimer smo si leta 2015 prislužili naziv energetska najbolj učinkovite občine. Tokrat prizadevanja na področju energetske učinkovitosti nadgrajujemo s postavitvijo treh novih sončnih elektrarn, ki bodo gotovo pomembna pridobitev v naši občini. Gotovo pa bomo še naprej iskali moduse, kaj lahko še storimo na področju zelenega prehoda.«

Danijel Žnidar, prostovoljni šofer in krvodajalec

Prostovoljstvo mi daje občutek, da delam nekaj dobrega

Konec leta 2022 je v Občini Brda zaživila brezplačna storitev Prostofer, ki starejšim brez lastnih prevoznih sredstev oziroma svojcev, ki bi jih lahko zapeljali, nudi brezplačne prevoze do nujnih storitev (zdravniški pregled, terapije, lekarne, trgovine ...). V čevlje prostovoljnega šoferja je ob prvem pozivu takoj stopil upokojeni prometni policist Danijel Žnidar. Aprila je v svojo beležko zapisal že 50. vožnjo kot Prostofer.

Uporabniki so zelo hvaležni

»Ob prvi vožnji sem uporabnico zapeljal do bolnišnice v Valdoltri, cilj petdesete pa je bila udeležba fizioterapije na Dobrovem, tako da opravljam resnično kar različne relacije. V lanskem letu sem opravil 3500 kilometrov, v letošnjem pa že nekaj čez 1000,« pove Danijel, ki je doslej varno do nujnih storitev zapeljal že 13 različnih uporabnikov. Zvest je tudi krvodajalstvu, saj bo v prihodnjem letu kri daroval že stotič, s čimer bo vstopil v družino vitezov krvodajalstva. Kaj ga je pritegnilo k nudenju brezplačnih prevozov? »Rad vozim,« takoj odvrne. »Pred enajstimi leti sem se upokojil. Ko sem zasledil poziv briške občine, da išče prostovoljne šoferje, sem se takoj prijavil. Doslej sem imel same lepe izkušnje, uporabniki so resnično hvaležni, da jim to nudimo. Biti prostovoljni šofer me navdaja z občutkom, da delam nekaj dobrega, sploh za starejše.«

Danijel si je dom v Brdih našel leta 1981, z ženo živita na Dobrovem, hčerki pa sta si življenji ustvarili v Ljubljani in Kopru. Kot pravi, pozna večino starejših Bricev. »Žena je zadovoljna, da sem se odločil biti prostovoljni šofer. Dvakrat me je tudi spremljala na vožnjah, sicer pa, če uporabnike zapeljem do prestolnice ali slovenske Istre, izkoristim priložnost, da obiščem hčerki. Konec koncev tukaj v Brdih živiva sama, torej se lahko, ko bova starejša, zgodi, da bova tudi midva potrebovala podobno storitev. Zato se mi bo morda ta dobrota nekoč vrnila.«

Niso verjeli, da je prevoz brezplačen

Ob vprašanju, kaj za uporabnike pomeni storitev Prostofer, slikovite oriše tako: »Nekateri nimajo svojcev, drugi imajo otroke v službah, spet tretji si ne upajo voziti daleč. Bi tudi plačali, pa ne dobijo nobenega, da bi jih peljal. Veliko je različnih primerov in situacij. Nekateri so kombinirali več javnih prevozov, od avtobusa, taksija do vlaka. Da so prišli pravočasno na cilj,

Danijel Žnidar in Tanja Prebil

so morali resnično premisliti in uskladiti povezave. Prostofer je zato zagotovo rešitev. Olajšamo jim skrbi, kdo in kako jih bo peljal. Resnično so zelo hvaležni, da so mobilni. Pa med vožnjo stalno klepetajo, tako da je vožnja zanje tudi kot neke vrste druženje. V začetku sploh niso verjeli, da je storitev brezplačna.«

Briški uporabniki storitve Prostofer, teh je sedaj nekaj čez 40, opravljenih voženj pa je bilo doslej okrog 250, največkrat zaprosijo za prevoze do bolnišnic v Šempetru, Valdoltri, Izoli in Ljubljani, pa tudi do Strunjana in drugih lokacij zdravstvenih storitev, kot recimo zdravstvenih ambulant in storitev v Brdih ali Novi Gorici. »Storitev je za uporabnike prilagodljiva. Gotovo spotoma obkljukamo še kakšen opravke, kot je obisk lekarne ali trgovine, do katerih imajo tovrstni uporabniki oteženo dostopnost. Posedemo jih, kjer želijo, dobrodošel pa je tudi kakšen spremljevalec. Sam vedno vsakega vprašam, ali se boji hitre vožnje na avtocesti, ker je vedno gneča zaradi tovornjakov in moraš voziti po prehitevalnem pasu, kjer pa je hitrost veliko večja. Do sedaj s tem ni bilo težav. Tudi to je pomembno,« še pojasnjuje Danijel.

Vabijo šoferke

K zadovoljstvu uporabnikov veliko pripomore tudi koordinatorka prevozov na Občini Brda Tanja Prebil, ki še tako zapleteno zagato skupaj s prostovoljnimi šoferji skoraj vedno uspe razplesti do srečnega konca. »Gotovo se počutijo bolj sproščeni ob klepetu z mano kot s kom iz centrale. Enim mogoče bolj ugaja, da jih vozi moški, spet drugim, da imajo na voljo šoferko, kar je povsem razumljivo. Vsak ima drugačna zaznavanja in občutke, pa tudi težave. Zadnje čase opažam, da so naši uporabniki pričeli izbirati, s kom bi šli na pot,« pove Tanja, ki danes lahko računa na osem šoferjev. »Potrebovali bi še kakšno šoferko, ki bi vozila na daljše relacije, do Ljubljane ali Kopra recimo,« posebej poudari in vabi k prijavam vse Brike, ki bi rade pristavile svoj košček k dobremu počutju in mobil-

Dan slovenskega športa v Brdih

Z mini olimpijado spoznavali goriška športna društva

V Sloveniji 23. septembra obeležujemo državni praznik Dan slovenskega športa z namenom krepitev zavedanja o pomenu telesne in športne aktivnosti. Sporočilo praznika je letos v Brdih z mini olimpijado v Športnem parku Vipolže promoviralo društvo #lospravilos.

Tako imenovani Briški dan športa, ki so ga podprli Občina Brda, Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, Športna zveza Nova Gorica in OŠ Alojza Gradnika Dobrovo, se je odvil v petek, 20. septembra, otrokom pa je ponudil slikovito paleto različnih športnih dejavnosti, s katerimi se lahko ukvarjajo na Goriškem. Učenci so po principu mini olimpijade krožili po postajah, na katerih so športna društva in klubi predstavljali različne športe ter otroke navdihovali z igrivim in radoživim utripom športnega duha.

Športne aktivnosti v Brdih so zastopali društva #lospravilos, Nogometni klub Brda in Balinarski klub

Goriška brda, iz ožjega goriškega prostora pa so otrokom svoje dejavnosti predstavili še odbojkarji Odbojkarskega kluba Alpacem Kanal in Dejan Vinčič, Twirling-mažoretno društvo Nova Gorica, Lokostrelski klub Gorica, Moški rokometni klub Nova Gorica, Kolesarski klub Meblo Jogi Cycling, plesni akrobatski klub Duo Kamizete, Košarkarsko društvo Nova Gorica, Športno društvo Dekatlon in Karate klub Ki-Ryu Nova Gorica.

»Posebno zahvalo namenjam vsem sodelujočim, ki so se odzvali povabilu in tako pripomogli k uspešni izvedbi dogodka. Tudi otrokom v Brdih želimo namreč omogočiti raznoliko izbiro športov, zato so tovrstna sodelovanja na področju promocije goriškega športa izjemno pomembna. Otroci so bili resnično navdušeni in zelo aktivni,« poudarja organizatorka Anja Pertovt.

Erika Koncut

Fotografija: Anja Pertovt

Danijel Žnidar, prostovoljni šofer in krvodajalec

nosti briških starejših občanov. In kako sicer poteka naročanje? »Pravilo je, da na brezplačno telefonsko številko 080 10 10 pokličejo kakšne tri dni pred načrtovanim opravljenjem, tako da lažje organiziramo in preverimo proste šoferje. Poudarjamo, da v centrali zavrnejo klice za storitve za jutri, vsekakor pa poskušamo s šoferji rešiti tudi takšno zagato, v kolikor je mogoče. A vedno žal ne gre.«

Ne glede na to praznični paketki kave in domačih piškotov zaviti s srčno hvaležnostjo uporabnikov dovolj zgovorno povedo, da briška ekipa Prostofer uspešno opravlja poslanstvo nudenja mobilnosti ranljivejšim skupinam.

Besedilo in fotografija: Erika Koncut

Za kakršnakoli vprašanja glede storitve brezplačnih prevozov za starejše je Tanja na voljo v pritličju občinske stavbe oziroma na telefonski številki 05 335 10 30, na katero se lahko prijavite tudi vsi, ki bi se radi preizkusili kot prostovoljni šoferji.

Lovska družina Sabotin

Že sedem desetletij skrbijo za briško pokrajino

Lovska družina (LD) Sabotin je 5. oktobra proslavila svojo 70. obletnico. Njen uradni dan ustanovitve je 24. avgust, vendar smo se lovci odločili, da proslavo izvedemo takoj po trgatvi.

Zaradi nestabilnega vremena, ki nam je nagajalo v času predpriprav, so nam na pomoč priskočili fantje Mladinskega kluba Cerovo. Pred kočo so postavili šotor. Lovcem in povabljenim iz ostalih lovskih družin in tudi lokalnih skupnosti smo želeli s ponosom pokazati, da smo v tem času kočo posodobili in opremili.

Prav poudarek na ponosu biti lovec in hkrati naravovarstvenik ter v sebi ohranjati empatijo do solovca in tudi drugače razmišljujočih, je bil temeljni poudarek glavnih govorcev na prireditvi. S temi besedami sta nagovorila podpredsednik Lavske zveze Slovenije Miran Štrukelj ter starešina Lavske družine Sabotin Tadej Hrovat. H govoru so bili povabljeni tudi vsi ostali pred-

stavniki lovskih družin in organizacij, ki so se s toplimi mislimi zahvalili za dolgoletno sodelovanje. Vsekakor smo povabili tudi župana Občine Brda Franca Mužiča, ki je delil svoje spomine, ko je še kot otrok in tudi kasneje pomagal in spremljal razvoj lovske koče. Ta dan bomo morda obeleževali tudi kot morebitni prvi temelj, da se (z že sedaj dobrimi odnosi) pobratimo s sosednjo lovsko družino Dobrovo. V dobrem vzdušju se je protokolarni

Lovska družina Sabotin

del prevesil v družabnega, kjer smo se z vsemi gosti pogreli ob odličnem divjačinskem golažu, čevapčičih, ki nam jih je donirala Panvita iz Gornje Radgone, ter seveda odlični domači kapljici, ki nam jo je donirala Klet Brda.

Zahvale bi lahko še naštevali, vendar vsi vedo, četudi jih nismo omenjali, da smo jim lovci hvaležni. Navsezadnje hvala tudi naši čudoviti briški pokrajini, da lahko skrbimo zanjo.

LD Sabotin

Fotografija: Andrej Colja

Počastitev dneva državnosti ob 33. obletnici

Cerovo je plesalo pozno v noč

Vaška skupnost Cerovo je v sodelovanju z Mladinskim klubom Cerovo letos ponovno pripravila pester večer ob praznovanju dneva državnosti.

Vojna za samostojnost Slovenije, znana kot desetdnevna vojna, je bila ključni dogodek v procesu osamo-

svajanja Slovenije od Jugoslavije. Takrat so Slovenci dihali kot eno in šlo je za uresničitev dolgoletnih prizadevanj za neodvisnost in suverenost, ki je utrdila slovensko nacionalno identiteto.

V duhu tega je vse zbrane pozdravil Vilko Prinčič. Za njim so učenci Osnovne šole Alojza Gradnika (podružnice Kojsko) pripravili kratek nastop o tem, kako vidijo Slovenijo in Slovence. V Cerovem ni manjkalo niti plesa in razgibavanja plesalcev plesnega kluba LosPravilos, ki se letno udeležujejo državnih, pa tudi svetovnih tekmovanj, ter zanimivega preigravanja zabavnih melodij Fuzee kvarteta, ki ga sestavljata dva klarineta, trobenta in tuba. Prirediteljev seveda ne bi uspela brez zvestega spremljevalca in dolgoletnega prijatelja vseh kulturnih prireditev

v Brdih - Moškega pevskega zbora Srečko Kumar, za kar se mu še posebej zahvaljujemo.

Bogatemu in pestremu uvodu v tisti junijski večer je sledila še zabava z Duom Limit in Vilijem Resnikom. Cerovo je plesalo pozno v noč.

Mladinski klub Cerovo

Spomini Eda Erzetiča na miting v Višnjeviku 1944

Drzno sta se oglasili slovenska pesem in beseda

Na Primorskem je po kapitulaciji Italije septembra 1943 izbruhnila neke vrste ljudska vstaja, ki se je med drugim kazala z obnovo in vzpostavljanjem slovenskega šolstva, ki ga je fašizem uničil, ter organizacijo kulturnih prireditev. Na pobudo duhovnikov, prosvetljenih ljudi in pod nadzorom krajevnih odborov OF so se na podeželju namnožile slovenske ljudske šole, ki so se sprva borile s težavami zaradi pomanjkanja učnih pripomočkov. Po vaseh so ljudje kot izraz težnje za priključitev pokrajine k matični domovini začeli prirejati kulturne prireditve, ki so jih poimenovali mitingi. Na teh večerih so prirejali govore, recitacije, skladbe ter igre. Odvijali so se že leta 1943, zlasti pa konec poletja in jeseni leta 1944. Po zapisih štaba Briško-beneškega odreda se jih je takrat v Brdih v 15 dneh zgodilo kar 10.

Po spominih Eda Erzetiča so se tudi v Višnjeviku že leta 1943 odvijale kulturne prireditve, saj so domačini organizirali večere, kjer so nastopili s pripravljenimi kratkimi igrami, zlasti burleskami. V njih so sodelovali domačini iz Višnjevika, Gradnega in Krasnega in so imele pomembno propagandno vlogo. V Višnjeviku se je, po zapisu vasi Vrhovlje, eden od teh mitingov odvil oktobra 1943. Drug poveljni zapis dokumentira celo dva nastopa igralske skupine IX. Korpusa, in sicer 26. decembra 1943 ter avgusta 1944. Točen datum mitinga v avgustu ni znan, vsekakor pa je potekal v začetku meseca, pred 8. avgustom. Po spominih vodje igralske skupine Leva Svetka je skupina iz Brd odšla v dolino Trente proti Triglavu in v vasi Žaga prečkala Sočo v noči z 8. na 9. avgust. Torej se je miting v Višnjeviku odvil kak dan ali dva prej. Miting avgusta 1944 je bil odmevnejši, saj so se ljudje počasi že zavedali, da se bo vojna v bližnji prihodnosti končala. Igralska skupina IX. korpusa je bila ustanovljena na pobudo vodstva narodnoosvobodilne

Dva člana igralske skupine IX. korpusa: Lev Ponikvar na kitari in Joško Erjavec na harmoniki. Preslikava je krasila stene nekdanjega kulturnega doma v Višnjeviku.

vojske in partizanskih odredov Jugoslavije z namenom zbuditi ljudi in jih seznaniti z bližajočimi se volitvami v narodnoosvobodilne odbore. Pozno spomladi leta 1944 je dobila nalogo, da obišče skrajne zahodne slovenske pokrajine. Spricho bližajoče se vojne odločitve je bilo potrebno te kraje seznaniti z volitvami v narodnoosvobodilne odbore, ki naj bi bile jeseni 1944 in ki naj bi bile za te kraje nekakšen plebiscit za novo Jugoslavijo. Po zapisu vodje Svetka je igralska skupina štela osem članov in je bila sestavljena iz pevskega kvarteta in godalnega tria. Vodil jo je Lev Svetek, ki je med drugim tudi avtor pesmi (besedila) *Vstala Primorska*. Pomagal mu je igralec Danilo Turk – Joco, ki je bil kasneje igralec Slovenskega stalnega gledališča Trst. Pevski kvartet so sestavljali Lev Svetek, Danilo Turk, Janko Volčič in Andrej Komel, glasbeni trio pa so sestavljali Lev Ponikvar na kitari, Joško Erjavec na harmoniki in Dušan Gunjo na bobnih. Osmi član ni bil imenovan in njegova funkcija je zaenkrat neznan, razen če je šlo za Svetkovega omenjenega »zvestega kurirja Jožeta«.

Na višnjevski miting z igralsko skupino me je opozoril Edo Erzetič, ki je v glasilu društva upokojencev Škofja Loka decembra 2023 opisal svoje doživljanje. »Izjemen večer oziroma miting je potekal, ko je v Brda prišla igralska skupina IX. korpusa, ki je nastopila v Višnjeviku.« Sem je skupina prihajala z vipavske smeri in se tu ustavila na poti v Benečijo. »V Višnjeviku je bil ta dan velik praznik. Miting so pripravljali na *Pirčevi larji*, prostoru ob skednju, ki so ga za ta dogodek spraznili, da je bilo dovolj

Spomini Eda Erzetiča na miting v Višnjeviku 1944

prostora za številne obiskovalce.« Skedenj je stal poleg Pirčeve domačije na mestu, kjer je danes vaški kulturni dom. »Med pripravo prostora se je godba igralske skupine postavila pred Pirčevo gostilno in na ves glas igrala same znane in sveže melodije tistega časa. Za miting ni bilo treba ne plakatov in ne vabil. V hipu je vsa okolica izvedela, kaj se v vasi pripravlja. Ker se je to dogajalo med vojno, so na vpadnicah organizirali straže.« Miting se je začel tik pred večerom, ko so ljudje zaključili dela v *brajdah* in hlevih. »Igralska skupina je bila tako uigrana, da je vse potekalo gladko in spontano. Vrstile so se recitacije, skeči, govori, godbeni trio pa je navduševal vaščane.« Edo se spominja pesmi *Napad na vlak*, *Kosec koso brusi* in *Šivala je deklica zvezdo*. Partizanska pesem je fenomen, ki je nastal v enotah partizanske vojske in v okupiranem zaledju. Vanjo so vpletili številne žanre: ljudske in ponarodele borbene pesmi, budniško in puntarsko pesem, delavsko in revolucionarno pesem ter protifašistično pesem iz španske državljanske vojne. V letih 1941–1945 je okoli 70 slovenskih partizanskih skladateljev ustvarilo skoraj 360 izvirnih kompozicij. V

Brda je prišla, po besedah Eda Erzetiča, zgodaj in so jo prevzele in popevale ženske in mladina, ki so se združevale ter skupaj izdelovale potrebščine za partizansko vojsko. Tako so pesmi v izvedbi skupine IX. korpusa še bolj odzvanjale med občinstvom.

Nekatere točke, zlasti skeče, »so morali na željo domačinov ponavljati, zato se je miting zaključil v poznih večernih urah. Za konec je trio zaigral nekaj viž kar zunaj pred gostilno.« Igralsko skupino so pogostili pri borcu Ivanu Sirku *Hielčevemu*, kjer so igralci tudi prespali in naslednji dan nadaljevali pot. »Vaščani so jim podarili dve slovenski zastavi, ki so jih izdelale Brike. Skupina je eno razvila na vrhu Kanina, drugo pa na vrhu Triglava. Del skupine, Lev Svetek, Danilo Turk in Lev Ponikvar, pa je Sirkove še večkrat obiskal po končani vojni.« Ljudje so prireditve, kot se dogodka spominja Edo, zapuščali veseli in zadovoljni, saj sta se po desetletjih zatiranja in skrivanja drzno oglasili slovenska pesem in beseda, ki sta dvižovali duh in opogumljali Brice, da se bližajo novi časi.

Tanja Gomiršek po spominih in zapisu Eda Erzetiča

Slovesnost v Huminu

Spomin na partizanska zdravnika v Brdih je še živ

V Huminu (Gemona del Friuli) so priredili dogodek, posvečen spominu na dr. Osserja, s partizanskim imenom Paolo, in na njegovo soprogo Luiso Celotti, zdravnico iz Gemone, s partizanskim imenom Saša. Oba sta med vojno delala kot partizanska zdravnika v Brdih, skrbela pa sta tudi za civilno prebivalstvo. Dr. Osserja so ubili nemški vojaki marca 1945 pod Brezovkom. Pokopali so ga na kožbanskem pokopališču. Po vojni je žena skupaj z ZB NOB iz Brd poskrbela za prekop v Manzano. Sedaj sta oba pokopana na pokopališču v grobu družine Celotti v Gemoni.

Organizatorja dogodka sta bila ANPI Gemona - Venzone in Val del Lago v sodelovanju s sinom dr. Sigismunda Osserja, Edekom Osserjem (nekdanji novinar na RAI). Dogodka so se udeležili tudi predstavniki KO ZB Brda Danilo Bašin, Žarko Cukjati, Karlo Passoni in Žarko Kodermac, ki je tudi pozdravil prisotne, prenesel pozdrave župana Franca Mužiča in se zahvalil za povabilo. Na grobnico Osserjevih so dali šopek cvetja s slovensko trobojnico.

Sledilo je pričevanje Edeka Osserja o očetu in mami ter njunem prispevku med NOB, tudi v Brdih. Velikokrat obiše spominsko obeležje, posvečeno njegovemu očetu pod Brezovkom, na mestu, kjer je padel.

Na fotografiji z leve: Lorenzo Londero (predsednik ANPI Gemona – Venzone), Ivo Del Negro (predsednik ANPI Val del Lago), Edek Osser, Žarko Kodermac, Karlo Passoni, Žarko Cukjati

Ob tej priložnosti so udeleženci navezali kar nekaj stikov in morda tudi smernic za nadaljnje sodelovanje. Vsekakor pa je bil Edek Osser zelo zadovoljen in vidno ganjen, da so se tega spominskega dogodka udeležili predstavniki iz Brd.

Milena Beguš
Fotografija: Danilo Bašin

Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica v Vili Vipolže

Jubilejna priznanja in proslava ob 45. obletnici delovanja

Župan Franc Mužič

Minister za gospodarstvo, turizem in šport Matjaž Han

Predsednik OZS Blaž Cvar

Člani Območne obrtno-podjetniške zbornice (OOZ) Nova Gorica, ki letos praznuje 45. obletnico delovanja, so se 27. septembra zbrali v Vili Vipolže na tradicionalni slavnostni skupščini. Prisotne so nagovorili gostitelj, predsednik OOZ Nova Gorica, Primož Černic, predsednik OZS Blaž Cvar, minister za gospodarstvo, turizem in šport Matjaž Han in župan Občine Brda Franc Mužič.

OOZ Nova Gorica je ob tej priložnosti 80 članom obrtnikom in podjetnikom podelila jubilejna priznanja za okroglo obletnico dejavnosti ter priznanje Lučka, ki je namenjeno mladim perspektivnim podjetnikom. Posebna priznanja je nekaterim članom OOZ Nova Gorica podelila tudi Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, in sicer za uspešno delo na področju obrti in podjetništva ter aktivno delo v stanovski organizaciji. Nagrajena je bila tudi OOZ Nova Gorica za njenih 45 let uspešnega delovanja. Na tem mestu gre poudariti, da je OOZ Nova Gorica tretja največja območna obrtno-podjetniška zbornica med 62 tovrstnimi v Sloveniji, po številu novih članov pa kar prva. Slavnostni seji je sledilo tradicionalno vsakoletno srečanje obrtnikov in podjetnikov v kletnem delu vile.

Med letošnjimi jubilejnimi nagrajenci so bili tudi **briški obrtniki in podjetniki**: za 30 let dejavnosti je jubilejno priznanje prejela **Nataša Skočaj Kodermac s. p.**, za 10 let delovanja pa **Vasja Benedetič s. p.** ter **Rožič Prevozi in posredništvo d. o. o.**

OOZ Nova Gorica
Fotografija: Vanja M. Jovanović, Veleven Studios

Poletje na Humu 2024

Tradicija, zabava in druženje

Mladinsko društvo Hum je letos že osmo leto zapored organiziralo tradicionalni dogodek Poletje na Humu. Praznik, namenjen predvsem vaščanom, športnim navdušencem in ljubiteljem družabnih iger, je ponujal pester program z zabavo za vse generacije.

Dogajanje je bilo obarvano s priljubljenim turnirjem v briškuli, ki je že v preteklosti privabil veliko ljudi vseh generacij. Turnir je omogočal udeležbo tako izkušenim kot tudi manj izkušenim igralcem. Pri organizaciji briškule je sodelovala Vaška skupnost Hum, dogajanje pa so popestrili dobra hrana, pijača in nastopi mladih lokalnih glasbenikov.

Program je bil obogaten tudi s turnirjem v malem nogometu, ki je bil namenjen domačinom in gostom. Za najmlajše je bil pripravljen pester program otroških kmečkih iger, ki je požel veliko zanimanja.

Tudi letos so že tretje leto zapored potekale priljubljene kmečke igre, kjer so se udeleženci pomerili v zabavnih in tradicionalnih vaških disciplinah. K sodelovanju so bila povabljeni lokalna kulturna in mladinska društva ter društva iz zamejstva.

Večerno dogajanje se je zaključilo s plesom, kjer je za glasbo poskrbela glasbena skupina iz zamejstva Rujni muzikanti.

Posebno zahvalo izrekamo vsem sponzorjem, ki so s svojo podporo omogočili izvedbo dogodka Poletje na Humu 2024. Iskrena hvala Občini Brda, podjetju Alpacem cement, Vinu Simčič, Čebelarstvu Batištuta, Inštalacijam Krašček in Vaški skupnosti Hum za njihovo nepogrešljivo pomoč. Brez vaše podpore ne bi bilo mogoče ustvariti tako nepozabnega doživetja za vse generacije.

Mladinsko društvo Hum

Peterc Vineyard Estate se uvršča med svetovno elito butičnih namestitev

Slovensko butično gostoljubje na svetovnem zemljevidu luksuznih destinacij

Slovenska butična namestitev Peterc Vineyard Estate podira meje in prejema prestižna mednarodna priznanja. V samo treh letih delovanja se je ta ekskluzivna posest, ki se nahaja v idiličnem vinorodnem okolju Goriških brd, uveljavila kot ena izmed najbolj priznanih butičnih in luksuznih namestitev na globalnem trgu.

Sijajni uspeh posestva je pred kratkim opazil tudi britanski časopis The London Evening Standard, ki je Peterc Vineyard Estate uvrstil med 12 najboljših vinskih oddihov, ki jih je vredno obiskati to jesen. Njihovo omembo med najboljšimi evropskimi destinacijami potrjujejo besede večkrat nagrajene novinarke Alicie Miller: »12 najlepših vinskih pobegov, ki jih lahko izkusite to jesen!«

Kmalu zatem je Condé Nast Johansens, globalno priznana kolekcija luksuznih hotelov in zdravilišč (ki je del skupine elitnih medijev, kot so Vogue, GQ, Condé Nast Traveller, Vanity Fair, Architectural Digest itd.) posestvo izpostavila v svoji rubriki Editor's Pick med 9 nepogrešljivimi svetovnimi destinacijami, ki jih morate obiskati.

Peterc Vineyard Estate je tudi prvi in zaenkrat edini slovenski ponudnik butičnih namestitev, ki je po izboru Condé Nast Johansens uvrščen na svetovni zemljevid vrhunskih butičnih namestitev. Ta dosežek potrjuje izjemno kakovost storitev in nepozabno izkušnjo, ki ju posestvo nudi svojim gostom, kar navsezadnje dokazuje že tri leta zapored z oceno 9,9 na vodilni platformi Booking.com.

Prvo mednarodno priznanje je posestvo doseglo že leta 2021, ko je prejelo prestižno nagrado britanske revije Luxury BnB Magazine, ki je Peterc Vineyard Estate izpostavila kot edini luksuzni BnB izven Združenega kraljestva, ki je navdušil strokovno žirijo.

Letos pa je posestvo še enkrat zablestelo – skupaj s strokovno žirijo ga je Condé Nast Johansens nominiral med elito le treh finalistov za nagrado The 2025 Annual Awards for Excellence. Te nagrade, ki prepoznavajo in izpostavljajo izjemno odličnost hotelov, zdravilišč in butičnih namestitev po vsem svetu, veljajo za enega najprestižnejših priznanj v panogi. Peterc Vineyard Estate je finalist v kategoriji Small & Exclusive Property (male in ekskluzivne namestitve), kjer se bo 4. novembra na slovesni razglasitvi v Londonu potegoval za zmago s še dvema drugima ponudnikoma iz tujine.

Peterc Vineyard Estate s svojimi dosežki postavlja slovensko butično gostoljubje na svetovni zemljevid luksuznih destinacij in dokazuje, da tudi majhno, a elegantno posestvo lahko zablesti med globalno elito in postavi Slovenijo in vinsko destinacijo Goriška brda v sam svetovni vrh.

Peterc Vineyard Estate v finalu Condé Nast Awards for Excellence:

<https://www.johansens.com/hub/awards-for-excellence-2025-uk-europe-the-mediterranean-shortlists/>

Članek v London Evening Standard:

<https://www.standard.co.uk/lifestyle/travel/vineyard-wine-tasting-weekend-break-europe-uk-france-spain-b1180561.html>

Več o Peterc Vineyard Estate: www.peterc-brda.si

Poletna sožvočenja

Pot k sebi, tudi preko zdravilnih vibracij glasbe

Vadba Qi gonga. Vodi A. Konjedic, druga z desne.
Fotografija: D. Zupan

Štiridnevni program Pot k sebi v okviru Poletnih sožvočenj je bil avgusta letos tretja tovrstna izvedba aktivnosti, ob katerih osvobajamo potencialne, ki so v vsakem izmed nas morda potisnjeni pod vsakodnevno rutino. Program je namenjen ozaveščanju sebe v procesu življenja in ustvarjanja ter podpora bodisi suverenemu nastopu, kot tudi samozaupanju na odru življenja. Ob tem sta nas podpirali neokrnjena narava Brd ter gostoljubnost na gradu Kojsko.

Delavnice sta vodili Damjana Zupan (prof. klavirja in terapevtka glasbene medicine), Andreja Konjedic (prof. klavirja, oboe in certificirana učiteljica Qi gonga), kot gostje pa so program popestrili Igor Trbižan, učitelj Tai chi chuana in karateja, mednarodno in narodno priznana umetnica, pevka in nositeljica ljudskega izročila Ljoba Jenče ter mlada skupina Eternis (prof. glasbene pedagogike Mojca Cej in Primož Kan-te) z zvočno kopeljo.

Delavnice nudijo osnovo oziroma uvajanje v vadbo blagih, a učinkovitih telesnih, dihalnih in miselnih vaj iz tradicionalne

Vadba Tai chi chuana. Vodi Igor Trbižan.
Fotografija: A. Konjedic

Zvočna kopel. Duo Eternis in Ljoba Jenče ob gongu.
Fotografija: A. Konjedic

kitajske medicine in taoistične filozofije, vse skupaj pa uokvirja glasba kot zdravilna vibracija, od letos naprej pa tudi povezovanje z ljudskim pesemskim izročilom naših krajev (Kozana, Rezijska, Benečija ...).

Andreja Konjedic

Kojskovizija 2024

Otroci pokazali svoje spretnosti

Leto je naokoli in učenci podaljšane bivanja so spet imeli priložnost na zadnji šolski dan pokazati svoje raznolike talente. Kojskovizijo sta pogumno otvorila prvošolca, ki sta zaigrala na orglice. Prvošolka je pokazala tudi svojo spretnost s hitrostnim sestavljanjem Rubikove kocke. Nekateri učenci so navdušili občinstvo s čudovitim petjem, medtem ko so drugi zaplesali v ritmu popularnih melodij. Videli smo tudi gimnastično in nogometno točko, ki sta pokazali neverjetno gibčnost in spretnost učencev. Celoten dogodek je bil poln energije in navdušenja.

Praznik sv. Roka v Kozani

Ples za petelina letos drugačen

Tradicionalni praznik svetega Roka v Kozani je letos odlično uspel, k čemur so prispevali lepo vreme, datum (saj je potekal ob začetku vikenda, kar pomeni, da se je lahko razpotegnil do ranih jutranjih ur) ter seveda pridne roke domačink in domačinov.

Praznik, ki tradicionalno poteka na god sv. Roka 16. avgusta, je tokrat postregel z nekaterimi novostmi. Domačini so tradicionalno praznovanje otvorili s turnirjem malega nogometa in navdihujočo sveto mašo v cerkvi sv. Hieronima v Kozani, ki jo je daroval novomašnik Mel Kovic, izvrstno pa se je spet izkazal tudi domači cerkveni zbor. Za posebno praznično vzdušje se moramo zahvaliti sodelujočim briškim pritrkovalcem.

Da nihče ni bil lačen, so poskrbele gospodinje, ki so po sv. maši pripravile pokušino domačih dobrot, vsem pa je dobro teknila tudi briška kapljica, za kar pa so poskrbeli domači vinarji. Na osrednjem prizorišču praznovanja je kozanska mladina pripravila kulinarčni kotiček s hrano in pijačo ter organizirala degustacijo briških, predvsem pa kozanskih vin. Manjkalo ni niti bogat srečelov, ki se ga vsako leto veselijo mladi in nekoliko manj mladi, ter delavnica za otroke.

Za zabavo sta poskrbela DJ Domači in DJ Baromat, piko na i pa je praznovanju dodal Fredi Miler z uspešnico *Vedno sem sanjal Kozano*. Saj jo poznate, kajne?

Šalo na stran, kot velewa tradicija, se je zaplesalo tudi na posebnem

plesu, ki je vedno vrhunec praznovanja - Ples za petelina. Namesto »ta pravega petelina« je bil na osrednjem prizorišču letos prvič razstavljen dvodimenzionalen kozanski petelin, dar kozanskega slikarja Marjana Milaniča, ki bo gotovo uspešno nadomestil »ta pravega« tudi v prihodnjih letih. Tudi zmagovalni par plesa za petelina je letos prejel posebnega petelina po imenu Gaber, ki pa je umetniško delo kozanske umetnice Gee Tanje Rusjan.

Da je praznovanje uspelo in presenetilo z dokaj številčnim obiskom, gre zahvala Vaški skupnosti Kozana, vsem sodelujočim in sponzorjem,

predvsem pa kozanski mladini, ki je dogodku dala zagon in prikazala nove briške metode marketinga, med drugim tudi »od placa do placa in še vmes«. Ker bo naslednje leto god sv. Roka ravno na soboto, že letos obljublajo, da bo to praznik, kot že dolgo ne.

Za konec imamo za vas še nagradno vprašanje, ki se glasi: Katera vrsta drevesa je v Kozani zelo pogosta? Kot namig naj povemo, da domačini po njem radi poimenujemo svoje domače živali. Vsi, ki pravilno odgovorite, imate (skupaj s prijatelji) naslednje leto prost vstop na praznik sv. Roka, v primeru napačnega odgovora pa bo za vstop potrebna zvrhana mera dobre volje.

Romana Velišček, VS Kozana

Sprejem zlatih in diamantne maturantke

Na maturo so se dobro pripravljale, a tako visokih rezultatov niso pričakovale

Zadnji petek v septembru, torej tik pred začetkom novega študijskega leta, je briška občina počastila letošnji briški zlati maturantki **Majo Purgar** iz Višnjevika in **Teo Srebrnič** iz Plešivega ter diamantno maturantko briških korenin **Majo Terpin**, hčerko

odgovorne urednice Briškega časnika. Bodoče zdravnica, urbanistka in fizičarka so v sproščenem vzdušju delile izkušnje letošnje mature: kako zahtevna je bila, kakšni občutki so jih spreleteli ob prejemu rezultatov in kam jih bo zanesla študijska pot.

Ob trudu uspeh ne izostane

Dekleta je najprej sprejela podžupanja Teja Jelina, ki jim je izrazila globok poklon ob uspešno opravljeni maturi z besedami: »Veseli in ponosni smo, da imamo v občini tako visoke uspehe na maturi.« Radoživim maturantkam je čestitala tudi direktorica občinske uprave Anita Manfreda, ki je izpostavila pomen vloženega truda in odločnosti: »Kjer je volja, je tudi pot. V življenju je vedno zelo pomembna vztrajnost, da se ne uklopiš ob prvi prepreki. Vedno je potrebno imeti načrtano pot. Če vložiš trud, uspeh ne izostane.« Bodočim študentkam je v roke segel in čestital tudi župan Franc Mužič.

Da matura ni bil preveč težak zalogaj, saj so se nanjo predhodno dobro pripravile, je bilo skupno sporočilo vseh treh deklet. »Menim, da smo veliko prinesli že iz vseh štirih let. Jaz sem na splošno ves čas sledila pouku, imela sem dobre ocene, zato mi na maturi ni bilo težko. Menim, da so glede mature vzbujali več strahu, kot pa je bilo dejansko težko. Ni bilo tako zahtevno, sem se pa pripravljala,« je povedala diamantna maturantka Maja Terpin, ki nam je po sprejemu zaupala, da ji je vnetje enega očesa skoraj ogrozilo udeležbo na spomladanskem roku mature. »S pripravo na maturo in učenjem sem pričela precej zgodaj, zato mi matura ni bila tako težka. Če

bi z učenjem začela kasneje, bi bilo težje,« je o pripravah povedala Tea Srebrnič.

Če dekleta ni presenetila zahtevnost mature, jih je pa gotovo dosežen rezultat. Sreča, veselje, vriskanje, pa tudi pokanje penin je bilo, kot priznavajo, slišati ob objavi rezultatov. »Ciljala sem na visok uspeh, gotovo pa si nisem predstavljala takega dosežka. Maturo sem želela opraviti s prav dobrim oziroma odličnim uspehom, nisem pa pomislila, da bom zlata maturantka. Ob objavi rezultatov sem bila ravno na poti na sprejemne izpite, dosežka sem bila zelo vesela, polepšal mi je dan in mi vtil dodatno motivacijo,« je o prvih občutkih povedala Tea Srebrnič. »Najprej nisem verjela svojim očem. Resnično nisem pričakovala, da bo tak rezultat. Obdobje maturitetnih preizkusov se je odvijalo zelo hitro, ampak sem vesela, da je to poglavje za menoj. Sem pa rezultate komaj pričakala, noč prej skoraj nisem za-

tisnila oči, zelo sem bila vznemirjena,« pa je občutke strnila Maja Purgar. Maja Terpin, edina diamantna maturantka na Primorskem, se je spominjala: »Po občutku iz mature sem sicer pričakovala, da bo rezultat dober. Ob objavi rezultatov sem te pogledala na svojem telefonu, na ekranu pa sem najprej zagledala ocene in ne točkovanja. Pri vseh petih predmetih sem dosegla petice, kar pa me je malček razočaralo, saj sem pri treh predmetih opravljala maturo na višjem nivoju, kar pomeni dodatne točke. Šele nato sem ugotovila, da bi morala zamakniti pogled na ekranu. In takrat se je pojavil stolpec s točkovanjem in doseženimi vsemi možnimi točkami in, seveda, navdušenjem.«

Briška vztrajnost jim bo v pomoč

Vsa tri dekleta so se odločila za

Sprejem zlatih in diamantne maturantke

zahtevne študije. Majo Terpin je premamil študij fizike, Teo Srebrnič je pot zanesla v urbanizem, medtem ko je Maja Purgar vstopila v svet medicine. »Študij urbanizma me je pričel zanimati že v tretjem letniku, vmes sem pogledovala proti zobni protetiki, za katero se je izkazalo, da mi ni bila tako všeč, tako da sem se ponovno vrnila k zamisli, da bi študirala urbanizem. Menim, da sem se prav odločila,« je pojasnila Tea Srebrnič, ki so ji točke na maturi pomenile le 20 odstotkov točk potrebnih za vpis. Največjo težo je predstavljal sprejemni izpit. Študij medicine pa je bila že od otroštva želja Maje Purgar: »Nisem imela drugih pomislekov, lanska udeležba na senčenju v šempetrski bolnišnici je mojo odločitev le še potrdila. Takoj me je pritegnilo in sem bila še bolj prepričana, da želim to početi. Najbolj me zanima ginekologija, ampak obenem puščam odprte možnosti za druge specializacije.« K odločitvi je nekoliko pripomoglo tudi to, je dodala, da njena mama opravlja poklic babice. Maja Terpin pa je priznala, da jo zanima veliko raznolikih področij, med drugim možgani oziroma nevroznanost in podnebne spremembe, zato se je odločila za študij fizike. »Sicer je študij fizike dokaj splošen in ob zaključku, za razliko od študija medicine, kjer se lahko specializiraš, nimaš točno načrtane karierni poti, je pa, vsaj tako mi veliko ljudi zatrjuje, velika možnost zaposlitve in usmeritve na bolj specializirana področja.«

Znanja in veščine, ki jih bodo dekleta pridobila na študijski poti, bodo prav prišla tudi v Brdih. Vsem trem izjemnim Brikam želimo veliko doseženih osebnih ciljev, briška trma jim bo zagotovo v veliko pomoč. Bo pa dekleta na sprejem na občini spominjal poseben poklon: knjiga častne občanke Občine Brda Darinke Sirk *Skrita belina*, ki jo je spremljala steklenica briške rosé penine.

Erika Koncut

Fotografija: Občina Brda

Društvo upokojencev Kojsko

V Prekmurju in ob Blatnem jezeru

Prijetno pohajkovanje po čudovitem Prekmurju med znano gostoljubnimi domačini, nastanitve v Termah Lendava in skok na Madžarsko ob Blatno jezero ter za zadnji pozdrav iz Prekmurja tipično prekmursko kosilo. To je v eni povedi opisano zanimivo septembrsko tridnevno potepanje članov Društva upokojencev Kojsko. Imeli smo priložnost, da smo se seznanili z izdelovanjem tradicionalnega bučnega olja, obiskali muzej na prostem z lončarsko delavnico, se povzpeli na razgledni stolp Vina-

rium, si ogledali svet orhidej in tropskih rastlin v Tropskem vrtu v Dobrovniku, si ogledali čudovito Plečnikovo cerkev, se sprehodili ob reki Muri in Otoku ljubezni ... Obiskali smo zanimive kraje ob Blatnem jezeru, se ustavili v eni izmed vinskih klet, se sprehodili po čudovitem parku graščine slavne družine Festeticz, se poistovetili s cesarico Elizabeto in občudovali obalo Blatnega jezera. Imeli smo se lepo!

Majda Korenjak

Krepitev veščin: pozitivna komunikacija

Čarajo prijazne besede

Najmlajši šolarji radi čaramo, zato smo izdelali čarovniške klobuke, ki pričarajo prijazne besede. Pri pisanju so nam na pomoč priskočili tretješolci, ki so z nami v oddelkih podaljšanega bivanja. Srčno si želimo, da bo čarobna palčka pričarala vsakodnevno veliko prijaznih besed. Tako bomo krepili spoštljivo komunikacijo, na obraze pa risali nasmeha.

Počastili 25 let maševanja župnika Emila Kramarja v Brdih

Praznovanje ob Margeriti

Sveta Marjeta, zavetnica vasi Hruševlje v zahodnem obmejnem pasu Brd, goduje 20. julija. Ob tej priložnosti ne donijo samo zvonovi v tamkajšnji gotski cerkvi, ki se ponaša z odprtim ostrešjem in ornamentiranimi planetami, lesenim oltarjem in lesenimi plastikami sv. Sebastjana, sv. Margarete in sv. Roka, ampak tudi v središču vasi. Daleč seže tradicija druženja Krušceev, tako najmlajših kot najstarejših, ob »Margeriti«.

Razpotje v osrčju vasi ob tej priložnosti veselo doni ob zanimivih prigodah, ki si jih izmenjujejo sovaščani,

praznovanju ob soju poletnih zvezd se rad pridruži tudi župnik župnije Šlovrenc Emil Kramar, ki je briškim faranom predan že četrto stoletje.

Tako kot ob 20. obletnici maševanja v Brdih se tudi tokrat domačini niso izneverili in so župnika ob 25. obletnici vodenja župnije Šlovrenc počastili s prisrčnim voščilom in darilom. Ponosni so na svojega župnika, ki ga odlikujeta dobrotu in družabnost.

Erika Koncut

Fotografija: Alenka Kos

Največji praznik vasi Medana

Tradicionalna Roženca

Praznik Marijinega vnebovzetja 15. avgusta je gotovo eden največjih praznovanj v medanski fari. Rečemo mu Roženca. Poteka pod okriljem Marijinega kipa, na katerega smo v Medani in v Brdih zelo ponosni, saj na praznik pride v Medano mnogo Bricev iz sosednjih vasi, pa tudi krajanov, ki živijo izven Brd, kar je gotovo že več desetletij tradicija.

Slovesnost, ki ji sledi druženje pod okriljem Društva to je Medana, je verskega značaja. Mašo je vodil novomašnik Mel Kovic, čigar prve besede so bile: »Končno nazaj v Brdih.« In so požele vesel smeh, saj je novomašniku bilo očitno lepo v času, ki ga je preživel v Brdih.

Za peto mašo so poskrbeli pevci iz malodane vseh briških vasi in njihovo petje je seglo v srca prisotnih in orosilo marsikatero oko ter mogoče obudilo spomine na njihove drage ter otroštva čas.

Osrednji del slovesnosti je procesija, ki zahteva veliko zbranosti, da lahko Marijin kip varno nesejo iz cerkve. To je nesporno najveličastnejši trenutek, ko mladi fantje nesejo več kot 400 kg težak kip iz cerkve, kar je zahtevna organizacija in usklajevanje gibov vseh sodelujočih, katerim ob vrnitvi v cerkev sledi bučen aplavz, saj je Marijin kip varno nazaj, do naslednjega leta.

Gotovo si v Medani želimo, da bi bila Roženca še dolgo praznik, na katerem bi se radi družili in ohranjali tradicijo.

Mariza Prinčič

Zahvala Domu upokojencev Nova Gorica, izpostavi Podsabotin

Srčnost in čut do starejših je brezmejna

»Teja, premalo je zaposlenih v domu, ne zmorejo vsega narediti, vprašaj ti tam, povej...«. Tako mi je večkrat rekla moja oma Štefka. Po štajersko seveda. In vsi, ki ste jo poznali, boste vedeli. Glasna je bila, ni se vedno strinjala z vsem, tudi kritiko je dala, ampak vse z razlogom in vedno je ponavljala: *»Trudijo se tu v domu, ni lahko zaposlenim, pomagam, kar lahko.«*

Res ni lahko zaposlenim v domu, sploh v zadnjem času, ko so družbene razmere težke. Vedno manj je zdravstvenih delavcev v domovih za starejše, vedno manj je ostalega kadra, vedno več je starostnikov, ki ne zmorejo več skrbeti sami zase in ki potrebujejo pomoč strokovnega osebja, ki ga Dom upokojencev Nova Gorica s svojo izpostavo v Podsabotinu zagotovo ima. Vodenje domov za starejše je težko in potrebno je veliko prizadevnosti, da stvari tečejo na način, da stanovalci ne občutijo težav in problemov. Vestni in skrbni sodelavci doma naredijo vse, da starostnikom omogočijo varno in brezskrbno okolje bivanja, da je za njih dobro poskrbljeno in da se v domu kar se da počutijo kot doma. Nekateri se težje privadijo na novo okolje, tako kot moja oma, ki je kar nekaj časa hrepenela po svojem domu v Kojskem, a se je hkrati zelo dobro zavedala, da sama zase ne more več skrbeti, nas, domačih, pa ni želela obremenjevati. Prinesli smo ji njen fotelj in omarice od doma ter njene slike, ki so jih skrbni hišniki izobesili na stene in je bilo veliko boljše. Ja, ja, hišnike je znala hitro zaposliti, vedno je našla delo zanje. Ščasoma se je privadila in večkrat, ko sva se slišali po telefonu, da jo vprašam, kdaj naj pridem k njej na obisk, mi je rekla, da nima časa, ker se vedno nekaj dogaja. *»Danes je srečelov, jutri imamo obisk, pridejo otroci iz šole, pa rože moram zaliti, pa kuhinjo pomagam pospraviti po kosilu, pa ...«*. Običajno sem jo dobila v sobi šele pozno popoldne, proti večeru, ko je bila sicer v domu že tišina, le iz sob so se slišali zvoki televizije, ko so stanovalci že počivali in se pripravljali na spanje.

Zaposleni v domu vedno poskrbijo, da stanovalcem ni dolgčas. Trudijo se, da imajo polne dneve, od jutranje telovadbe, dopoldanskih terapij, vedno so lepo postreženi za kosilo. Vedno imajo obiske. Od raznih društev, pevskih in gledaliških skupin, pa otrok iz vrtca in šole, briške mladine, da skupaj postavijo mlaj, pihalnega orkestra, tudi s starodobnimi vozili se stanovalci peljejo en *»giro«*. Smeha, petja, plesa, veselja in molitve je veliko,

za vsakogar nekaj. Trudijo se in uspeva jim. Ni vse idealno, nikoli ne bo, a srčnost in čut do starejših, ki jih vsi zaposleni namenijo starostnikom, je brezmejna. To ves čas opažamo tudi svojci, ko obiskujemo svoje domače v domu v Podsabotinu in vemo, da je za naše starostnike lepo poskrbljeno.

Štefka je imela rada vse in četudi je komu kdaj kakšno *»ostro«* rekla, vem, da ji zaposleni niso zamerili, ker je bila pač Štajerka, odkrita, a nikoli nikomur ni želela nič slabega, le misli so jo večkrat prehiteli in so iz njenih ust včasih prehitro ušle. Štefanija vam je bila vedno hvaležna za vse, kar ste storili zanj, zadovoljna, da ste ji namenili veliko lepih in mirnih vzpodbudnih besed, ko ji je bilo včasih težko. Svojci smo hvaležni, ker ste tako lepo skrbeli zanj, in vemo, da bo še marsikdo prikimal tej zahvali.

Z leti se vedno bolj zavedamo, kaj pomeni starost in kaj pomeni jesen našega življenja, zato je podpora Domu upokojencev Nova Gorica in briškemu domu starejših Podsabotin zelo pomembna, ker daje varno in toplo zatočišče starostnikom, ko ti ne zmorejo več koraka naprej, ko potrebujejo roko, da jih poprime in popelje po srebrni poti življenja. Vsi mi prihajamo po tej poti in prav je, da si pomagamo in poskrbimo drug za drugega, ker je to pravi smisel življenja. Živeti v družbi in ne sami, skrbeti drug za drugega in se imeti radi.

Družine Jelina, Terčič-Humar in Sever

Večer prvinskega zvoka

Tradicija, ki se nadaljuje

Sobota, 6. julija, je bila v znamenju že tradicionalnega dogodka, ki je pod imenom Večer prvinskega zvoka navdušil številne obiskovalce. Dogodek, ki poteka vse od leta 2018, organizirata Peter Marinič in Tatjana Jug pod blagovno znamko Zdravilni turizem (zdravilni-turizem.si). Vsako leto obiskovalcem prinaša nekaj novega in nepozabnega. Tokrat je bilo prizorišče razpršeno po čudovitih naravnih lokacijah, saj so se obiskovalci preseljevali po jasi, skozi gozd, ob potoku in celo čez njega. Vsaka nova lokacija je postregla s presenečenjem, ki je dodatno obogatilo izkušnjo.

Večer se je pričel pod toplimi sončnimi žarki, ki so osvetljevali prizorišče, polno pričakovanj in radovednosti. Ko pa se je sonce spustilo za obzorje, so mehki in nežni lampijončki prevzeli vlogo naravne svetlobe, ustvarjajoč čarobno vzdušje, ki je obdajalo celoten dogodek.

Vrhunec večera je bila obredna pripoved o Beli Bizonki, ki jo je uprizorila priznana umetnica Romana Ercegovič. Njena pripoved nas je popeljala v notranje svetove, kjer smo skozi starodavno zgodbo odkrivali skrivnosti in modrosti preteklosti. Romanino pripovedovanje je spremljal Boštjan Podgornik na obredni piščali, imenovani Kabrca, kar je zgodbi dodalo še globlji duhovni pomen. Celotno zgodbo je zaključila glasbenica Sasha Aleksandra Danilova ob nežnih zvokih kristalnih posod in kristalne harfe, ki so nas popolnoma zlili z naravo in nam omogočili edinstveno meditativno doživetje.

Romana Ercegovič, ki je leta 2000 ustanovila Studio za raziskovanje obrednih oblik gledališča, se je v svoji karieri posvetila preučevanju starodavnih kultur sveta ter odkrivanju novih možnosti gledališke umetnosti. Njena dela so odraz njene predanosti in strasti do ohranjanja in prenašanja starodavnih znanj in modrosti.

Večer prvinskega zvoka je ponovno dokazal, da je tradicija lahko vedno sveža in navdihujoča, če jo znamo ohranjati s srcem in dušo. Dogodek je obiskovalcem ponudil nepozabno doživetje, ki jih bo spremljalo še dolgo časa in jih opominjalo na povezanost z naravo in starodavno modrostjo.

Peter Marinič

Poletno počitniško varstvo

Sončni žarki sreče v očeh briških otrok

Kot bi mignil, se je na koledarju prikazal 24. junij, dan ko so šolarji z nasmeški na obrazu zakorakali v poletne počitnice. Dva dni zatem pa so se nekateri že vrnili v prostore OŠ Alojza Gradnika, kjer je tudi letošnje poletje potekalo poletno počitniško varstvo. Hitro kot blisk je mimo nas švignilo 8 tednov nore poletne zabave.

Začeli smo 26. junija in vztrajali do 16. avgusta. Od ponedeljka pa vse do petka smo skrbeli za nasmeške na obrazih in brezskrbne počitniške dni. Le-te smo skušali vsak dan in vsak teden zapeljati tako raznoliko, da bi naši otroci lahko preizkusili in spoznali čim več novih stvari, hkrati pa se tudi kaj novega naučili. Ker pokrivamo starostno pester nabor otrok, vse od končanega prvega pa do petega razreda, fante in dekleta, smo v vsak teden poskusili vključiti vsaj eno, če ne več tudi aktivnosti, ki bi res bile pisane slehernemu otroku na kožo in pritegnile njegovo zanimanje.

8 tednov raznolikih dejavnosti

Pa pogledimo, kaj vse smo počeli v teh pestrih tednih. Spoznavali smo različne športe. Obiskal nas je Karate klub Ki-ryu Nova Gorica, Klub za umetnostno kotalkanje Nova Gorica, z nami je organizirala turnir namiznega tenisa tudi parašportnica Karin Praček, pa seveda na obisku ni manjkala niti naša briška lokostrelka Lea Blažič in njen trener iz Lokostrelskega kluba Nova Gorica. Poseben dan za nas so v Vipolžah pripravili briški balinarji in trener Florjan iz NK Brda. Imeli smo tudi veliko poučnih obiskov, kjer smo lahko marsikaj sami preizkusili, kar največ pomeni našim otrokom. Obiskala nas je ekipa briškega iniciativnega odbora Za življenje in nas naučila veliko koristnega o nujenju prve pomoči, predvsem pa o reševanju življenj. Zahvale za poučne obiske gredo še: lovcu Klavdiju iz Lovske družine Dobrovo, čebelarju Oskarju, pa društvom Tačke pomagačke, e-hiši poskusov iz Nove Gorice, policistom iz Policijske uprave Nova Gorica, ne pozabimo niti na šahovski klub in učenje ter spozna-

vanje japonskega jezika, pa Nino Bric, ki je z nami ustvarjala razne stripe, Klet Brda, ki nas je poleg poučnega okrepčala s slastnim sokom in nenazadnje še en bolj norčavih obiskov ekipe Cirkokroga.

Da pa ne boste mislili, da so naše delo opravili samo obiski, tudi koordinatorka Anja Rožič in izvajalki Maja Terpin ter Sofija Samec smo se potrudile in z delavnicami skušale ponuditi otrokom novo znanje, spoznavanje in učenje novih stvari. Veliko smo igrali predvsem raznih športnih, pa tudi ekipnih iger ter tako krepili telo in skupinski duh. Proti koncu poletne sezone smo bili že skoraj profesionalci v organizaciji mini turnirjev nogometa, odbojke na mivki, zbivanja in košarke. Obujali smo tudi igre, kot so Kraja zastave in Zemljo krast. Tedensko pa smo skušali prebuditi naše ustvarjalne žilice in izdelovati izdelke, ki bi otrokom bili uporabni in ne samo šara na vrhu omare, ki nabira prah. Tako smo si zašili lastne grelnice blazinice, izdelali dišeče svečke, cvetlične lončke, lončke za pisala in še bi lahko naštevali. Dopoldanska in popoldanska aktivnost sta dnevno postregli z novim presenečenjem. Največje presenečenje

Poletno počitniško varstvo

pa našim otrokom vedno predstavlja vodna osvežitev. Nekajkrat smo za njo poskrbeli kar sami, nekaj petkov smo preživeli na piknik placu Čelo (hvala tudi Društvu Njblške mladine, ki nam omogoči uporabo prostora) in se kasneje hladili v Briških kotlinah. Tudi letos smo uspeli otroke odpeljati na novogoriški bazen, dvakrat pa so za našo osvežitev v teh turbulentnih temperaturah poskrbeli tudi gasilci PGD Dobrovo. Enkrat-tedensko pa smo zavetje pred visokimi temperaturami iskali tudi v Mladinskem centru Brda, kjer smo si privoščili malce razvade ob kokicah in dobrem filmu. Takrat smo obiskali tudi našega vodjo Boštjana Zobca, ki je iz pisarne skrbel za gladek organizacijski in administrativni potek.

Hvala vam iz srca

Iz nabora obiskov je moč izpostaviti, da medse povabimo tudi veliko Bricev in Brik ter briških društev. Resnično veseli in hvaležni smo, da se odzovete našemu povabilu, si vzamete čas za nas in ga preživite v družbi naših otrok. Tako ustvarjamo vezi med mladimi

in vsem, kar naša Brda ponujajo. Velika zahvala gre vodstvu ter ostalim zaposlenim na Osnovni šoli Alojza Gradnika Dobrovo, da so nam omogočili aktivnosti v njihovih prostorih ter nam nudili pomoč in podporo, ko smo potrkali na njihova vrata z novim vprašanjem ali prošnjo.

Številni otroci se k nam vračajo več let zapredoma, letos so se jim morda pridružili še mlajši bratci ali sestre. Veliko pa je bilo tudi novih otrok. Ves trud in trdo delo preteklih let se poplača, ko slišiš, da otroci brez težav zjutraj vstanejo (nenazadnje le imajo počitnice), se radi vračajo k nam, predvsem pa se imajo lepo. Nikakor pa ne gre brez zaupanja staršev, ki nam zaupate najbolj dragoceno bitja – vaše otroke. Iz srca hvala.

Tudi jeseni bo veselo

Jesen po briški pokrajini toplo preliwa svojo paleto barv, v Mladinskem centru Brda pa se že pripravljamo na novo edicijo počitniškega varstva. Več informacij najdete na spletni strani briške mladine (www.mladivbrdih.si – zavihek Počitniško varstvo).

Anja Rožič, glavna koordinatorka počitniškega varstva

Dom upokojencev Podsabotin

*Ko so ljudje srečni,
ne vedo,
ali je poletje ali zima.*

Anton Čehov

V domu v Podsabotinu smo vedno srečni v družbi tako gledališke zasedbe Kontrada, družbe ob praznovanju rojstnih dni, kot v družbi članov Slovenskega društva za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagачke, Društva starodobnikov Goriške in nenazadnje našega Društva Spominčica.

Besede naše briške: vendima

Nastaja vinogradniško-vinarski slovar

Za nami je trgategv, ali kot ji pravimo v Brdih z iz furlanščine prevzeto besedo *vendima* (← furl. *vendeme*), ko pobereмо svoj pridelek *grozdja*, poimenovanega tudi s starejšo različico *grozdovja* (*grzduja*). Včasih je v kleti moral viseti *roč*, tudi *rač*, *rč* ali *ərč* 'več grozdov skupaj', ki so ga shranili kot priboljšek za čas po trgatvi. Beseda morda izhaja iz besede *roka* ali pa ima kaj opraviti s furlanskim izrazom *rascje* 'ostanek nečesa, paberek'. Grozdnemu peclju Brici pravimo *rep* ali *rap*, narečno tudi *rəp*, kar je morda slovenskega izvora, tj. v našem pomenu *rep* kot 'pecelj', na kar nakazuje manjšalnica *repič*, ali pa ima opraviti s furlansko besedo *rap* 'grozd', na kar nakazuje beseda *rapovje* (*rapuje*) 'več grozdnih peceljev'. Za 'jagodno pečko' prevladuje poimenovanje *pečka* z množinsko obliko *pečkà*. V Bregu pri Golem Brdu poznajo *peško od grozdovja* (*grzduja*), v Gornjem Cerovem in Snežatnem *koščico*. Za pomen 'jagodna lupina' je v večini navedenih krajev v rabi izraz *lup*, razen v Bregu, kjer poznajo izraz *bužina*, ki je soroden z izrazom *bužiti* 'lupiti' (izvor besede ni jasen), in Snežatnem, kjer rabijo besedo *kožica*. Včasih so večinoma povsod po Brdih grozdje nabirali v *brence*, v Bregu tudi v *koše*, in ga od tam predstavljali v *ornače*, domov pa so ga tovorili v *kvinčih* 'podolgovat visok čeber', kar je bila

sicer tudi mera za količino (volumen) vina. Zanimivo je, da mera ni bila enotna, saj je na Goriškem *kvinč* meril približno 80, na čedajskem območju 69, na območju Krmina 83, v Vidmu pa približno 79 litrov (T. Gomiršek, Goriški muzej, spletna stran). Besede *brenca* oziroma *brentica*, *ornač* in *kvinč* smo prevzeli od sosedov Furlanov; *brentica* ← furl. *brenta* 'čebrič'; *ornač* ← furl. *orne* 'majhna kad'; *kvinč* ← furl. *cuinz* 'čeber, škaf'. Za pomen 'natovoriti grozdje' si v Brdih konkurirata prevzeta beseda *nakrgati* (slov. *na-* + furl. *cargâ* 'naložiti, natovoriti') in izvorno slovenska *naložiti*, prav tako za pomen 'raztovoriti grozdje' sobivata iz furlanščine prevzeti glagol *kargati*, ki mu je dodana ali slovenska pripona *s-* ali furlanska *dis-*, ter izvorno slovenska beseda *razložiti*.

Ko je *vendime* konec, se praznuje *likof*. Beseda se je prvotno glasila *litkouf* in je v srednji visoki nemščini, to je različici nemškega jezika, ki so je govorili v visokem srednjem veku (približno med letoma 1050 in 1350), pomenila 'pijačo po sklenjeni kupčiji'. Zložena je iz besed *lit* 'žganje' in *koufen*, danes nem. *kaufen* 'kupiti'. *Litkouf* je bilo torej žganje, ki se ga je pilo ob sklenjeni kupčiji.

	Mirnik	Breg pri Golem Brdu	Neblo	Višnjevik	Medana	Vipolže	Gornje Cerovo	Snežatno
trgatev	<i>vəndima</i>	<i>vəndima</i>	<i>vəndima</i>	<i>vəndima</i>	<i>vəndima</i>	<i>vəndima</i>	<i>vəndima</i>	<i>vəndima</i>
grozdje	<i>ɣərzduje</i>	<i>ɣərzduje</i>	<i>ɣərzduje, ɣruozdje</i>	<i>ɣərzduje, ɣruozdje</i>	<i>ɣərzduje, ɣruozdje</i>	<i>ɣərzduje, ɣruozdje</i>	<i>ɣruozdje</i>	<i>ɣruozdje</i>
več grozdov skupaj	<i>rəč, rač</i>	<i>roč</i>	<i>rəč</i>	<i>roč</i>	<i>rəč</i>	<i>roč</i>	<i>rəč</i>	<i>ərč</i>
grozdni pecelj	<i>rəp</i>	<i>rap</i>	<i>rəp</i>	<i>rəp</i>	<i>rəp</i>	<i>rəp</i>	<i>rəp, rəpč</i>	<i>rəp, rəpč</i>
več grozdnih peceljev	<i>rapuje</i>	<i>rapuje</i>	<i>rapuje</i>	<i>rapuje</i>	<i>rapuje</i>	<i>rapuje</i>	<i>rapuje</i>	<i>rapuje</i>
jagodna pečka	<i>pəčka</i>	<i>peška od ɣərzduja</i>	<i>pəčka</i>	<i>pəčka</i>	<i>pəčka</i>	<i>pəčka</i>	<i>koščica</i>	<i>koščica</i>
jagodna lupina	<i>lup</i>	<i>bužina</i>	<i>lup</i>	<i>lup</i>	<i>lup</i>	<i>lup</i>	<i>lup</i>	<i>kuošča</i>
posoda za nabiranje grozdja	<i>brenca</i>	<i>koša</i>	<i>brenca</i>	<i>brenca</i>	<i>brenca</i>	<i>brenca</i>	<i>brenca</i>	<i>brenca</i>
večji lesen škaf	<i>ornəč</i>	<i>ornəč</i>	<i>ərnəč</i>	<i>ərnəč</i>	<i>ornəč</i>	<i>ornəč</i>	<i>ornəč</i>	<i>ornəč</i>
podolgovat visok čeber/merska enota	<i>kuinč</i>	<i>kuinč</i>	<i>kuinč</i>	<i>kuinč</i>	<i>kuinč</i>	<i>kuinč</i>	<i>kuinč</i>	<i>kuinč</i>
naložiti	<i>kəryat</i>	<i>nakəryat</i>	<i>nakəryat</i>	<i>kəryat</i>	<i>nakəryat, nalošt</i>	<i>nakladət</i>	<i>nalošt</i>	<i>nakladət</i>
razložiti	<i>skəryat</i>	<i>diškəryat</i>	<i>skəryat</i>	<i>skəryat</i>	<i>skəryat, razlošt</i>	<i>razlošt</i>	<i>razlošt</i>	<i>skəryat</i>

Besedišče je iz nastajajočega vinogradniško-vinarskega slovarja. Narečne besede so v poenostavljenem zapisu. Zahvala gre vsem informatorkam in informatorjem iz navedenih vasi.

Danila Zuljan Kumar

Poletni turnir v Čelu

Ob nogometu in odbojki na mivki so vlekli tudi »štrik«

Dogodek z imenom So oni v Čelu so člani Društva Njblške mladine letos pripravili že tretjič. Osrednji del poletnega turnirja v Čelu, ki je letos popestril dogajanje v Brdih 23. in 24. avgusta, predstavljata dvodnevna turnirja v nogometu in odbojki na mivki ter glasbena zabava in plesom. Manjkal ni niti otroški program.

V petek sta se v večernih urah odvijala oba turnirja. Za denarne in praktične nagrade se je v nogometu in odbojki borilo sedem ekip. Na odru je za petkovo glasbeno vzdušje skrbel Dj Torta. V soboto se je dogajanje pričelo z otroškim programom. Otroci so se lahko preizkusili v vlogi slikarjev in si na slikarsko platno naslikali svojo umetnijo, po želji so si izdelali tudi nakit iz perlic in se posladkali s slastnimi palačinkami. Nogometno igrišče je s tekmo ogrela mlada selekcija NK Brda, nato pa je sledilo nadaljevanje turnirja. Prvo mesto v nogometu je dosegla ekipa Strelišče, v odbojki pa je slavila ekipa Nona Luisa - Maks. Po glavnem dogajanju smo zaplesali na glasbene ritme, za katere je bila zadolžena skupina Jastrebi. Malo pred polnočjo se je pozornost znova preselila na odbojkarško igrišče, kjer je potekala vleka vrvi. Do zadnjega je bilo zelo napeto, a Društvo Njblške mladine je moralo priznati premoč ekipi Strelišča. Za napetost pri »šanku« so skrbele ekipe, ki so tekmovala za Kralje »šanka«, na koncu pa je šla zmaga v roke DŽC Cerovo. Tako kot vsako leto nas je v nedeljsko jutro popeljal Dj Torta. Zahvalili bi se radi vsem, ki ste na kakršenkoli način pomagali, da je naš žur uspel.

Tina Lango

Družinsko srečanje potomcev Kobalarjev

Povezani v spominu in ljubezni

V soboto, 24. maja, so se družili na tradicionalnem družinskem srečanju bližnji in daljni sorodniki družine Velušček-Velišček, potomci Kobalarjevega sina Kristjana Veluščka (1860–1934), župana Anhovega tik pred prvo svetovno vojno. Še danes so vidni ostanki nekdanje domačije in gospodarskega poslopja Kobalarjev ob poti, ki pelje od Vrhovelj proti Ligu.

Že v dopoldanskem času so se zbrali pri hiši v Debenjem in se odpravili na kratek pohod do Zapotoka. Pot je vodila med zelenimi travniki in mogočnimi gozdovi. Med hojo so se pogovarjali, se spominjali starih zgodb in se veselili skupnega časa.

V Zapotoku so se zbrali v cerkvi svetega Gabrijela. Duhovnik J. Ipa-vec je vodil sveto mašo, kjer so se zahvalili za vse blagoslove, ki so jih prejeli, in se spomnili prednikov, ki so jih povezali skozi generacije.

Srečanje so nadaljevali na Bizjakovi domačiji v Gonjačah, kjer so

ponovno povzeli družinsko drevo, ki sega vse do začetka 18. stoletja. Uživali so v trenutkih, ki so jih še bolj zblížali.

Družinsko srečanje je bilo več kot le dogodek – bil je dan smeha in ljubezni. Bilo je nepozabno doživetje, ki jih je še bolj povežalo kot družino,

bila je priložnost za obujanje spominov in ustvarjanje novih. Dan so zaključili z obljubo, da se naslednje leto ponovno srečajo.

MRP

Fotografija: Miloš Protić

Srečanje sošolcev

Ob 60-letnici zaključka osnovne šole Kojsko

4. oktobra je v gostilni Vogrič v Števerjanu potekalo srečanje nekdanjih sošolcev Osnovne šole Kojsko, ki so letos obeležili 60 let od zaključka šolanja. Ob tej posebni priložnosti se je zbralo kar nekaj bivših učencev, ki so ohranili prijateljske vezi. Obujali so spomine, si izmenjevali zgodbe in se veselili ponovnega snidenja.

Trgatev 2024

Dobrih 40 odstotkov manj pridelka od pričakovanega

Za vinogradnike je bilo tudi letošnje leto polno izzivov. Začetek leta je bil deževen, pomlad pa topla. Ko so trte že začele odganjati, se je temperatura dvakrat spustila pod ničlo in pozeba 21. aprila je odnesla pridelek v nižje ležečih vinogradih. Mokro in hladno je bilo tudi v času cvetenja, ko je trta najbolj občutljiva. Posledično je bila oploditev slaba, zato ocenjujejo, da je to dodatno vplivalo na upad pridelka.

Visoke temperature in vlaga sta optimalni za razvoj bolezni, zato je bila zaščita trte pred boleznimi velik izziv. Krajevna neurja s točo v juliju, v avgustu pa suša z visokimi temperaturami nad 24 °C so naredile svoje. Vse to je rezultiralo v najnižjem pridelku v zadnjih 30 letih. Z bistveno manjšimi pridelki se letos soočajo vse vinogradniške dežele v Sloveniji.

Podnebne spremembe z ekstremnimi vremenskimi pojavi so pač nova realnost, s katero se vsi soočajo že nekaj let. Trta je odporna, vinogradniki pa s številnimi prilagoditvami v sodelovanju s strokovnimi službami iščejo učinkovite odgovore na te izzive. Tudi letos se je izkazalo, da vinogradniki, ki dosledno upoštevajo navodila svetovalne službe Kleti Brda in prilagajajo obdelavo vinogradov priporočilom, predstavljenim na zimskih delavnicah, imajo manjši izpad pridelka.

Novinarska trgatev

Trgatev se je v Kleti Brda sklenila s tradicionalno novinarsko trgatevijo. Na novinarski konferenci so zbranim predstavili vrhunske dosežke na mednarodnih in domačih vinskih ocenjevanjih. V Koncutovem vinogradu so trgali cabernet sauvignon, kjer so bili Radoš, Jani in Sebastjan še posebej ustrezljivi. Na delavnici z naslovom *Vrhunska kulinarika v objemu mehurčkov* so novinarjem predstavili izbrane penine in vina Kleti Brda, ki so se odlično spajala s kulinarično spremljavo restavracije Tiffany.

LPT

Količine in kakovost

Vinogradniške družine Kleti Brda bodo letos skupno pridelale dobrih 40% manj od pričakovanega pridelka in tretjino manj od povprečja zadnjih 3 let. Manjši pridelek je posledica spomladanske pozebe, neugodnega vremena ob cvetenju, julijske toče, suše in visokih temperatur.

Manj pridelka po trti in suho vreme v času zorenja je rezultiralo v odlični kakovosti grozdja. Praktično ves pridelek dosega najvišje standarde kakovosti. Med sortami še posebej izstopata sivi pinot in tokaj, pri katerih se kaže izrazita sortna aromatika. Pri tem naj spomnimo, da je sivi pinot že v letniku 2023 izstopal s svojo svežino in izrazito aromatikom. To kakovost so enologi in kletarji skrbno donegovali tako, da je Sivi pinot Quercus letnik 2023 na Decanter World

Wine Awards osvojil 95 točk in eno izmed petih slovenskih zlatih medalj.

V izrednih vremenskih razmerah se je tudi letos po pridelku najbolj izkazala rebula in s tem potrdila svoj primat v Brdih. V Kleti Brda si veliko obetajo od rdečih sort, saj so zahvaljujoč drobnejšim jagodam dosegle popolno taninsko zrelost, visoke sladkorne stopnje, obarvanost in značilno sortno aromatikom.

Potek trgatve

Letos so s trgatevijo za osnovna vina za penine v Kleti Brda pričeli že 20. avgusta, kar je najbolj zgodaj v zadnjih letih, redno trgatev 2024 pa so uradno začeli 23. avgusta. Zaključili so jo s trgatevijo cabernet sauvignona in cabernet franc. V vinogradih so začeli z obiranjem grozdja ob prvem svitu, saj po enajsti uri dopoldne delo ni bilo več mogoče zaradi

Kmetija Kmetijskega zavoda Bric, Soča, v Neblem

Avthtonim pasmam želijo vliti dodane vrednosti

Na kmetiji Kmetijskega zavoda Bric, Soča, v Neblem je 1. oktobra potekala predstavitev projektov Evropskega inovativnega partnerstva, v katerem poleg zavoda Bric sodeluje več kmetijskih zavodov, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Inštitut Jožef Stefan, šole, pa tudi rejci posameznih pasem in Društvo rejcev krškopoljskih prašičev ter Društvo rejcev drobnice Bele Krajine.

Gre za projekta Visoko-storilne in trajnostne vzreje tekačev pasme krškopoljski prašič s pomočjo natančnih krmilnih avtomatov in enoletni pilotni projekt Potrjevanje izvoda in porekla belokranjske pramenke z genotipizacijo. Kot poudarjajo v KZ Bric, Soča, upajo, da bosta projekta pripomogla k večji prepoznavnosti teh dveh avhtonim pasem in povečala dodano vrednost izdelkov iz teh živali. Še posebej belokranjska pramenka se izkazuje kot primerna pasma tudi za briško območje. Prav na dogodku v Neblem je bila omenjena zamisel o posnemanju Toskane z rejo ovc med vinogradi, s čimer bi posredno poskrbeli za plodnost zemlje. Nenazadnje pa, kar premalokrat slišimo, kmet skrbi tudi za zniževanje ogljičnega odtisa. Namreč s tem, ko že oskrbuje travnino ali na njivi poseje posamezno seme, poskrbi za proizvodnjo kisika. Na dogodku je bil predstavljen tudi projekt Pastinnova, ki daje podporo ženskam in mladim na pašnih kmetijah v sredozemskem bazenu: Severna Afrika, Bližnji vzhod in Južna Evropa.

Besedilo in fotografija: Erika Koncut

Trgatev 2024

visokih temperatur. V Kleti Brda so temu prilagodili tudi urnik prevzema grozdja.

Letos odkupne cene grozdja višje

Za standardni program je bila povprečna odkupna cena za kilogram grozdja dobrih 0,90 evra, za vrhunski program in izbore pa bo povprečna cena najmanj 1,20 evra. Cena grozdja z najboljših, posebej izbranih leg, ki poleg splošnih parametrov kažejo tudi posebne značilnosti vinograda, bo tudi 2,50 evra in več.

Trajnostna pridelava

Trajnostna pridelava ostaja glavno vodilo v Kleti Brda. Vzpostavljen sistem napovedovanja bolezni in škodljivcev ter učinkovita komunikacija med svetovalno službo in vinogradniki zagotavljajo manjše izpade in visoko kakovost pridelanega grozdja. Klet Brda bo tudi v prihodnje organizirala zimske delavnice, na katerih vinogradniki v sodelovanju s strokovnimi službami iščejo odgovore na vedno večje podnebne spremembe. Pri tem izpostavljajo, da so ključni elementi primerna priprava tal z vnosom humusa, izbor primernih podlag odpornih na sušo, obdelava tal s ciljem ohranjanja zimske vlage v tleh ter vzgojne oblike prilagojene suhim in vročim poletjem.

Klet Brda

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Samozavestno Kritično Odgovorno Kreativno

SKOK v DIGI prihodnost

BREZPLAČNI 10-urni tečaji
za starejše od 30 let

POHITITE IN SI ZAGOTOVITE SVOJE MESTO!

Vsebina:
osnovna in napredna digitalna znanja za delo z računalnikom in pametnim telefonom

Obdobje in kraj izvajanja:
Osnovna šola Alojza Gradnika Dobrova
Občina Brda

Pričetki:
12. 11. 2024 popoldan
20. 11. 2024 popoldan

Kontaktirna točka za informacije in prijave:
Dodatna pomoč v živo:
od ponedeljka do petka: 9.00-11.00
od srede: 13.00-17.00
tel.: 01 325 31 13 ali 030 384 748
e-mail: m.vojta@specposredilci.si
www.lung.si

Stopite na svetlo stran učenja.

LAS V objemu sonca načrtuje objavo novega javnega poziva za izbor projektov

Za dvig kvalitete življenja na Goriškem

Ena izmed možnosti, ki spodbuja in finančno podpira manjše partnerske projekte na podeželju in v manjših urbanih središčih, je program lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (LEADER/CLLD). Z izvedbo tega programa Lokalna akcijska skupina (LAS) V objemu sonca in njen upravljalca Regijska razvojna agencija (RRA) severne Primorske Nova Gorica že od leta 2008 dalje skrbimo za pridobitev kar največ sredstev v dobrobit lokalnega prebivalstva petih občin Goriške.

Zato društva in druge nevladne organizacije, strokovne institucije, podjetja, samostojne podjetnike ter druge predstavnike javnega, ekonomskega in civilnega sektorja vabimo, da pripravite predloge partnerskih projektov in tako svoje načrte in ideje uresničite s pomočjo nepovratnih sredstev, za katera boste lahko kandidirali na načrtovanem javnem pozivu za izbor projektov.

Prepoznavamo potrebe od spodaj navzgor

LAS V objemu sonca sredstva pridobiva na podlagi izdelanih strategij lokalnega razvoja. Strategija lokalnega razvoja LAS V objemu sonca za programsko obdobje 2021–2027 je nastala ob sodelovanju javnega, ekonomskega in civilnega sektorja. Na podlagi bogatih izkušenj iz prejšnjih dveh programskih obdobji predstavlja podlago za izvedbo ukrepov, ki prepoznavajo potrebe na območju LAS V objemu sonca in vključenim občinam ter vsem ostalim akterjem na območju LAS V objemu sonca omogoča, da igrajo ključno vlogo pri odločanju in njenem izvajanju. Partnerski projekti, ki se izvajajo iz pristopa LEADER/CLLD na območju LAS, so bolj uspešni in trajnostni kot drugi individualni projekti, saj v procesu njihove realizacije svoje ideje in videnja prepletajo lokalni prebivalci, javni, ekonomski in civilni sektor. Projekt je vedno bolj učinkovit, če ga za svojega vzamejo tisti, ki v njem aktivno sodelujejo in imajo od njega tudi koristi.

Poziv bo objavljen kmalu

LAS V objemu sonca bo z že pridobljenimi sredstvi iz Evropskega sklada za regionalni razvoj to jesen objavila Javni poziv za izbor projektov in sofinanciranje

projektov. Javni poziv bo dostopen na spletni strani LAS V objemu sonca, spletni strani RRA severne Primorske Nova Gorica in tudi na spletnih straneh vseh petih občin Goriške, kjer izvajamo program LEADER/CLLD. Namen javnega poziva bo izbor projektov, katerih rezultati prispevajo k uresničevanju Strategije lokalnega razvoja LAS V objemu sonca za programsko obdobje 2021–2027 in sofinanciranju njihovih stroškov.

Kakšne projekte si želimo?

Možnosti za sofinanciranje bodo imeli projekti, ki bodo spodbujali celovit in uravnotežen razvoj občin na območju LAS V objemu sonca. Nadejamo se, da se bodo na javni poziv prijavili projekti, ki bodo nastali na podlagi partnerskega sodelovanja, izhajali iz potreb našega lokalnega okolja ter spodbujali lokalno podjetništvo, dvig kvalitete življenja prebivalcev in okoljsko trajnost, trajnostni turizem z varovanjem naravne in kulturne dediščine ter socialno vključenost ranljivih skupin.

Na podlagi bogatih izkušenj, ki jih že imamo, si obetamo novo uspešno programsko obdobje in pisano paletu novih projektov, ki bodo bogatili kvaliteto življenja na ožjem Goriškem.

Več o izvajanju lokalnega razvoja na območju LAS V objemu sonca si lahko preberete na spletni strani <http://www.las-vobjemusonca.si/>.

Fabijana Medvešček,
RRA severne Primorske Nova Gorica

Sofinancira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Dan zaštite vinske trte

Tarčnost je ključnega pomena tako za kmeta kot naravo

Opazovanje, natančno in pravočasno napovedovanje, mreža digitaliziranih meteoroloških postaj, pravilna vzgojna oblika oziroma zelena dela v vinogradu, pravi izbor zaščitnih sredstev proti boleznim ter precizna namestitve škroplilnic so ključni dejavniki učinkovite zaštite pred boleznimi vinske trte, sadnih dreves in oljk. Zato je ažurno sledenje napredkov na tem področju bistvenega pomena, poudarjajo v Svetovalni službi Kleti Brda. Prav s tem namenom je Klet Brda sredi julija v sodelovanju s proizvajalci sredstev za varstvo vinske trte in škroplilnic ter Oddelkom za varstvo rastlin Kmetijsko-gozdarskega zavoda (KGZ) Nova Gorica organizirala strokovno delavnico Dan zaštite vinske trte.

Udeležba preko sto pridelovalcev grozdja iz Brd, Vipavske doline in slovenske Istre nakazuje, da so trajnostna prizadevanja in varstvo okolja pri resnih vinogradnikih zelo pomembna tema. Ravnanje s tovrstnimi sredstvi, od hrambe do uporabe, se je s pomočjo obveznih izobraževanj vinogradnikov in tehničnih pregledov škroplilnic močno izboljšalo, izzivov pa še vedno ne manjka, zlasti v Brdih. »Terasiran teren briškim vinogradnikom predstavlja zahteven izziv prav na področju enakomernega nanosa sredstev za varstvo trt po celotni listni površini, še posebej na zunanji strani teras. Želim si, da smo čim bolj tarčni, torej, da ta sredstva dosežejo ciljna mesta, da zmanjšujemo njihovo količino, obenem pa zvišujemo nivo učinkovitosti. S takšnim delovanjem delujemo trajnostno in minimiziramo vpliv na okolje,« poudarjata direktor Kleti Brda **Silvan Peršolja** in **Goran Jakin** iz svetovalne službe.

Ni vsaka škroplilnica primerna za briški teren

Poskuse in demonstracije različnih škroplilnih programov že vrsto let na svoji kmetiji izvaja Damjan Koncut iz Višnjevika. Letos je bila delavnica nadgrajena s testiranjem kvalitete nanosa škropiva sedmih različnih tipov škroplilnic različnih proizvajalcev in konstrukcij. Pomembno vlogo na področju varstva vinske trte ima zagotovo tudi učinkovitost posamezne škroplilnice. »Njihovo učinkovitost smo preverili s pomočjo posebnih testnih lističev, na katerih sled pusti še tako drobna kapljica zaščitnega sredstva. Namestili smo jih na vedno isto lokacijo v vinogradu, vendar na različna mesta na trti in predelih vinograda, s čimer smo zagotovili primerljivost posameznih škroplilnic. Preverjali smo nanos tako v vrsti, v kateri smo izvajali škropljenje, kot v sosednji vrsti in na zunanji strani teras. Pod drobnogled smo vzeli natančnost in enakomernost nanosa. Stremimo namreč k čim bolj kapljično razpršenemu nanosu oziroma meglici, saj je to najbolj učinkovito pri varstvu vinske trte. Lahko rečem, da so se nekatere škroplilnice dobro izkazale, pri nekaterih

pa je bil nanos še preveč neenakomeren. To pomeni, da so določeni listi dobili preveč, drugi pa posledično premalo odmerka aktivne snovi. Gre za strokovni in tehnični pristop, s katerim izboljšujemo aplikacijo,« je prikaz pojasnil Jakin.

Konkretno rezultate in primerjavo med škroplilnicami so si udeleženci lahko ogledali tudi na panojih, ki zelo nazorno prikazujejo dejansko učinkovitost posameznih tipov škroplilnic. Zainteresiranim so ti še vedno na voljo v svetovalni službi na Dobrovem.

Pomemben je tudi pH vode

V drugem delu delavnice so se zvrstila strokovna predavanja v dvorani Kleti Brda, kjer so izpostavili še druge dejavnike, ki vplivajo na kvaliteto zaštite vinske trte. Na učinkovitost fitofarmaceutskih sredstev (FFS) pomembno vplivajo pravočasno opravljena zelena dela v vinogradu, ki omogočajo prodor učinkovin do vseh predelov trte, ravno tako imajo pomembno mesto v tej verigi pravilen izračun zaščitnih sredstev na površino, upoštevanje pH vode, koncentracija in kombiniranje posameznih FFS.

Predstavniki različnih proizvajalcev zaščitnih sredstev so predstavili tudi uspešnost svojih programov zaštite vinske trte. Da podnebne spremembe zahtevajo prilagoditev škroplilnih programov ni novost, tako je tudi letošnji zahteven letnik povzročil razlike med posameznimi škroplilnimi programi. To je bilo znati tudi v poskusih proti boleznim in škodljivcem vinske trte, ki jih svetovalna služba že vrsto let opravlja na kmetiji Koncut v Višnjeviku.

Dan zaščite vinske trte

»V poskusu smo uporabili večino sredstev, ki so registrirana v Sloveniji, pa tudi sredstva, ki so namenjena ekološki pridelavi. Škropljenja smo opravili po priporočenih programih posameznih proizvajalcev FFS,« so potek poskusov pojasnili v svetovalni službi.

Odgovorno ravnanje do narave je izjemno napredovalo

»Rezultati poskusov s škropilnicami me niso presenetili, saj sem se že pred leti udeležil podobnega poskusa v vinogradu nad Kletjo Brda. Rezultati tokratnega poskusa so bili zelo dobri, pa tudi zelo različni. Gotovo je pohvalno, da se je strokovnega srečanja udeležilo veliko mladih. Cilj tovrstnih poskusov je, da čim manj škropimo v prazno, torej da večina škropilnega pripravka, ki ga apliciramo, ostane na trtah. Pomembne so nastavitve škropilnic, torej da se sredstva enakomerno aplicira na rastlino. Posledično to pomeni manj obremenjevanja okolja, seveda pa tudi manjši strošek za vinogradnika. Zanimiv podatek s strokovnega predavanja je bil, da imamo v Brdih pretrdo vodo. Njena pH vrednost znaša 8,2, najbolj primerna pa bi bila 7, zato pride tudi do odstopanj v učinkovitosti škropiv. Tudi deževnica je pretrda, čeprav je boljša,« je ugotovitve s strokovnega srečanja strnil vinogradnik **Damjan Koncut**.

Ceneje in lepše se je učiti na tujih izkušnjah kot na lastnih napakah

Da so prikazi na domačem terenu gotovo priročni, pa dodaja **Ivan Sirk**: »Tako spoznaš, kako se različne škropilnice obnašajo na našem terenu, torej kako prenašajo fitofarmacevtska sredstva na liste, kakšen tok zraka izvajajo, kako delujejo brizgalne šobe. Razlika je namreč v tem, ali škropilnica lepo aplicira na list ali škropivo odteka na tla. Če je

nanos preobilen, ni zelenega učinka. To je zelo pomembno. Letošnji prikaz je bil zelo zanimiv in menim, da bi jih morali imeti večkrat, saj tehnika stalno napreduje. Vsekakor se je ceneje in lepše učiti na tujih izkušnjah kot na lastnih napakah.»

Strokovnega dogodka se je udeležil tudi **Rado Simčič**: »Prikaz v vinogradu kot tudi kasnejše strokovno predavanje in druženje je bilo na profesionalnem nivoju in lepo sprejeto pri vseh vinogradnikih. Prisotni so bili tako predstavniki proizvajalcev kot Kmetijsko-gozdarskega zavoda Nova Gorica. Izvedeli smo veliko praktičnih stvari, pridobili nova znanja. Nazadnje so bili rezultati posameznih škropilnic prikazani tudi na panojih. Če primerjam področje škropljenja pred leti in danes, lahko rečem, da se je veliko spremenilo, napredovalo. Tako glede shranjevanja FFS, priprave škropilnih pripravkov in škropilnic

kot ravnanja z odpadnimi škropivi in embalažo. Če smo v zametkih predavanj te obiskovali le redki, se jih danes udeležuje tudi do 200 pridelovalcev. Skrb za okolje je gotovo prioriteta vseh briških pridelovalcev, saj želimo prihodnjim generacijam predati zdravo okolje.«

Ivan Žežlina, vodja Oddelka za varstvo rastlin na KGZ Nova Gorica je nazadnje poudaril: »Varstvo vinske trte ima pri pridelavi grozdja izjemno pomembno vlogo. Z zaščito vinske trte pred boleznimi in škodljivci pripomoremo pri količinsko zadostnemu in predvsem zdravemu pridelku, saj lahko samo iz zdravega grozdja pridelamo kakovostno oz. vrhunsko vino. Soočeni smo s klimatskimi spremembami, ki skoraj vsako rastno sezono otežijo pridelavo zdravega grozdja. Evropska skupnost se je tudi zaradi podnebnih sprememb odločila za izvajanje t. i. Evropskega zelenega dogovora, ki med drugim uvaja strožja pravila za registracijo FFS in se zavezuje k zmanjšanju porabe FFS za 50 % do leta 2030. Posledično bo na tržišču manj FFS in bo smotrna uporaba le-teh, tudi s pomočjo pravilnega nanosa sredstev, nujna. Prikaz različnih tehnik nanašanja FFS s pomočjo škropilnih naprav je doprinos k njihovi pravilni uporabi in optimizaciji nanosa zaščitnih sredstev. Strokovnjaki Kmetijsko-gozdarskega zavoda Nova Gorica v povezavi z Svetovalno službo Klet Brda stalno izobražujemo vinogradnike in jih obveščamo o novostih in različnih možnostih zaščite vinske trte. Prikaz delovanja različnih škropilnic (pršilnikov) in prikaz kvalitete nanosa škropilne brozge je bil koristen in poučen ter bo nedvomno pripomogel k optimalnejši zaščiti vinske trte, saj se je prikaza udeležilo veliko vinogradnikov iz Goriških brd in širše.«

Erika Koncut
Fotografija: arhiv Klet Brda

7. edicija Masterclass Brda: Home of Rebula

Rebula je sorta prihodnosti

Projekt *Brda: Home of Rebula*, katerega pobuda je nastala pred slabim desetletjem, ima za seboj že sedem edicij strokovne delavnice, ki udeležencem nudi preplet terenskega ogleda, poglobljene seznanitve o značilnostih teritorija in strokovne degustacije sodelujočih vinarskih hiš. Namen projekta je od vsega začetka enak: v domačem z opoko karakteriziranim teritoriju novinarjem in vinskim kritikom iz vseh koncev sveta prikazati vse potenciale in preobleke rebule.

Letošnjo edicijo je krojilo 11 vinarjev oziroma predstavnikov kleti Dolfo, Medot, Jermann, Ščurek, Gradišciutta, Edi Simčič, Ferdinand, Vini Noüe Marinič, Marjan Simčič, Erzetič in Klet Brda. Znanstvene izsledke o teritoriju in njegovem vplivu na karakter briške rebule sta predstavila dr. Helena Grčman z Biotehniške fakultete v Ljubljani ter krminski agronom, predavatelj na videmski univerzi in ugledni vinogradniški svetovalec Giovanni Bigot. Aleks Simčič je orisal dolgo tradicijo briškega vinogradništva ter ključne zgodovinske izzive, ki so vplivali na ta pomemben kmetijski sektor v Brdih, med slogovne interpretacije rebul pa sta udeležence zapeljala častna gosta strokovnega dogodka: eden najboljših poznavalcev vin v Sloveniji Gašper Čarman in Caroline Gilby, Master of Wine iz Velike Britanije, vodja panela za Balkan, Evrazijo in Vzhodno Evropo pri najprestižnejšem ocenjevanju vin na svetu, londonskem Decanter World Wine Awardsu. Posebnost letošnje edicije je bila udeležba sommelierjev iz z Michelinovo zvezdico nagrajenih restavracij iz Slovenije in Italije ter interaktivna predstavitev vinarjev in njihovih različnih stilov rebule. Strokovno popotovanje v svet briške rebule je sklenila večerja v novih prostorih kleti Ščurek, kjer je kulinarično noto vdahnil kuharski mojster Christian Nardulli.

»Predvsem je pomembno, da rebula postaja kulturna in zanimiva sorta ne samo na domačem trgu, ampak tudi na globalni ravni. To je bil seveda namen masterclassa od prvega dne. Definitivno je lepo videti, ko greš po svetu in si sommelierji želijo postaviti rebulo na vinske karte. Da piše Slovenija pod nekim vinom na vinski karti v Londonu, New Yorku, Singapuru, je nekaj, kar

je bil namen tega masterclassa in kar se je verjetno doseglo,« je pojasnil Čarman, ki o rebuli pove, da je sorta prihodnosti, ker je skoraj imuna na globalno segrevanje, ker ponuja široko paleto interpretacij in ker je v kozarcu fenomenalna.

Da je bil dosežen namen projekta *Brda: Home of Rebula*, se strinja tudi vinar Marjan Simčič, predsednik Konzorcija Brda: »Želeli smo pokazati, kakšne sposobnosti ima rebula kljub klimatskim spremembam, ki se dogajajo tako pri nas kot po svetu. Prav te sorte, ki so v določenem območju že veliko časa, se najbolj obnašajo v teh bolj ekstremnih vremenskih pogojih in dosega dobre rezultate.«

»Želimo razširiti vedenje o rebuli, o Brdih, pa tudi o Sloveniji kot vinski deželi,« pa izpostavi direktor Kleti Brda Silvan Peršolja. Da se na ta elitni dogodek v Brda pripelje glavne vinske medije iz celega sveta in se jim pokaže teritorij, dodaja Peršolja, terja veliko energije, denarja in časa. »Vsi vinarji, ki sodelujemo, gradimo z velikimi kamnitimi bloki ta pomemben zid, ki dviga ugled in poznavanje teritorija. Udeleženci začutijo, da to ni zgolj dobro vino, ampak da je celotna dežela taka, da so dolga tradicija, enogastronomija, mediteranski način življenja in trajnostni razvoj vgrajeni v same temelje našega posla.«

V Brdih so doslej gostili že 175 predstavnikov strokovnih vinskih medijev iz različnih evropskih držav, Združenih držav Amerike in Kitajske, rezultati na področju prepoznavnosti rebule in briškega teritorija pa se že poznajo, kar veseli organizatorje. Rezultat gotovo ni od muh, sploh če v obzir vzamemo, da imajo strokovni pisci in mediji visoke veljave svoje koledarje zapolnjene za leto vnaprej. Ne gre pa tudi zanemariti simbolične moči skupnih nastopov, ki krepijo zavest, da celoten teritorij verjame v rumeno damo briških teras, rebulo.

Erika Koncut

Fotografija: Damijan Simčič, Zoso foto

Decanter 2024

Klet Brda z največjim številom osvojenih medalj

Na letošnjem 21. ocenjevanju Decanter World Wine Awards (DWWA) so prav vsa vina, ki jih je Klet Brda poslala na omenjeno mednarodno ocenjevanje, prejela medaljo. Zlati medalji in oceno 95 točk sta tokrat prejeli dve beli vini - Motnik Single vineyard rebula letnik 2017 iz prestižne linije de Baguer in sivi pinot Quercus letnik 2023, ki je poleg tega kot edino od slovenskih vin prejelo oznako Top Value Gold (op. a. najboljša vrednost). Število prejetih medalj ponovno potrjuje konsistentno kakovost vin Kleti Brda, ki izhaja iz načela, da se vrhunska kakovost začne že v vinogradu.

Klet Brda je letos na ocenjevanje prijavila 19 vin, med katerimi sta 2 prejeli zlato medaljo, kar 9 jih je prejelo srebrno medaljo, 8 pa bronasto, kar je odličen rezultat, ki so se ga v Kleti Brda zelo razveselili.

Decanter World Wine Awards je zaradi svojih strogih pravil, visoke strokovnosti komisije in uglednosti istoimenske revije, ki ocenjevanje organizira in promovira, najuglednejše in hkrati največje vinsko ocenjevanje na svetu. Letos je vina v Londonu ocenjevalo 243 mednarodnih vinskih strokovnjakov z vsega sveta, med katerimi jih ima 61 naziv Master of Wine, 20 pa naziv Master Sommelier. Degustirali in ocenjevali so 18.143 vin iz 57 držav. Zahvaljujoč izjemni širini vzorcev in naboru sodnikov rezultati DWWA zagotavljajo enega najboljšejših in najverodostojnejših virov priporočil za ljubitelje vina po vsem svetu.

Najuspešnejša slovenska klet

Klet Brda se z velikim izkupičkom medalj vedno znova postavlja na zemljevid kot najuspešnejša slovenska klet, katere vodilo sta trajnostna pridelava in konsistentna kakovost tako za vina v srednjem in višjem cenovnem razredu blagovnih znamk Quercus, Krasno in Bagueri superior kot za vina v najvišjem razredu iz butične kleti de Baguer. Dosežki na tem uglednem mednarodnem ocenjevanju, kjer se ocenjujejo vzorci vin s

celega sveta, predstavljajo učinkovito podporo prodaji na globalnem vinskem trgu, kjer je poleg samoumevne kakovosti najbolj pomembna konsistenca.

Linijo Quercus sestavljajo vina sodobnega sloga, katerih glavne značilnosti so intenzivna sadna aroma, svežina in polnost okusa. Konsistentna kakovost rezultira v odličnih ocenah, ki jih vina iz te linije prejemaajo tekom let tako na mednarodnih kot na domačih ocenjevanjih. Vina iz te linije so široko dostopna vsem ljubiteljem vrhunskih vin, ki jih lahko najdejo v vseh bolj založenih trgovinah.

V letniku 2023 posebej izstopa sivi pinot Quercus - vrhunsko sveže vino slamnato rumene barve z nežnim rozastim odtenkom. Njegova aroma spominja na svežo grenivko, breskev, marelico, ananas in cimet. Vino v ustih pušča nežen okus, ki je srednje polnega telesa in prijetno topel. Zaključek spremljata svilnat občutek in aroma citrusov. Sivi pinot Quercus je na letošnjem Decanterju prejel izjemnih 95 točk in osvojil zlato medaljo. Poleg tega je uvrščen tudi v posebno kategorijo »Top 20 Value Golds« - najboljših 20 prejemnikov zlatih medalj, katerih prodajna cena ne presega 15 €.

Samo 4 vina v vrhu

Iz butične kleti de Baguer pa prihaja rebula Motnik Single vineyard, edinstveno oranžno vino, v katerem se prepletata tradicija starega izročila ter sodobno znanje in interpretacija enega najprodnarnejših slovenskih enologov Darinka Ribolice in glavnega kletarja Kleti Brda Igorja Skubina. Vino je zaradi posebnega postopka, ki

Na letošnjem londonskem Decanterju so poleg vin Kleti Brda odlikovali tudi številne druge briške vinarje. Vinska hiša Bjana, ki je imetnica največ platinastih medalj med slovenskimi vinarji, je letos najvišjo lovoriko, torej platinasto medaljo, prejela za cuvee prestige extra brut letnik 2019.

Z zlatom so se odela štiri briška vina. Klet Brda je, kot že omenjeno, prejela dve zlati, vinarska hiša Kristančič se je razveselila zlate medalje za vino Pavó letnik 2021, vinarska hiša Gašper Wines pa za cabernet Franc, ravno tako letnik 2021.

Čestitamo pa tudi vsem briškim prejemnikom srebrnih in bronastih medalj. Srebrnih je bilo 36 briških vin, bronastih pa 37.

Decanter 2024

vključuje desetmesečno maceracijo, značilne globoko zlate barve, odlikujejo ga bogato telo in hkrati svežina, značilna za rebulo, vse skupaj pa zaokroži omamna zeliščna aromatika. Grozdje za Motnik Single vineyard rebula izhaja iz enega samega vinograda, poimenovanega Lisičk, ki se nahaja v vasi Neblo. Terasast vinograd, zasajen z avtohtono briško sorto rebulo, raste na klasični opoki in je že desetletja negovan po načelih trajnostne pridelave, ki ji zvesto sledijo v Kleti Brda. Tudi v segmentu oranžnih vin se išče odličnost. Samo 4 vina so segla v sam vrh, platinasta medalja za italijansko vino, dve zlati za gruzijsko vino in zlata medalja za Motnik Single vineyard rebula iz Slovenije.

Medalje so priznanje in spodbuda tudi vsem briškim vinogradnikom, ki so zavezani trajnostni pridelavi.

Vsa nagrajena vina:

- Single vineyard Motnik rebula 2017 – zlata medalja (95 točk),
- Quercus sivi pinot 2023 – zlata medalja (95 točk),
- A plus rdeče 2018 – srebrna medalja,
- A plus belo 2018 – srebrna medalja,

- De Baguer chardonnay – sauvignon blanc 2019 – srebrna medalja,
- De Baguer merlot-cabernet franc 2018 – srebrna medalja,
- Bagueri chardonnay 2019 – srebrna medalja,
- Bagueri rebula 2020 – srebrna medalja,
- Krasno rebula 2022 – srebrna medalja,
- Quercus cabernet-merlot 2022 – srebrna medalja,
- Bagueri merlot 2019 – bronasta medalja,
- Krasno belo 2023 – bronasta medalja,
- Krasno rdeče 2022 – bronasta medalja,
- Quercus rebula 2023 – bronasta medalja,
- Quercus chardonnay 2023 – bronasta medalja,
- Quercus Selekcija rdeče 2022 – bronasta medalja,
- Selekcija chardonnay-beli pinot 2023 – bronasta medalja,
- Peneča rebula 2023 – srebrna medalja,
- Penina rose 2023 – bronasta medalja.

Ana Vuk

Tradicionalni mednarodni turnir trojk

Za pokal Brd se je borilo 12 ekip

Domači balinarski klub je 24. avgusta na balinišču v Športnem parku Vipolže organiziral tradicionalni mednarodni turnir trojk, ki se ga je udeležilo 12 ekip. Iz Hrvaške se je turnirja udeležila ekipa Opatije, iz Italije dve ekipi Koprivnega, ostale so bile iz Slovenije.

Udeležence je uvodoma pozdravil predsednik domačega kluba Zvezdan Prinčič. Zaželel jim je mirno roko, športno srečo ter da bi se ne glede na rezultate domov vrnili z lepimi spomini na Brda. Vodja tekmovanja Lučano Kocina je nato ekipe seznanil s pravili in potekom tekmovanja.

Po večletni prevladi domače ekipe sta tokrat prvi dve mesti osvojili ekipi iz Koprivnega, ki sta se posebej za ta turnir okrepili z igralci iz drugih klubov. V zbijanju balinčica je zmagal naš igralec Darko Mišigoj, v bližanju je bil najboljši igralec Tabora iz Ozeljana Aleš Batič.

Celodnevno tekmovanje je potekalo v izredno lepem in prijetnem vzdušju pred množico gledalcev, posebno iz italijanskega kraja Koprivno in z Goriške.

Podpredsednica kluba Majda Korenjak je na koncu najboljšim podelila pokal in medalje.

Ob tej priložnosti bi se za pomoč pri izvedbi tekmovanja zahvalili Kleti Brda, Mesariji Peršolja, Briški pekarni, ZTKMŠ Brda in restavraciji Grad Dobrovo.

Zvezdan Prinčič

Vinski sejem v Veroni

Vinitaly kot velik ambasador briškega teritorija

Slediti trendom v vinarskem sektorju je temeljnega pomena. Ena izmed pomembnih priložnosti zaznati globalne smernice je nam najbližji veronski vinski sejem Vinitaly, ki se ga briški vinarji udeležujejo že vrsto let. Promocija briških vin in teritorija, mreženje, spoznavanje inovacij v sektorju kot tudi iskanje ugodnega vetra za poslovne priložnosti briškega vinarstva so cilji, ki jim ustvarjalci briške žlahtne kapljice, kjer ima glavno vlogo rebula, zasledujejo prav na sejmu Vinitaly. Letošnja 56. edicija je duri zaprla s pomembnimi številkami: 97.000 obiskovalcev, več kot 30.000 operaterjev iz 140 različnih držav, od katerih 1200 najboljših kupcev iz 65 držav.

»Fajn je, da smo vsaj Brici skupaj«

Na tokratnem sejmu se je predstavljalo 23 briških vinarskih hiš, od tega 15 na skupni stojnici Brda home of Rebula, ki jo je postavilo briško podjetje 123Design d. o. o.. »Promocija je za vinarja zelo pomembna in Vinitaly je eden izmed treh glavnih mednarodnih sejmov, na katerih se slovenski vinarji predstavljajo,« pravi Mateja Škrl Kocijančič iz vinarske hiše Zanut. Kot dodaja, je prav Vinitaly za Brda pomemben sejem, ker je blizu in ker je Italija eden glavnih ciljnih trgov za briška vina. Podobno potrjuje tudi Marko Kristančič iz vinarske hiše Kristančič Pavó, ki se je letos prvič pridružila skupni stojnici: »Opažamo tudi, da nas vedno bolj jemljejo za domače. Gotovo je med izvoznimi trgi prav italijanski najlažji in najbolj nas poznajo. Je veliko tržišče, kjer je mogoče plasirati briške produkte.« O pridružitvi skupni stojnici pa dodaja: »Najbolje bi bilo, da bi bili vsi slovenski vinarji skupaj. Fajn je, da smo vsaj Brici skupaj.«

Največja slovenska stojnica

O želji združiti vse slovenske vinarje pod »isto streho«, torej v isti hali, je tekla beseda na sestanku s predstavniki sejmišča, ki se ga je v imenu Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS udeležila državna sekretarka Eva Knez. Trenutno so namreč slovenski vinarji razpršeni po celotnem sejmišču. Sicer pa je slovenske vinarje pozdravil tudi slovenski veleposlanik v Rimu Matjaž Longar, tradicionalno pa Vinitaly na povabilo vinarjev obiščejo tudi predstavniki briške občine, tokrat podžupan Jurij Špacal, ki je izpostavil: »Vinarji so zelo pomembni ambasadorji našega teritorija. Dober obisk skupne briške stojnice, ki je bila obenem največja

Marko Skočaj, državna sekretarka Eva Knez, Mateja Škrl Kocijančič in slovenski veleposlanik v Rimu Matjaž Longar

slovenska stojnica in tudi zelo vidna, dokazuje, da je v slogi moč in da utrjujemo naš teritorij na zemljevidu zanimivih vinskih destinacij.«

Pomen obiska državnih predstavnikov, predvsem s strani kmetijskega ministrstva, ravno tako ni zanemarljiv. Kot pove Mateja Škrl Kocijančič, je to zelo pomembno, saj prav v luči podpore promocijskim aktivnostim vinarskega sektorja odločevalcem prikazuje na samem terenu, o čem teče beseda na skupnih sestankih na temo promocije. »Obisk stojnice je bil dober, tudi poslovno se je dobro delalo. Drži pa tudi, da Vinitaly obišče vedno manj neprofesionalnih obiskovalcev. Kvaliteta obiska je iz leta v leto boljša,« še dodaja. Da je potrebno nadaljevati s prisotnostjo na veronskem sejmu poudarja Andrej Erzetič iz vinarske hiše Erzetič: »Vinitaly je pomemben že za samo regijo, da se Brici predstavljamo in da nas svet spozna. Italijanski trg dobro razvijamo. Uvoznikovi agenti kot tudi končni kupci, restavracije in ostali lahko na enem mestu preizkusijo naša vina. To olajša delo na terenu. Vinitaly je torej pomemben zaradi ohranjanja in pridobivanja novih kontaktov, tako italijanskih kot tujih.«

57. edicija Vinitaly bo ponovno priložnost za promocijo našega teritorija nudila med 6. in 9. aprilom 2025.

Erika Koncut
Fotografija: Konzorcij Brda

Rez sadik češnje po sajenju in drugi ukrepi v prvem letu

Cilj naj bo zgodnja, stalna in dobra rodnost

Po jesenskem ali zimskem sajenju češenj v dobro pripravljena tla je spomladi, v času brstenja, na vrsti rez sadik. Potrebno jo je prilagoditi sadilnemu materialu, ob rezi pa je pomembna tudi vrsta drugih ukrepov. Odstranjevanje odvečnih brstov, aktivacija brstov, razpiranje in privezovanje poganjkov so ukrepi, ki nam omogočajo pravilno oblikovanje dreves.

Navodila, ki jih podajamo, so primerena za gojitveni obliki vretenast grm in ozko vreteno, z manjšimi prilagoditvami pa so uporabna tudi za druge gojitvene oblike. Naš cilj je, da v spodnjem delu krošnje oblikujemo vsaj tri ogrodne veje, ki bodo predstavljale široko osnovo stožca, v katerega mora biti oblikovano drevo. V krošnji vzdržujemo hierarhijo, od tal do vrha drevesa premer in dolžina spiralno razporejenih vej upadata. Premočne ali predolge veje v vrhu izrežemo. Z redčenjem rodni nosilcev skrbimo za primerno osvetlitev in zračnost krošnje.

Glede na prirojeno bujnost češnje je potrebno v času oblikovanja krošnje rez dreves omejiti na potrebni minimum. Naš cilj naj bo zgodnja, stalna in dobra rodnost. V prvih letih po sajenju se poslužujemo ukrepov, kot so odstranjevanje odvečnih brstov in poganjkov, zažagovanje v les za aktivacijo brstov, razpiranje rastočih poganjkov ter privezovanje olesenelih poganjkov. Drevesa bomo tako umirili v rasti, na upognjenih poganjkih bodo tvorila cvetne brste in zarodila prej, kot bi sicer.

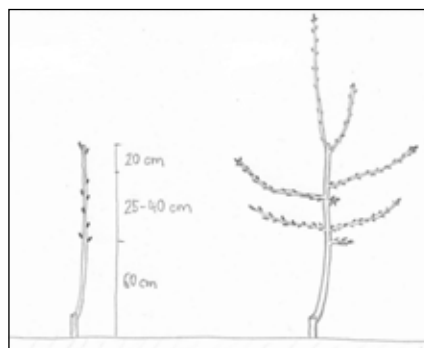
Rez in odstranjevanje brstov

Sadiko režemo tik pred brstenjem, ko lahko jasno ločimo vitalne brste od

slabše razvitih. Večkrat je sadilni material zelo neizenačen, izrazitejša so razlike med sadikami različnih sort. Povprečno visoko sadiko prikrajšamo 110 cm od tal. Nadpovprečno velike in močne sadike lahko prikrajšamo tudi malenkost višje, a ne previsoko (> 125 cm), ker tvegamo golitev spodnjega dela sadike in prevlado višje ležečih poganjkov nad spodnjimi. Šibkejša sadike običajno prikrajšamo nekaj nižje, na višini 85 do 95 cm.

Na vrhu pustimo dva močna brsta, pod njima pa v dolžini 15–20 cm odstranimo vse brste. Enako velja za predčasne poganjke, saj vse tiste tik pod vrhom izrežemo do osnove. S tem ukrepom preprečimo metlasto rast v vrhu in preostre kote izraščanja poganjkov. Kljub odstranjevanju brstov pod vrhom se ta del debla ne ogoli, ampak obraste s krajšimi rozetami, ki poženejo iz sobrstov ali spečih brstov. Dosežemo enakomernejše in bolj razprto obraščanje sadike v spodnjem delu. Odstranimo tudi vse brste, nižje od 60 cm, pre nizko ne potrebujemo vej.

V srednjem delu sadike nam ostanejo brsti ali predčasni poganjki za prve ogrodne veje na dolžini 25 do 40 cm. V primeru, da so medčlenki zelo kratki in je število brstov še veliko, jih lahko dodatno zredčimo in pustimo najlepše. V praksi je to sicer redko. Če nam ostane le šest ali manj brstov, kar je bolj pogosto, njihova aktivacija ni potrebna. Predčas-

Sadika spomladi ob rezi (levo) in jeseni po zaključeni rasti

ne poganjke v tem delu prikrajšamo na dva vidna brsta, če niso nujno potrebni in je lepo razvitih brstov dovolj, jih izrežemo do osnove.

Aktivacija brstov

Za aktivacijo brstov poskrbimo, če zarezemo nad brstom skozi lubje in rahlo v les. S tem preusmerimo tok vode in hranil v brst, ki z večjo gotovostjo in bolj odžene. Največkrat se ukrepa poslužujemo, ko bi radi dosegli obraščenost na točno določenih mestih v krošnji. Primerno orodje za ta ukrep je žagica za železo, ki ima ožje rezilo in ne cefra lubja. Zarezovanje opravimo od fenofaze nabrekanja brstov do vidnih zelenih vršičkov. Uporabimo ga predvsem v drugem letu, na začetku vegetacije.

Druga oblika aktivacije je prej omejeno redčenje oziroma odstranjevanje brstov. Preostali brsti dobijo s tem več vode in hranil ter bolj odženejo.

Rez opravimo v suhem in lepem vremenu, tako naj bo še vsaj tri dni po rezi. Po opravljeni rezi nasad poškopimo z bakrovim pripravkom, da razkužimo in zaščitimo vse nastale rane. Vrhnji rez in rane, nastale z rezjo predčnih poganjkov, je priporočljivo premazati s cepilno smolo. Rane so vstopno mesto za okužbe z bakterijskimi in glivičnimi boleznimi lesa, zato je pametno delovati preventivno.

Razpiranje in privezovanje poganjkov

Češnja tvori med provodnikom in stranskimi poganjki ostre kote, ki onemogočajo razpiranje olesenelih poganjkov in lahko povzročijo lomljenje rodni vej. Zelene poganjke zato razpiramo že pri dolžini 5 cm, kot izraščanja pa povečamo na 75 do 85 stopinj. Uporabimo navadne ščipalke za perilo, za daljše in močnejše poganjke pa so primerne sponke Astfix II in Astfix

Rez sadik češnje po sajenju in drugi ukrepi v prvem letu

III. Zeleni poganjek kljub začetnemu razpiranju kasneje raste diagonalno ali navpično navzgor. Po zaključeni rasti konec avgusta ali pozimi ga s pomočjo vrvic privežemo v zeleni položaj. V spodnjem delu krošnje je to 70 do 80 stopinj od provodnika, v zgornjem pa bliže pravemu kotu.

Mandanje in pinciranje poganjkov

Iz vrhnjih dveh brstov dobimo dva poganjka, eden je običajno močnejši. V primeru šibke rasti drevesa manj bujnega pinciramo na rozeto in s tem drugega spodbudimo k rasti. Če je drevo

Aktivacija brstov z zarezovanjem in razpiranje poganjkov

bujno, pustimo rasti oba poganjka in v drugem letu za vrh izberemo krajšega. V primeru izredno bujne rasti lahko v začetku junija vse poganjke pinciramo (prikrajsamo za tretjino) in tako dosežemo dodatno razvejanje že v prvem letu.

Kako ravnati v drugem letu?

Provodnik na začetku drugega leta prikrajšamo, če je njegova dolžina po prvem letu večja od 80 cm. Ponovimo tudi ostale ukrepe iz prvega leta (rez, odstranjevanje in aktivacija brstov, razpiranje poganjkov). Če izbrani provodnik ni daljši od 80 cm, v drugem letu prikrajševanje ni potrebno, ampak zadošča že sproščanje vrha z odstranitvijo brstov okrog in tik pod vrhnjim brstom v času brstenja.

Če sadika v prvem letu razen vrha ni odgnala vsaj treh stranskih poganjkov, postopek v drugem letu ponovimo. Tudi če imamo tri poganjke, pa sta zgornja dva izrazito močnejša od spodnjega, je potrebna rez nazaj. Vrh prikrajšamo 10–15 cm višje kot v prvem letu, pri tem pazimo, da imamo na vrhu dva vegetativna brsta. Poganjek ali dva iz prvega leta izrežemo do osnove, ne puščamo čepov. Na ta način omogočimo enakomernejše obraščanje drevesa, razlike med

poganjki so manjše kot na prikrajšanih poganjkih. Nad brsti ali rozetami, kjer si želimo veje, zarežemo skozi lubje rahlo v les za njihovo aktivacijo. Na rozetah odstranimo cvetne brste in na ta način spodbudimo rast poganjkov in korenin, kar je zelo pomembno za sadike na šibki podlagi. Prvo rodnost tako pričakujemo v tretji rastni dobi.

Prikrajšan vrhnji poganjek in zeleni poganjki pred razpiranjem v drugem letu

Davor Mrzlić, KGZS - Zavod GO, Sadjarski center Bilje

Društvo upokojencev Dobrovo

Pohodniki občudovali lepote na ročinjskem klancu

Skupina desetih pohodnikov se je 22. marca, na lep sončen dan, odpravila do Ročinja in od tam do vzpetine Čičar.

Ob sestopu v dolino smo si z zanimanjem ogledali slap Savinka, za katerega smo mnogi prvič slišali. Nato smo pot nadaljevali do cerkve sv. Pavla, ki ponosno kljubuje času in nudi lepe poglede na Ročinj z okolico.

Na naših pohodih je pomembno druženje in povezanost, ki se ob tem vzpostavi med nami. Za take lepe, drobne trenutke je tudi tokrat poskrbela Majda Grudina, ki je za pohodnike napletla kar sedem parov nogavic. Ta gesta je ogrela srca vseh prisotnih, ki smo Majdi za darila iz srca hvaležni.

Dan je bil čudovit, poln smeha in pozitivne energije. Ob prihodu v dolino smo ugotovili, da smo prehodili kar deset kilometrov.

Mariza Prinčič

Poletna noč pri Svetem Križu nad Kojskim

Zavetje, ki ga nimam

»Ko ste enkrat blizu meje, se ji je težko upreti, ne želeli iz sebe nekaj izgnati ali nekaj prestopiti. Že sam obstoj meje je kot vabilo. Pridi, šepeta, prestopi to črto ... Prečkanje meje, na soncu ali v zavetju noči, združuje strah in upanje. Ljudje ob prečkanju mej umirajo, tisti, ki imajo srečo, se na drugi strani ponovno rodijo,« zapiše Kapka Kassabova, bolgarska pisateljica v svoji knjigi *Meja*. Kakor koli obračamo, izumljamo razlage in pomisleke – »meja obstaja zato, da bi ločila eno nacionalno državo od druge«. In ta fenomenon, beseda, ki v grščini pomeni 'kar je možno videti', kar je čutno zaznavno, pojav, fenomenon meje torej, je bil rdeča nit, o kateri se je govorilo, pelo, igralo in zaznavalo v Poletni noči, četrti po vrsti, pri Svetem Križu nad Kojskim. »Pred leti smo si zamislili kulturni večer v čudovitem okolju cerkve Sv. Križa,« razloži neutrudni in vsestranski Miloš Kumar. »Osnova dogodka je filmska predstava, obogatena s poezijo in glasbo. Dogodek organizira Društvo za kulturo, turizem in šport Kojsko ob finančni pomoči Občine Brda. A vedno in povsod sloni organizacija na nekaj posameznikovih in pohvaliti moram svojo hčer Tamaro, ki je izbrala letošnjo ekipo nastopajočih in organizirala večer. In kakor ste opazili, je bila ekipa čezmejna, kar je dalo Poletni noči še posebno težo.«

Le kako ne bi opazili! Iz Gorice je prišel Mattia Visintin, mlad kantavtor, ki se je obiskovalcem predstavil kot pevec in kitarist in s pripovedjo o osebnih in bivanjskih temah kljub svoji mladosti presenetil z zrelostjo in modrostjo.

Trije v pogovoru

Tudi pesnik Giovanni Fierro je iz mesta onkraj meje, Gorican, po čigar drobni zbirki sedmih besedil *Acque di acque* (*Vode vode*) nosi ime vsakoletni festival poezije in glasbe v Gorici; avtor, čigar pesmi so objavljene v več antologijah in prevodih v portugalsščino, nemščino, hrvaščino, češčino, furlanščino in slovenščino. Urednik elektronske revije in pesniške zbirke *Fare voci* (*Graditi glasove*), avtor treh pesniških zbirk, med njimi s priznanjem *Ultima frontiera* (Zadnja meja) nagrajene zbirke *Il riparo che non ho* (*Zavetje, ki ga nimam*), iz katere je pod svetokriškim poletnim nebom prebiral svoje pesmi. O nonotu Ninu, v čigar rokah prepozna »znamenje njegove najbolj natančne matematike, / lopate in krampa«, o ognjemetu in nogometu, o hčerki, ki ji svetuje: »Vedno spoštuj milne mehurčke, / kot človek so narejeni iz diha ... / kot človeško telo so tekstura vode ... / kot življenje se ne vrnejo.«

Z druge, naše strani jezikovne meje je iz Gornjega Cerovega prišla pesnica Petra Koršič. Njene in Fierrove misli je povezoval Anton Špacapan Vončina, umetnik, ki s svojimi vizijami polni filmske in nefilmske prostore po Goriški in Furlaniji, o Petri Koršič, prejemnici letošnje Stritarjeve nagrade za kritiko, književnici, urednici, redaktorici, lektorici ter voditeljici in avtorici pesniških ciklov pa pišemo v našem časniku v posebnem članku.

Trije v pogovoru: Anton Špacapan Vončina, pesnica Petra Koršič in pesnik Giovanni Fierro

Fenomenon meje

Nazadnje so o čezmejni identiteti spregovorile gibljive slike filmarja Giulia De Paolisa, rojenega in odraščajočega v Rimu, kjer je študiral na višji šoli za kinematografijo in televizijo in se leta 2014 preselil v Novo Gorico. »Dokumentarec Stok je zgodba mojih starih staršev,« pove avtor pred projekcijo kratkega filma. »Moja babica je bila Slovenka, dedek po očetovi strani je bil karabinjer iz Rima. Spoznala sta se usodnega leta 1947, ko je na novo zarisana meja med Italijo in Jugoslavijo prerezala Goriško; to je bilo tudi leto, ko sta našla ljubezen. In iz te zgodbe se je rodil navdih za dokumentarec Stoj.«

Nekaj mesecev po predstavitvi tega filma je izbruhnila pandemija in De Paolis je na Trgu Evrope, razdeljenem, kot že desetletja ne, posnel prizore, za katere smo mislili, da so potisnjeni v zgodovino: ljudi, ki se srečajo na obeh straneh mreže. Na Trg Evrope se je vračal skoraj vsak dan, od marca do junija, dokler ni bila ponovno odprta meja med Italijo in Slovenijo. »Osredotočil sem se na ljudi: nisem želel posneti političnega filma, ampak povedati zgodbo o življenju ljudi, njihovih čustvih in gestah. Tako je nastal dokumentarec (*Ne*) *vidni zidovi*, dnevnik, intimna zgodba, ki zgolj opazuje vsakodnevno življenje režiserja in številnih prebivalcev goriškega prostora. Izrisuje zgodbo teritorija, ki poskuša preseči preteklost, čeprav nekatera zgodovinska vprašanja še niso povsem razrešena. Navsezadnje mora biti dokumentarni film prav takšen, brez scenarija, ki je značilen za igrani film, in čim bolj zvesto reproducirati realnost,« poudari De Paolis v pogovoru z Nadjo Velušček, priznana avtorica dokumentarnih filmov, scenaristko in režiserko, ki že vrsto let raziskuje in šiva spomine razdeljenega goriškega prostora.

Tako se je iztekla četrta svetokriška Poletna noč, katere niti je povezovala Jasna Božič Ščurek, raziskujoč meje med državami in političnimi sistemi, a tudi meje med resničnim in intuitivnim, med zavednim in nezavednim.

Iva Sivec
Fotografija: TK

Vila Vipolže

Glasbeno obarvano poletje in besedni utrinki

V sklopu letošnjega poletnega kulturnega dogajanja v Vili Vipolže je spregovorila glasba. Glede na to, da je prav poletje čas, ko briški turizem doseže svoj vrhunec in se na svojih domači-

jah srečujemo z gosti, ki prihajajo k nam z vseh koncev sveta, smo se letos odločili za organizacijo predvsem takih dogodkov, ki ne poznajo nobenih ovir in meja, predvsem ne jezikovnih.

Imago Sloveniae, Sconfinamenti, Daniel Ciobanu
Fotografija: Alex Coman

Piccolo Opera na domačiji Čarga z opernim pevcem Juretom Počkajem in Pozabljenim orkestrom

Na gradu Dobrovo opera Il giocatore Luigi Cherubini

Ob koncu junija in v začetku julija smo gostili sedaj že tradicionalni Piccolo Opera Festival. Na domačiji Čarga smo poletni solsticij in prihod polne lune izza vinogradov pričakali v družbi opernega pevca Jureta Počkaja in Pozabljenega orkestra. V Vili Vipolže smo gostili nepozabno opero v vili s simfoničnim orkestrom SNG Opera in balet Ljubljana ter številnimi solisti z najlepšimi Puccinijevimi arijami in dueti. Na Gradu Dobrovo smo festival zaključili z zabavno glasbeno farso, iskrivo in energično komično opero *Il giocatore* Luigi Cherubini.

Sredi julija je publiko prevzel izvrsten in edinstven glasbenik, pianist in umetnik Uroš Perić. Tudi zadnji

V Vili Vipolže opera La Boheme s pihalnim orkestrom in solisti Pehlivanian Opera Academy

poletni mesec smo pričeli v družbi mednarodno priznanega romunskega pianista, ki sicer nastopa na svetovni znanih odrih vse od Japonske, Kitajske, Tajvana pa do Južne Afrike in Brazilije. Daniel Ciobanu, ki je požel stoječe ovacije publike, je pri nas nastopil v okviru Festivala Prečkanja – Sconfinamenti pod vodstvom priznanega goriškega pianista in ambasadorja GO! 2025 Aleksandra Gadjeva. Sledil je koncert Akademije komorne glasbe Colluvio, ki je plod sodelovanja med Imago Sloveniae ter Avstrijskega kulturnega foruma v Ljubljani.

Avgust nam je postregel še z enim vrhunskim dogodkom. Ob 100. obletnici smrti Giacoma Puccinija smo

Vila Vipolže

Na gradu Dobrovo se je odvijala komična opera Il giocatore

Piccolo Opera Festival v Vili vipolže

Nastop izvrstnega in edinstvenega glasbenika, pianista in umetnika Uroša Perića je navdušil publiko

*Ensemble Phaedrux s pevko Shirly Roden
Fotografija: Janko Lipovšek*

prisluhnilo operi La Boheme. Za izvedbo je poskrbel svetovno uveljavljeni maestro Georg Pehlivanian z orkestrom in solisti Pehlivanian Opera Academy.

Natašo Kogoj, priznano pisateljico in motivatorico dobrega počutja, je dopolnjevala igralka in TV voditeljica Zvezdana Mlakar

Pred nami je nova sezona Besednih utrinkov v Vili Vipolže. Tako smo poimenovali literarne večere, v sklopu katerih enkrat na mesec od septembra pa vse do aprila, gostimo priznane slovenske literarne ustvarjalce, pisatelje in pesnike.

Novo sezono 2024/25 smo otvorili z dogodkom, na katerem je sodelovala priznana pisateljica in motivatorica dobrega počutja Nataša Kogoj. Njena nova knjiga *Zgodbe za življenje II. del* je izšla ravno na dan dogodka in zajema 52 kratkih življenjskih zgodb, ki zdravijo, navdihujejo in negujejo ljubezen do sebe. Priznana igralka in TV voditeljica Zvezdana Mlakar je s svojo toplino in premišljenimi vprašanji obogatila pogovor ter avtorico popeljala v globok razmislek, kar ji je omogočilo, da je presenetila tako sebe kot občinstvo. Svoj doprinos je dodala tudi Shirly Roden, ki je s svojim angelskim glasom ustvarila posebno vzdušje, ki je udeležencem omogočilo sprostitve in še večjo povezanost.

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Petra Koršič, nepogrešljiva Brika

Omehča me dobrota

Petra Koršič je pesnica in kritičarka, urednica, voditeljica in avtorica pesniških ter prevajalskih srečanj - Brika, ki je letos prejela Stritarjevo nagrado za kritiko, najvišje slovensko priznanje za vrhunsko delo na področju, ki se ga redko kdo oprime. Vendar je kritika v vsaki ustvarjalni dejavnosti nujna in ljudje, kot je Petra Koršič, nepogrešljivi.

Nekoč davno je Josip Stritar napisal, da, »če se ne pleve njiva, kmalu zaduši plevel blago setev in pokrije njivo čez in čez -- žalosten pogled! Ali ni tako njivi podobno naše slovstveno polje? Vpije po plevici, ali pletje je težavno in nehvaležno delo in nihče se ga noče poprijeti.«

Kako uskladite svojo pesniško dušo, po kateri vas v Brdih večinoma poznamo, in svoj analitični duh, ki vam je letos prinesel Stritarjevo nagrado?

Delam ločeno, po obdobjih. Ko pišem kritike in vodim cikle, me preveva analitičen duh, možgani se usmerijo in razporejajo misli. Literarne kritike objavljam že od leta 1997 in sodelujem z najrazličnejšimi mediji, posvečam se pa predvsem poeziji. Kritika je neke vrste poslanstvo, saj s kritično analizo postavim obravnavano besedilo v kontekst družbene realnosti določenega humanističnega področja in s tem nekaj dodam vmesnemu prostoru, ki lebdi med literarno produkcijo/recepcijo in zgodovino. Pesmi pa zapišem, ko si priborijo mojo pozornost in mi ne dajo miru. Mnogokdaj je to medtem, ko počnem kaj drugega. Kasneje, ko sestavljam knjigo, pa sem spet analitična. Potrebujem mir, izključim stike in sem v nekažni izolaciji. Biti moram močno koncentrirana in v pristnem odnosu s seboj, ne misliti na nič zunanjega.

Se vam zdi, da sta prostor Brd in njegova obmejnost vplivala na vaše delo?

S svojimi pesniškimi gosti pogosto debatiramo, kako geografski in družinski prostor vpliva na nas in na naše pesmi. Prihajam iz Brd in najbolj začutim, kje sem doma, v avtu: hrepenenje in občutek, da bom v objemu svojih, me navdajata, ko se peljem v Brda in enako, ko grem od tam v Ljubljano. Seveda, če si iz Brd in se nikoli zares ne preseliš, če se vračaš in si razpet med rodnim krajem in novim bivališčem, je vedno prisotna tudi »obmejnost«. To občutimo predvsem ko nismo v obmejnosti, ampak npr. v Ljubljani. Tiste Slovence, ki nam slovenski jezik ni samoumeven, jezik močno zaznamuje. Za centralne Slovence smo morda malo arhaični, ker vedno občutimo neko svetost do domače besede. In tudi do domače zemlje. Pri av-

torjih, ki smo izkusili obmejnost, pa se ta kaže kot obrambna drža in zaradi zunanjih vplivov ponotranjena izkušnja »nepripadnosti«. Kot Brika vem, da se državne meje ujedkajo v glave ljudi in meja med državami obstaja, četudi je prosto prehodna. V otroštvu sem izkusila ostanke fašizma in mržnjo do Slovencev, žal tudi od ljudi slovenskega porekla z druge strani meje. Moj upor temu ima posledice: ne govorim italijansko. Tudi na nastopu v Kojskem pri Svetem Križu je bilo menda hecno, da sva z italijanskim pesnikom iz Gorice govorila angleško, drugi pa z njim italijansko.

Poleg kritik je za vami zdaj že vrsta objavljenih pesniških knjig. Kako so si sledile?

Prvencu Furlanka je dvignila krilo je sledila Bog z mano kot odziv na današnji čas, ko se imamo za male in velike bogove, zavedamo pa ob vsakdan in družbeno klimo, izpraznjeno vrednot in napolnjeno s superegi. Zbirko Štirje kvarti ste v Briškem časniku že omenjali, v njej pesnijo štirje avtorji, Furlan, Bolčina, Gruden in Koršič, iz štirih kvartov ob slovensko-italijanski meji. Ciprese je letošnja zbirka pesmi, ki kot ta vitka in asketska drevesa simbolizirajo duhovno rast in dušo, ki se pomika navzgor. Varčnost in besedna ekologija sta podpis zbirke, katerih pesmi so nastajale počasi in dolgo. Zlato jajce pa je knjiga pesmi, ki raziskuje ekonomičnost izraza in vlogo tišine v poeziji ter se osredinja na doseganje »praznega prostora«. Uporabljam neosebne glagolske oblike, vtis praznega prostora pa sem udejanjila tudi z grafičnim oblikovanjem tipografske poezije.

Vaša poezija je prevedena in objavljena v več jezikih. Kako je prebrati lastno pesem v tujem jeziku?

Obstajajo različne prevajalske strategije in prevajalci se poslužujejo različnih postopkov. Prav o prevajanju književnosti, še sploh poezije, v slovenščino in iz nje se pogovarjamo v ciklu Prevod na oknu, ki ga razvijam že leta. Kot pesnici se mi

Petra Koršič, nepogrešljiva Brika

zdi najboljše, da prevod doseže razsežnosti, ki jih izvirnik odpira. Mnoge moje pesmi so težko prevedljive, saj je slovensko posebnost, kot denimo besedo vest, ki pomeni novico in moralni kompas, ali besedo nožnica, ki je cevast predmet za nož in ženski del telesa, težko prevesti v drug jezik, kadar te dvoznačnosti nima. Moja pesem pa gradi ravno na tej dvopomenskosti in posledično dvodimenzionalnosti pesmi. Zame je v ospredju temeljno sporočilo pesmi. Tu pa sva že pri interpretaciji: močna, izvrstna poezija ponuja več interpretacij.

Kaj je za vas vredno upesnitve in v čem vidite smisel poezije?

Poezija je povsod, samo koti, nakloni in tehnike so različne. Sama uporabljam precej vsakdanje besede. Kot pesnica nimam občutka, da v poeziji karkoli iščem, bolj zapisujem sporočila in ko gradim pesem, ustvarjam telo, ki naj zaživi. Tedaj občutim mir, stvari ležejo na pravo mesto. Poezija, ki jo berem, je mentalni in duhovni prostor, kjer se lahko zgodi pomemben premik vednosti, spiralni zavoj navzgor. Smisel in pomen poezije je pri spreminjanju vsakega, ki pesem bere in dopusti, da ga

pesem naseli. Zato je pomembno, kaj beremo, saj živimo v času informacijske polucije, do določene mere pa lahko izbiramo, kaj bomo poslušali, kaj bomo brali, čemu bomo prisostvovali. Kot kritičarka in kot pesnica čutim odgovornost, kaj dam v svet in katere vsebine izpostavljam s svojim pisanjem.

Ste v enaki meri Brika, Slovenka in Evropejka?

Ponosna sem na Brda in se predstavljam za Briko. Da sem Slovenka, mi ni treba velikokrat poudariti, ker sem redko v tujini. Svojo pripadnost domovini potrjujem vsak trenutek, saj se ukvarjam v vseh poklicih s slovenskim jezikom, kulturo in umetnostjo. In mi je mar za Slovenijo. Kaj točno pomeni Evropejka, nisem nikoli vedela. Vem pa, da lahko občutim povezanost z vsakim, ne glede na to, kje živi, kateri materni jezik govori, katere vere je, če ima podobne temeljne vrednote, razvito etično komponento, kritično premišljevanje, ljubezen do lepote in vseh bitij tega planeta, narave kot celote, najbolj občutim sorodstvo po duhovni plati in omehča me dobrot.

Vida Zei

Zgodbe Dabla

Flaškon je odlična slikarska podlaga

Klet farovža v Šmartnem je že vrsto let stičišče briških in drugih ljubiteljev umetnosti. V njej se vrstijo delavnice in razstave pod mentorstvom akad. slikarja Aleksandra Veluščka iz Vipolž.

Letos smo začeli s projektom Avtor meseca. Vsak mesec se tako menjajo razstave enega ali več slikarjev. Svoj ustvarjalni opus so predstavil Ljuba Carli, Alda Grudina, Marjan Milanič in Otokar Pavlin ter Lili Grudina. Vsak se je predstavil s svojo zgodbo, izbiro motivov in barvno paletu.

Lahko rečemo, da smo tekom let ustvarili kar zajeten sklop raznih motivov, nakopičili smo kup barvnih kompozicij in vidno prestopili prag predmetnega. Prav ta prehod nam je omogočil prepoznavnost v širši regiji.

Slikanje na prostem s prijatelji v Sloveniji in tujini je postalo stalnica toplih mesecev. Tudi letos smo obarvali Kanal, Drežnico, Štarancan, Faro, Vrhniko, Gorico in Novo Gorico. Seveda smo se udeležili tudi slikanja Umetniki za Karitas na Sinjem vrhu, kjer smo nastala dela darovali za družine v stiski. Pomemben je tudi trenutek samostojnih razstav na višjem nivoju. Naš član Igor Zimic razstavlja v galeriji gradu Strmol v Rogatcu. Svoje barvne slike je poimenoval Barvni izviri. Izviri ga v lokalnem okolju navezujejo na izvire mineralne vode, zdravilne vode, kot tudi izviri vsega lepega v naši notranjosti. Triangel, srečanje slikarjev iz Avstrije, Italije in Slovenije, smo gostilili aprila v Šmartnem, septembra pa v Trzinu. Razstavljali so poleg Dablovcev še Endas iz Trzinu in Kulturno gibanje Movimento Bewegung iz Celovca.

Člani Dabla se vsako leto udeležujemo razpisa JSKD na likovnem področju. Ta izbere temo in postavi pogoje natečaja. Tokrat se pohvalimo s kar šestimi izbranimi slikarji, kar je največ doslej. Regijska razstava izbranih del bo novembra v Idriji.

Slikanje je način preživljanja prostega časa, je dajati ustvarjalnosti možnost, da se sprosti in v nastalem delu spregovori o svoji zgodbi. Vsaka je posebna, drugačna, edinstvena. Prenesena na platno dobi novo podobo, otipljivo in povedno. Všečnost je le stvar okusa, sebi lastnega, stkanega tekom let. Za vsakega gledalca bi se našel del slike ali barva ali slika kot celota taka, da mu zapoje srce.

Vedno ste vabljeni v Šmartno, pod arkade Gradu Dobrovo, kjer so trenutno poslikani flaškoni. Nerabljen flaškon je odlična slikarska podlaga. Kot tak je pisan spomin v naši bližini.

Alda Grudina

Poletje z Almo

Igrivo preskakovanje med besedo, zvokom in sliko

Pestro, živahno, radostno, polno vsega. Poezije, glasbe, etnologije, zvočne inštalacije, performansa in še česa. Od junija do septembra. Od prevpite poezije, 'Penčanja v Modani', poklona starim nizozemskim mojstrom tihožitja, do belih poti iz belih vasi. A prva in glavna sta bila Marinko in njegova 'korjera'. Marinko Pintar iz Solkana, klen mož briških korenin z globoko zakoreninjeno ljubeznijo do zemlje, in njegov skoraj pet desetletij star avtobus fiat, ki ga je lastnik usposobil za prevažanje svojih prijateljev gor in dol po Brdih, po Sloveniji, po nekdanjih jugoslovanskih republikah in počez po Evropi. Častitljiva oba, voznik in avtobus, sta s solkanskega mejnega prehoda, kjer se je konec junija začel predfestivalski dogodek, imenovan Prevpita poezija (*Poesia urlata*), krenila po vijugasti cesti od Solkana čez Oslavje do mejnega prehoda Hum, po italijanski strani do mejnega prehoda Vipolže in nato čez Ceglo v Medano. Brez udobnih sedežev, brez klime, a s polno 'korjero' poezije in poetov. Italijanski pesnik Salvatore Cali se je skupaj s slovensko pesnico Uršo Majcen na treh ključnih prehodnih točkah med Brdi in Colliem v poetični intervenciji spraševal o odnosu med mejo, jezikom in pokrajino, tudi o bolečini in življenju nasploh, pred ruševino Gradnikove rojstne hiše pa si je celotna karavana zaželela čimprejšnjo prenavo pesnikove domačije in ponovno vrnitev Medane v svetovno pesniško središče.

Vznemirljiva vožnja z odkritjem koščka raja na zemlji, Marinkovega vinograda v cerovski strmini, kjer je potnike počastil s svojim vinom, hlajenim v izviru, se je zaključila v Gradnikovi galeriji v Medani, kjer se je zgodil še eksperimentalni pesniško-zvočni nastop Urše Majcen in pesnika Lenarta Sušnika.

Igrivo preskakovanje besed in zvokov

Potem se je v Biljani zadnji junijski petek začelo zares: prvi dogodek na Festivalu poezije in zvoka, ki so ga organizatorji iz Zavoda Alma Ars poimenovali 'Penčanje v Modani' in o njem zapisali, da želijo v Brda znova vnesti duh poezije, obuditi star običaj 'penčanja' in nesnovno kulturno dediščino spojiti z umetnostjo. »Program bo združeval pesnice in pesnike ter glasbene ustvarjalke in ustvarjalce z obeh strani meje, preobračal ustaljene pomene, igrivo preskakoval med besedami in zvoki ter jih s prepletanjem preoblikoval v nove pesniške oblike in podobe,« pove Martina Alma, organizatorka festivala. Poezija dveh slovenskih pesnic in enega italijanskega pesnika, navdihnjena z zvoki, ki jih je zbral in pripravil Aleš Krebs, sodelavec Zavoda Alma Ars, se je na dogodku v Biljani prelila v zvočno improvizacijo, čemur je sledilo 'penčanje' pod zvezdami, zvočno-senzorično doživetje na prostem: kompozicija Aleša Krebsa, ki nastala na osnovi izbranih poezij pesnic

Penčanje v Modani, preskakovanje besed

Medana ponovno postaja svetovno pesniško središče

in pesnikov različnih celin in jezikov po izboru Ane Geršak, literarne kritičarke in sodelavke Zavoda Alma Ars.

Odprt 'škancel' v medanski gasi

Naslednji dan se je v Medano znova vrnila poezija. V 'škancelu', ki je bil odprt pri starem 'portonu v gasi', so se najprej začeli zbirati spomini na nekdanji običaj lupljenja in 'pogačanja, penčanja češp', v galeriji Gradnikove hiše je tekel pogovor s pesnikom Dejanom Kobanom, ustanoviteljem in urednikom založbe Črna skrinjica, odprli so razstavo fotografije Nike Holcl, sledilo je odprtje zvočne inštalacije za pet megafonov avtorjev Salvatoreja Calija in Aleša Krebsa, zvečer pa je dvorišče domačije Klinec postalo oder osrednjega dogodka festivala. Besede in zvoke so 'penčali' pesnice in pesniki iz Slovenije in Italije, na voljo so bile izbrane knjige založb, ki so sooblikovale program letošnjega prvega 'Penčanja v Modani'. In teklo je vino.

Poletje z Almo

Kako izdelati fanzin

Teklo je tudi poletje, čedalje bolj vroče, tudi tisti konec avgusta, ko je v sklopu malega projekta 'XMOBILna poezija: Iz bele vasi bele poti' k razglednemu stolpu v Gonjačah pripeljal poseben avtomobil XMOBIL, samozadosten in samooskrben, tak, ki nudi odlično kuliso in prostor za druženje. Sám dogajanje je bilo posvečeno pogovoru o malem založništvu in delavnici o alternativnih publikacijah (fanzinih). XMOBIL je dan prej na svoji beli poti iz bele vasi obiskal Osek z delavnico Drseča pesem in branjem poezije, dan kasneje pa še Tomačevico z delavnico kreativnega pisanja, glasbenim program in branjem poezije.

Prevpita poezija na Marinkovi, korjeri'

Še bistrourni nesmisel za konec

In ko se je poletje že skoraj poslovilo, so v medanski Galeriji Alma odprli mednarodno skupinsko razstavo štirinajstih slovenskih, poljskih in nizozemskih umetnikov pod naslovom Tihožitja Zdaj/Poklon starim nizozemskim mojstrom tihožitja. »Sama beseda 'tiho-žitje' je oksimoron, bistrourni nesmisel. Gledamo stvari, ki se jih je bil dotaknil čas, so zaprašene in izgubljajo svojo svežino, nasproti njih pa se pogosto nahajajo predmeti v trenutku razcveta, ki jim je zaradi nečesa (motiva, znamenj, izžarevanja) napovedan/usojen neizogiben konec,« je o razstavljenih delih zapisal Stefan Paruch, poljski kurator potujoče razstave, nastale v sodelovanju s slovenskima društvoma KUD Manifest in 3kolektiv ter Akademijo likovnih umetnosti iz Varšave. »Osební pogled umetnikov dodatno osvetljuje njihovo upodabljanje predmetov osebnega pomena, ki v sebi še naprej nosijo teme minljivosti, postavljajo življenju ogledalo in s tem odražajo sodobno izkušnjo,« dodaja slovenska kuratorica Kristina Prah. In če vas mika občutiti, kako je v Almini hiši minilo poletje, vseskozi spremljano z večjim fotografskim očesom Davida Verliča, si razstavo lahko ogledate še do sredine oktobra. Oziroma kasneje, če bo še tam.

Iva Sivec

Fotografija: David Verlič

Pihalni orkester Brda

Pripravljeni na novo glasbeno sezono

Proti koncu junija smo se člani Pihalnega orkestra Brda poslovili drug od drugega, češ, da se odpravljamo na poletni oddih in zaslužene počitnice. Nam verjamete?

Ideja o počitku ni zorela veliko časa, saj smo že v začetku julija staknili glave skupaj in začeli reševati številne probleme in izzive, s katerimi se sooča naš orkester. Med njimi sta tudi vlaga in plesen, ki nam v vadbenih prostorih povzročata neustrezne pogoje, predvsem pa veliko škode. Naši hišniki so tako med poletnimi počitnicami poskrbeli za konkretno sanacijo prostorov, namestili odprtine za prezračevanje in pobelili najbolj poškodovane predele. Za težkimi opravili pa je bila potrebna še konkretna čistka prostorov, da smo v petek, 13. septembra, lahko zakorakali v novo godbeno sezono. Vrata naše Osminke pa smo teden prej ponovno odprli tudi za učence in učence godbeniške šole.

»Posod'li smo ga, damo pa ga ne«

Po noči vaj je večer kasneje, 14. septembra, oziroma natančneje na praznik, 15. septembra, kot presenečenje iznad zidovja vinarstva Medot pokukala manjša skupinica naših članov in odigrala uvodne takte *Hej Brigade* na 20. obletnici delovanja briške party-punk-ska skupine Pigs parlament. Brez oklevanja smo se odzvali njihovemu povabilu in z veseljem bili del presenečenja, hkrati pa si štejemo v čast, da smo imeli odličen pogled na celotno dogajanje večera, ki je bil resnično nepozaben. Tisti večer pa ni nastopilo samo nekaj naših fantov in deklet. Med člane benda sodi namreč tudi naš eden in edini, izjemen trobentač Masimo Pirih. Tako kot v orkestru tudi na njihovih koncertih odigra vse »v nulo«, do tiste zadnje najvišje note in naš orkester ne bi mogel biti bolj ponosen nanj. Še enkrat čestitke Masimu in celotnemu bendu za dosežen jubilej in odličen, nor, nepozaben večer. Čeprav sami plujemo po drugačnih glasbenih žanrih, vemo, koliko vaj, odrekanj, truda, neprespanih noči, nesporazumov doma je potrebno, da ohranjaš, vztrajaš in nenazadnje tkeš vezi toliko časa.

Kje se bomo srečevali?

Iz party-pank glasbenih ritmov pa zaplujemo nazaj v ritme briškega orkestra in pogledjmo, kaj vse pripravljamo za nas v novi sezoni. Poleg naših vsakoletnih nastopov na komemoraciji v Gonjačah in nastopu ob martinovem se tudi letos nadejamo odhoda na revijo pihalnih orkestror severne Primorske. Česar pa res ne gre zamuditi, je tradicionalni pravljčni koncert v objemu renesančnih zidov Vile Vipolže. Tudi letos se lahko pohvalimo z imenom, ki prodira na slovenski glasbeni sceni. Dame in gospodje, pisala v roke in na koledarju označite 14. december. V Goriška brda prihaja Gregor Ravnik!

Anja Rožič

Okusne pesmi iz sadovnjaka in pikantno-sladke prunele

»Spoj realnega in magičnega,« je literarni dogodek *Sadovnjak je kakor odprta knjiga pesmi*, ki se je zadnjo septembrsko soboto namesto v sadovnjaku Pod skalco zgodil v podružnični osnovni šoli v Kojskem, opisala Tanja Badalič Volk, literarna znanstvenica, pisateljica in umetnica, ko je spregovorila o domačinu Zoranu Božiču, pesniku, slavistu in sadjarju. »Njegove pesmi iz zbirke *Pesmi iz sadovnjaka* so okusne in raznolike, kot so lahko le sadeži starih sadnih sort, saj so bili prav ti vir navdiha večini pesmi, ki so nastale kot utrinek ob pogledu na brstič, popek, cvet ali zrel sadež.«

V poezijo Zorana Božiča so obiskovalce popeljale učenke OŠ Alojza Gradnika Dobrovo; tudi v tisto o prepiru med cerkvico sv. Križa in marelico v sadovnjaku Pod skalco, pesem, ki opeva trdoživost in hkrati minljivost, pa v zgodbe o preteklih in današnjih časih, o povezanosti, vztrajnosti, trdoživosti, minljivosti in človeški objestnosti. Potem si je dež vzel toliko predaha, da so obiskovalci vendarle lahko stopili v sadovnjak Pod skalco, kjer je Zoranova soproga Klara predstavila moža zanesenjaka, ki je skupaj s sinom Gregorjem leta 2008 obnovil star, zapuščen sadovnjak. In tako sta se oče in sin posvečala predvsem starim sadnim sortam z Goriške, o katerih je Zoran predaval z veliko vnemo in se zavzemal za njihovo ohranitev. Danes je sadovnjak zasajen z več kot šestdesetimi sortami z območja celotne Goriške, še enkrat toliko pa je mednarodnih sort, poznanih že v času Avstro-Ogrske, ko je briško sadjarstvo doživelo največji razcvet. »Obiščite sadovnjak v kakšnem drugem letnem času, ko bo na drevesih še kaj sadja,« je Klara Božič povabila obiskovalce, Tanjino željo, »naj miselni cepiči Zoranovih pesmi obrodijo sadove, tako da bi sadovnjake gledali kot odprto knjigo pesmi,« pa je dogodek v Kojskem, nastal v okviru Festivala Srečanje kultur (projektni sklop Interreg Cross-Culture), pospremila želja vseh, ki so se ga udeležili.

Omizje prunel: Marjana S. Humar, Tanja Gomiršek, Katja Kogej in Ivanka Počkar

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Pesmi iz sadovnjaka v šolski telovadnici

Fotografija: Atelje Pavšič-Zavadlav

Festival Srečanje kultur in Dnevi evropske kulturne dediščine

Vračanje skozi čas

Pot je peljala iz sadovnjaka z njegovimi starimi sortami do zlatorumenih medaljonov v Hiši kulture. In prav poti, tiste stezice, ki so včasih bile, »so tiste, ki pogosto temeljijo na naši prepleteni zgodovini in kažejo na medsebojne kulturne vplive,« razloži priročna zgibanka vsebino letošnjih 34. Dnevov evropske kulturne dediščine (DEKD) – Dediščina kulturnih poti, mreženja in povezav. Dnevi evropske kulturne dediščine, kot že ime pove, so skupna akcija številnih evropskih držav pod okriljem Sveta Evrope in Evropske komisije.

Brda so se v organizaciji Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda v letošnje DEKD poleg dogodka v Kojskem vključila z organiziranim brezplačnim vodenjem po Šmartnem s pokušino lokalnih slivovih dobrot in prireditvijo v Hiši kulture o obujanju tradicije izdelovanja prunel, na poseben način predelanih sliv, pikantno-kiselkasto-sladkega okusa, oblikovanih v zlatorumene medaljone, velikih kot večji kovanec. »Med sušenim sadjem so veljale za izjemno okusno in zelo drago posebnost, ki je bila skoraj izključno namenjena prodaji v tujino,« je predstavitev nekdanj nadvse pomembne gospodarske panoge uvedla etnologinja Katja Kogej, domačinka iz Šmartnega. O posebnem 'nožču' za lupljenje, 'češpe' je bil govor, o načinu sušenja in žveplanja, o 'pogačanju/penčanju', o 'piconih', na katerih so se sušile slive, o skupnem delu, ki je zaposlilo vso družino, celo vas in okolico, o druženju in o dobrem zaslužku. Od avgusta do oktobra, od jutra do večera so pri Zahišarju lupili in 'penčali češpe'. Ponje so šli ne prej v Vedrijan, potem pa v Benečijo, Vremsko dolino, Istro in celo v Bosno. Iz šestih kilogramov svežih sliv so dobili en kilogram prunel. Izvažali so jih v Avstrijo, Nemčijo, Belgijo ... in celo v Združene države Amerike. Kot najdražja in najbolj okusna posebnost so bile seveda namenjene višjemu sloju.

Vsega je kriv Napoleon

Briškima poznavalkama prunel Katji Kogej in Tanji Gomiršek, zgodovinarke in kustodinji v Goriškem muzeju, se je pridružila Ivanka Počkar, etnologinja iz Posavskega muzeja Brežice, in skupaj so nanizale še marsikatero zanimivost. Da so prunele verjetno prišle v naše kraje leta 1809 z Ilirskimi provincami, da so jim na Bizelskem rekli 'prinele', da sta se znanje in tehnika izdelovanja prunel iz Goriških brd, Vipavske in Soške doline zanesla tudi na Dolenjsko, Štajersko in Hrvaško; da je bil zaslužek, ki ga je dejavnost nudila predvsem ženskam, eden od dodatnih virov za preživljanje, da je najboljša delavka lahko olupila 120 kg sliv dnevno, da je po drugi svetovni vojni izdelovanje prunel prešlo iz rok posameznikov v zadrage, dokončno pa prenehalo ob koncu 50. let prejšnjega stoletja.

Prunele, Vanda in Lucijan

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Pod skalco

Fotografija: Atelje Pavšič-Zavodlav

Spomin na skupna druženja, veselje in prepire, petje in skrbi

Pogovor je povezovala Marjana Simčič Humar, Lucijan Grudina iz Neblega je prikazal izdelovanje 'piconov' in 'nožčev', Vanda Cukjati iz Ceglega, ena redkih, ki še izdeluje prunele, je pokazala, kako se 'češpe' lupi z 'nožčem', Naško Križnar, etnolog, filmar in publicist, je prikazal etnološki dokumentarni film *Slivarji*, posnet pred skoraj pol stoletja; v severovzhodnem šmartenskem stolpu so bile na ogled arhivske fotografije o najštevilnejše zastopani postranski dejavnosti v življenju vinogradniškega prebivalstva, izdelovanju prunel. Spretnosti, ki je dajala obilo možnosti za družabno življenje in je vpisana v register kulturne dediščine, tudi zato, da znanje ne bi šlo v pozabo. In zato, da bi lahko skupaj z njimi, ki so lupili 'češpe' in jih 'pogačali' v prunele, prisluhnili nekdanjim 'pravcam' o 'vedmancih', 'šešinih' in še marsičem. In rekli: »Če je dobro leto, sta veselje in sreča.«

Iva Sivec

Pariz v Bregu in pojoča beneška govorica za zraven

V barvah večno mladega mesta umetnosti

Zadnjo junijsko soboto se je v Bregu pri Golem Brdu zgodil poseben dogodek. *Pariz v Bregu* sta ga poimenovala pobudnika, domačin Ivan Skubin in Turistična kmetija Breg. Oba sta poznana, prvi po svojih umetniških dosežkih, drugi po dobri hrani, prijaznem osebju in skrbno urejenem lokalu. »Kmetija je v najzahodnejšem kotu Brd, ki se kot nekakšen klin zajeda v italijansko Furlanijo. V kraju živi le nekaj čez dvajset ljudi – morda so ga pred izumrtjem rešile odprte evropske meje?« se sprašuje vsevedni brskalnik Google in beneška pesnica Andreina Trusgnach zapoje: »Kuo je lepuo živiet / tu ni majhni vasi / če prideš gor na varh briega / ga ne boš rivu taknit.«

O »klobuku na Matajуре«

Pred hišo številka 3, ki označuje turistično kmetijo, kjer oko ob lepem vremenu z enim samim pogledom zajame hribe in morje, se je ondan zaslislala pojoča beneška govorica pesnic Luise Battistig, Marine Cernetig, Claudie Salamant, Margherite Trusgnach in pesnika Paola Tomasetig, ki je svoje verze prebiral v italijanščini. O Nediži, o konfinu, o nuoči svetga Ivana, o krivapetah so govorili njih verzi, pa o »klobuku na Matajуре / ki oznanja dež / ku mežnar / ki oprave njega dužnost«. »Pustita nam rože po našim sadit,« ni prazna beseda. Obrodila je žlahtne sadove, med njimi že petintrideseti Senjam beneške piesmi in prvi večer v Bregu »v narečju, ki se ga guori po Nediških in Terskih dolinah«.

Okus po Parizu pod murvino krošnjo

Potem se je večer s soncem vred pomaknil lučaj niže, na Skubinovo domačijo, kjer so pod murvino krošnjo na projekcijskem platnu zaživeli utrinki iz francoskega glavnega mesta, v katerem je Skubin skupaj z ženo preživel sedem ustvarjalnih mesecev na umetniški rezidenci v centru Cite des arts, le nekaj minut hoje po mostu čez Seno do znamenite cerkve Notre Dame.

Sedem mesecev se je briški umetnik oplajal s čarobnostjo mesta, polnega zelenja, prežetega z umetnostjo, zgodovino, modo, radostjo. Mesta luči, katerega vdih nahrani dušo; mesta,

Pariz v Bregu pod košato murvino krošnjo

ki najbolj očara s svojo svobodomiselnostjo, sproščenostjo, raznolikostjo. Kjer množica brezdomcev, ljudi zlomljenih kril, prosjači s papirnatim lončkom v roki; kjer se revščina zane-marjenih okrožij spogleduje z vrtoglavo visokimi cenami svetovno priznanih modnih znamk; kjer se od padca Bastilje dalje nenehno vrstijo demonstracije in upori. »Na teh grmečih ulicah lahko odkriješ eno od posebnosti tega ljudstva. V vsakem trenutku se je (bilo) pripravljeno razpršiti po žilah mesta, da bi spodkopavalo oblast, zahtevalo. Francozi, rojeni uporniki, a tudi čustveno navezani na svojo kavarno, njen izvesek in njeno vzdušje,« prepozna francosko dušo pisatelj Andrei Makine.

V barvah večno mladega mesta umetnosti

Nekaj svojih najglobljih vtisov sta ondan pod košato domačo murvo poskušala prenesti tudi obiskovalcem dogodka in jim pričarati pregovorno veselje Francozov do življenja, *joie de vie*, ki ga je čutiti na vsakem koraku. Tudi ob Seni, tej počasi tekoči veliki reki, katere nabrežje je ena sama velikanska pisana promenada ljudi, ki ob njej posedajo, jedo, berejo, plešejo, predvsem pa uživajo.

Z umetniškimi fotografijami, z občutljivim očesom posnetimi na pariških ulicah, je dogodek obogatila priložnostna razstava Solkanke Sonje Piršič, članice Foto kluba Zagon iz Šempetra. Na okna in pročelje Skubinove domačije obešene Sonjine fotografije, nastale ob lanskem obisku prijateljev Ivana in Ive v Parizu, so hišo in večer obarvale v barve mesta, ki te pod pariško modrim nebom zaznamuje za zmeraj.

Dogodek je s svojo prisotnostjo počastil briški župan Franc Mužič in poudaril pomen čezmejnega tkanja prijateljskih vezi, naslednje jutro pa je priletelo še pisemce iz Nediške doline. »Bohloni iz srca za lep večer, ki smo preživel gor par vas, je bluo buj lepuo ku u Parize, se zadiha vaša ljubezen do prostora an ljudi.«

Iva Sivec
Fotografija: SP

14. Brda Contemporary Music Festival Medana

Ko sodobna ustvarjalna glasba sreča umetnost in poezijo

Brda Contemporary Music Festival, festival ustvarjalne glasbe in improvizacije, se je med 12. in 14. septembrom že štirinajstič vrnil v osrčje Brd, v Medano.

Za nas tako značilna povezava med slovensko, furlansko in italijansko kulturo tvori tudi enega najpomembnejših ciljev festivala: ustvarjanje stičišča italijansko-slovenske in mednarodne scene z udeležbo mladih glasbenikov, prepletanju z uveljavljenimi ustvarjalci in nadaljevanju njihovega neprecenljivega dela.

Na festivalu se sodobna ustvarjalna glasba srečuje tudi z drugimi umetniškimi zvrstmi, tj. vizualnimi umetnostmi in s poezijo, ter s tem bogati okolje in ga ob nekdanjih mejah odpira mednarodni panorami. Letošnji festival so organizatorji posvetili žal prezgodaj preminulemu dolgoletnemu prijatelju festivala Mauru Barduscu.

Letošnja izvedba festivala se je začela v četrtek, 12. septembra, z odprtjem razstave Brötzmann in my focus, priznanega slovenskega fotografa Žige Koritnika. Ob tej priložnosti bi morala nastopiti Heather Leigh (Združene države Amerike - pedal steel kitara), a jo je zaradi bolezni zamenjal sam Zlatko Kaučič. Tekom večera so nastopili še Kaja Draksler (Slovenija - klavir), Szymon Gasiorek (Poljska - bobni, tolkala, glas, elektronika), Boštjan Simon (Slovenija - saksofon), Luigi Vitale (Italija - vibrafon), Alfonso Muñoz (**Španija** - saksofon), Christine Abdelnour (Francija - saksofon) in Andy Moor (Anglija - električna kitara).

Letošnjo večdnevno delavnico je vodil norveški saksofonist Frode Gjerstad. V petek, 13. septembra, je pred njegovim vodenjem delavnice prevzela češka vokalistka in violinistka Iva Bittová, ki je udeležence navdušila s svojim izjemnim nastopom. Pred njo so nastopili še Toma Gouband (Francija - tolkala in zvočila), Antonio Borghini (Italija - kontrabas) in Pierre Borel (Francija - saksofon).

14. septembra je v popoldanskih urah potekal poseben dogodek, posvečen prepletu s poezijo: za verze sta poskrbela

Iztok Osojnik (Slovenija) in Cristina Micelli (Italija), za glasbo pa Giorgio Pacorig (Italija - klavir) in Ingrid Mačus (Slovenija - klavir). Sledila sta Szilárd Mezei (Madžarska - viola) in Jošt Drašler (Slovenija - kontrabas), zatem Frode Gjerstad (Norveška - saksofon) skupaj s presenečenjem. Festival smo sklenili z zaključnim koncertom udeležencev delavnice pod mentorstvom Frodeja Gjerstada (Norveška - saksofon).

Kurator festivala je briški ustvarjalec svetovnega kova Zlatko Kaučič. Organizacijo festivala pa je prevzelo Kulturno-umetniško društvo KUD Zvočni izviri.

Festival je požel veliko zanimanja kot tudi odzivov v strokovnih in drugih mednarodnih medijih, saj sodi v sam svetovni vrh tovrstnih glasbenih festivalov.

Fotografija: Igor Petaros
in Žiga Koritnik

Zgodovinsko praznovanje ob 20. obletnici briškega benda Pigs Parlament

S svojo muziko premika precej različna poslušalstva

Brici smo lahko ponosni, da imamo v svojih vrstah bend kalibra Pigs Parlament, ki že 20 let kroji slovensko alternativno glasbeno sceno. Prav zato je njihov koncert ob 20. jubileju, ki se je v soboto, 14. septembra, odvil pri gasilskem domu na Dobrovem, zaznamoval posebej pomembno poglavje v zgodovini briške glasbe. Za slovenske bende velja za eno glavnih kariernih prelomnic trenutok, ko jim s samostojnim koncertom uspe razprodati ljubljansko koncertno prizorišče Kino Šiška. Da je briškemu bendu približno isto maso ljudi, kar tisoč obiskovalcev, uspelo spraviti na domač teren in dostaviti res epski koncert, lahko nedvomno označimo za izvenserijski podvig.

Bend, ki je kot kvartet nastal leta 2004 v postavi Vasja Rusjan (vokal, kitara), Matej Srebrnič (bas kitara, vokal, produkcija), Deni Srebrnič (kitara, vokal) in Boban 'Bobi' Stojkov (bobni, vokal), se je kasneje s prihodom Tine Rebec (vokal) in Mihe Ivančiča (trobenta) ter nazadnje Masima Piriha (trobenta) preoblikoval v 7-članskoasedbo. Že od začetka jih je gnala pregovorna briška trma v kombinaciji z »naredi sam« pristopom, značilnim za punk subkulturo. Hitro so postali dobro naoljena mašina, ki lahko s svojo muziko premakne precej različna poslušalstva. Veliko so koncertirali tako doma kot v tujini, obdelali vse od španskih festivalov z večti-sočglavimi množicami do svetovno priznanega tolminskega festivala Punk Rock Holiday, kjer so večkrat nastopili ob boku idolov iz najstniških let. Odigrali so več evropskih turnej, doma obdelali večino manjših klubov in celo nastopili na Majskih igrah, enem največjih študentskih dogodkov v Sloveniji.

Igrali z idoli

Kdo bi verjel, da bodo prišli tako daleč, ko so kot mulci posedali pred nekdanim diskontom na Plešivem in sanjali o tem, da bodo nekoč postali kot idoli NOFX, s katerimi so se kasneje tudi večkrat srečali. Tina Rebec je leta 2011 na glavnem odru festivala Punk Rock Holiday z njimi celo odpela komad *Lori Meyers*. Posnetek tega dogodka najdete na platformi Youtube, kjer si ga je do danes ogledalo več kot 277.000 ljudi. Da res obvladajo punk rock kanon, so vsakič znova dokazali kot uradni bend punk rock karaok na zgoraj omenjenem tolminskem festivalu, kjer so na večernih nastopih vsakič poskrbeli za divjo zabavo. Skozi leta smo jih spoznali tudi kot bend, ki nadaljuje tradicijo Ludvika Zorzuta in briško narečje uporablja kot pesniško izrazno sredstvo, naj si gre za pesem *Fsova petka* ali venček komadov raznih goriških bendov, znan kot *Goriški komat*.

Zgodovinsko praznovanje ob 20. obletnici briškega benda Pigs Parlament

Nov album v dveh delih

Po albumih *It's Time For Sausages* (2010), *Different Pigs, Same Shit* (2012), trilogiji EP-jev (2017–2018) in koncertnem albumu *Live From Strelišče* (2020) so ob okrogli obletnici nedavno predstavili nov dvojni album, ki ga zaznamuje neka zrelost, seveda prepletena s prepoznavnim humorjem. *Double Album* (2024) sestavljata dva dela s sedmimi pesmimi. Slovenski vključuje besedila v briščini, ki obravnavajo sodobno življenje, usodo mlajših generacij, medgeneracijske odnose, garaško mentaliteto in druge teme, posredno povezane z življenjem v Brdih. Angleška polovica pa prinaša komade z družbeno-kritičnimi teksti in raznolikimi vplivi, od hardcora in crossover metala do ska punka in drugih stilov.

Pigs Parlament so produkt briškega okolja, kjer so bili ljudje od 80. let prejšnjega stoletja dalje tako ali drugače vpeti v različne subkulture in alternativne glasbene scene, ne glede na pregovorno odmaknjenost podeželja od urbanih trendov. Današnja solidarnost med briškimi glasbeniki je zagotovo posledica delovanja benda Pigs Parlament, ki predstavlja jedro naše scene. Skozi leta so z različnimi iniciativami in koncerti povezovali ljubitelje muzike in lokalne bende. Leta 2007 so recimo ob potoku Kožbanjšček organizirali koncert Rock Kotle, ki je več let veljal za nekakšen pozdrav poletju, kasneje pa še veliko drugih dogodkov, vse do septembrskega spektakla.

Enkratno medgeneracijsko praznovanje

Njihov koncert na Dobrovem je presegel vsa pričakovanja in se po nepozabnem nastopu Združenih briških glasbenikov v Vili Vipolže leta 2019 zapisal v zgodovino briške muzike. Po mnenju benda gredo največje zasluge zagnanim fantom in puncam kolektiva DŽC Crwvo, ki so poskrbeli za gladko izvedbo. Dogodek je zaznamoval duh povezovanja, tudi v luči izbranih predskupin, italijanskih punkerjev Stroz Zapreti, briško-mirensko-kanalske novodobne rock naveze SAMOKRES in legendarnega raperja Klemna Klemna. Pohvale gredo tudi Zboru Ludvika Zorzuta pod taktirko Zarjana Kocine in članom Pihalnega orkestra Brda, ki so doprinesli k brezčasni izvedbi partizanske zimzelene *Hej brigade* in primorske himne *Vstala Primorska*. Manjkalo ni niti teatralnih vložkov, kot je bil rekordni, kar 20-metrski »vinski bong«, s katerim so odžejali suha grla obiskovalcev. Ali presenečenj, kot je bil personaliziran »vinski bong«, ki so ga bendu po koncu koncerta podarili člani MKUD Strelišče. Največje pohvale pa seveda gredo samim »Prascem«, ki so dokazali, da so bend prve klase, in organizirali enkratno medgeneracijsko praznovanje, ki bo ostalo v spominu vseh prisotnih.

Briški talent

Pigs Parlament so se v 20 letih obstoja postarali kot najzlahtnejše vino. Ob vsem upravičenem ponosu, ki nas

preveva ob uspehih briških vin, bi bil čas, da Brici ponotranjimo tudi ponos do naših glasbenikov, od zborov in orkestrrov do punk, metal, rock in drugih skupin. Da imamo na tako majhnem območju tako razvito glasbeno sceno, je fenomen ne le v slovenskem, pač pa tudi evropskem merilu. Prišleki so pogosto presenečeni, koliko talenta je koncentriranega v tem ruralnem okolju. Toda zavedati se moramo, da se bendi, kot so Pigs Parlament, nikoli ne morejo izoblikovati znotraj institucionalnih okvirjev, glasbenih šol in podobnih ustanov. Za razvoj takih bendov je ključen prav obstoj neodvisnih alternativnih prostorov, kot je bil nekoč Grad Vipolže in danes dobrovski klub Strelišče, kjer se trenutno kalijo briški glasbeniki različnih generacij, redno vadijo in ustvarjajo alternativno glasbo. Z nekoliko več razumevanja lokalne skupnosti in institucionalne podpore bomo lahko v prihodnosti na tako velikih odrih in pred tako velikimi množicami gledali še številne druge briške glasbenike, ki stopajo po stopinjah »Prascev«.

Jaša Bužinel

Fotografija: arhiv benda Pigs Parlament

Prvi šolski dan na podružnici Osnovne šole Kojsko

Z veliko mero radovednosti

»Mesec september z vetrom zapleše in prvošolcem laske počese - malo na levo, malo na desno, malo za šalo, malo pa resno.« (Z. Majhen)

2. septembra smo se z začetkom šolskega leta zopet podali na skupno pot. Za nekatere bo to nadaljevanje že utečenih poti, za prvošolce pa je to začetek nečesa povsem novega in vznemirljivega. V letošnjem šolskem letu bo POŠ Kojsko obiskovalo 75 učencev v 5 oddelkih. Novo šolsko leto nam prinaša možnost, da začnemo znova, drugače, bolje ...

Cilj, ki ga bomo zasledovali, je spodbudno, varno okolje, z veliko mero radovednosti in kulturne komunikacije. Srečno na poti do znanja!

Prvi šolski dan na Osnovni šoli Alojza Gradnika Dobrovo

Novo poglavje za najmlajše učenjake

Z začetkom novega šolskega leta so šolski hodniki ponovno oživel, še posebej pa so bili polni navdušenja in radovednosti naši najmlajši – prvošolci. Na Osnovni šoli Alojza Gradnika Dobrovo smo letos sprejeli skupno 47 učencev, od tega 33 na centralni šoli in 14 na podružnični šoli Kojsko.

Prvi šolski dan je bil za prvošolce poseben dogodek, poln pričakovanj in čustev. Starši so svoje otroke pospremili v novo življenjsko poglavje. Z začetkom šole se zaključujejo dolge poletne počitnice in prihajajo novi izzivi ter odgovornosti.

S sprejemom prvošolcev se je začelo novo poglavje, polno učenja, odkrivanja in osebne rasti. Prepričani smo, da bodo ti najmlajši člani naše šolske skupnosti s svojo vedoželjnostjo in zagnanostjo ustvarili

nepozabne spomine ter postavili trdne temelje za svojo prihodnost.

Vsem prvošolcem želimo uspe-

šen začetek šolskega leta ter obilo lepih in nepozabnih trenutkov na poti do novih znanj.

Nogometni klub Brda

Šola driblinga

Šolo driblinga je med 24. in 28. junijem letos prvič v Vipolžah organiziral Nogometni klub Brda. V šolo se je vpisalo več kot 50 otrok od 5. do 13. leta. Sodelovala je tudi punca Maja, ki dobro pozna metodiko preigravanja. Udeleženci so prišli iz širšega goriškega okolja, nekateri tudi iz zamejstva. Tehnično gradivo

oz. vsebine je prispeval trener Dario Frandolič, ki se s to bistveno prveno tehnike ukvarja že tri desetletja. Trenutno piše na Fakulteti za šport disertacijo oz. biografijo o nizozemskem trenerju Wielu Coerverju. Pri posredovanju osnovnih znanj in veščin so mu pomagali še Fulvio Battistutta, Jernej Trakonja, David Špacapan in Cris Orel. Otroci so se naučili najrazličnejše oblike »fintiranja«, ki izhajajo iz gibanj velikih igralcev. Lahko bi rekli, da marsikdo zdaj obvlada gibanje Ronaldo, Messi, Maradona, Iličič itd. To je pomembno z vidika čustev za mladega otroka, da se zna že od mladih nog primerjati z modeli, ki jih rad gleda in posnema. Beseda posnemanje odpira vsa vrata v skrivnost driblinga. Znati posnemati pod budnim očesom vaditelja ali demonstratorja, ki zna to pokazati, je ključ do uspeha. Zadnji dan je prišla na obisk še delegacija Nogometne zveze Slovenije (SNZS) iz Ljubljane, ki so jo sestavljali Zdenko Verdenik, Matjaž Jakopič in Miloš Rus.

Dario Frandolič, Jernej Trakonja

Anet Trakonja: državna prvakinja v kronometru

Ko je sedla na očetovo cestno kolo, jo je prevzelo

Anet Trakonja iz Zalega Brega je 17-letna članica novogoriškega kolesarskega kluba MebloJOGI Mlinotest Pro-concrete, ki žanje uspehe kot za stavo. Je aktualna državna prvakinja v kronometru med mlajšimi mladinkami. Med sedemnajstimi tekmovalkami je septembra lani dosegla najboljši čas in postala državna prvakinja. S to vožnjo je tudi za 19 sekund izboljšala državni rekord.

»Nad kolesarstvom sem se navdušila pred približno šestimi leti, v času epidemije, ko sem imela malo več časa, pa še bolj intenzivno,« se začetkov svoje kolesarske poti spominja Anet Trakonja, dijakinja srednje vzgojiteljske šole v Ajdovščini. »Najprej sem se včlanila v KD Brda. Odpeljala sem nekaj amaterskih kolesarskih dirk na gorskem kolesu. Oktobra leta 2022 sem tekmovala na dirki Kras Gravel race, kjer sem osvojila 1. mesto. To mi je dalo še večji zagon,« pripoveduje navdušena mlada kolesarka. V zimski sezoni 2022/23 je tekmovala na Zimski ligi Istre in Kvarnerja, ki šteje več preizkušenj, in po skupnem točkovanju osvojila pokal. »Kljub dobrim rezultatom v gorskem kolesarstvu me je vedno bolj zanimalo cestno kolesarstvo. Nekajkrat sem si izposodila očetovo kolo in ugotovila, da je to to.« Od tedaj stežka sede na gorsko kolo, saj se na »specialki« počuti najbolje.

Hvaležna staršem

Ob koncu leta 2022 je postala članica kolesarskega kluba MebloJOGI Mlinotest Pro-concrete iz Nove Gorice. »Z rednimi treningi na kolesu pod vodstvom trenerja Darka Lisjaka sem začela februarja lani. Kondicijske treninge pa smo imeli že pred tem v telovadnici. Trikrat do štirikrat na teden imam sedaj treninge s trenerjem, ostale dni treniram sama. Hvaležna sem staršem, da se prilagajajo mojim potrebam in me vozijo na dirke in treninge. Obiskujem Srednjo šolo Vena Pilona Ajdovščina, smer predšolska vzgoja, in med tednom bivam v dijaškem domu, zato je kar veliko usklajevanja in prevoženih kilometrov, da lahko treniram v Novi Gorici,« še pravi 17-letnica.

Aprila lani se je udeležila prve dirke v cestnem kolesarstvu v kategoriji mlajših mladink. »Dirke so si sledile skoraj vsak vikend. Kar nekajkrat sem stala na stopničkih, kar mi je ob koncu sezone 2023 prineslo zadostno število točk za osvojitve Pokala Slovenije v kategoriji mlajših mladink.« Kot edina predstavnikinja novogoriškega kolesarskega kluba MebloJOGI Mlinotest Pro-concrete je v kategoriji mlajših mladink tekmovala tudi na Kids tour of Slovenia, kjer je v močni mednarodni konkurenci osvojila skupno 3. mesto. »Septembra lani pa je na Otočcu potekalo državno prvenstvo v kronometru – vožnji na čas. V svoji kategoriji sem med sedemnajstimi tekmovalkami dosegla najboljši čas in postala državna prvakinja. S to vožnjo sem tudi za 19 sekund izboljšala državni rekord,« pripoveduje navdušeno.

Cilje je letos dosegla

Februarja so ji na prireditvi Športnik Goriške 2023 podelili srebrno medaljo. Zastopa tudi barve Slovenije in se s slovensko reprezentanco udeležuje dirk po Evropi. »Letos sem bila izbrana na vsa tekmovanja z reprezentanco. S tem so se mi izpolnili cilji, da nastopim na evropskem in svetovnem prvenstvu. Prav nedavno smo imeli tri najpomembnejše dirke te sezone,« še razloži. »Konec avgusta smo dirkali na Nizozemskem etapno dirko, teden kasneje je sledilo evropsko prvenstvo v Belgiji. Izbrana sem bila tako za nastop v vožnji na čas kot na cestni dirki. S ponosom pa sem barve Slovenije zastopala tudi na svetovnem prvenstvu v Švici. Četudi sem bila bolj v

Anet Trakonja: državna prvakinja v kronometru

vlogi pomočnice, sem na evropskem dosegla 43. mesto, kljub skupinskemu padcu 50 metrov pred ciljem, na svetovnem pa sem bila 100. To je bila Nepozabna izkušnja.« Hvaležna je za to priložnost, saj je preživela teden dni v družbi najboljših slovenskih kolesarjev. Z letošnjim letom

je prestopila v kategorijo starejših mladink in seveda ostaja njen cilj osvojiti naslov državne prvakinja v vožnji na čas.

V duhu nedavnih svetovno znanih kolesarskih dirk nismo mogli mimo vprašanja, kako doživlja vse uspehe naših kolesarjev: »Kot velika kolesarska navdušenka seveda spremljam tudi vse naše profesionalne kolesarje. Najbolj seveda izstopata Tadej Pogačar in Primož Roglič. Res sta neverjetna kolesarja. Zelo ju cenim, saj vem, koliko truda, vztrajnosti in garaškega dela sta morala vložiti, da sedaj nizata uspeh za uspehom.« Anet kot precej odločna in uspešna briška športnica ves prosti čas namenja svojemu najljubšemu športu. »Včasih pride tudi do kakšnega padca ali poraza, a ob podpori staršev in trenerja sem

se naučila sprejemati tudi to, saj je sestavni del kolesarstva. Upam, da bom še dolgo uživala in vztrajala v tem športu,« sklene.

Ana Cukijati

Fotografija: osebni arhiv

Anet Trakonja

Društvo upokojencev Dobrovo

Poletni balinarski turnir

Balinarska sekcija Društva upokojencev Dobrovo je v soboto, 3. avgusta, na balinišču v športnem parku Vipolže organizirala mednarodni turnir upokojencev v trojkah. Udeležilo se ga je 8 ekip iz društev upokojencev severne Primorske in Koprivnega (Capriva del Friuli).

Po celodnevem zanimivem in napetem tekmovanju je na koncu zmagala domača ekipa. Člani zmagovalne ekipe so bili Zarjan Kocina, Darko Mišigoj, Lučano Kocina in Stojan Skočaj. Tudi drugo mesto je osvojila domača ekipa, tretje mesto pa ekipa iz Kanala.

Zahvala gre vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je bil turnir uspešno izpeljan.

DU Dobrovo

Društvo upokojencev Kojsko

Ženski balinarski turnir trojk na balinišču v Vipolžah

Društvo upokojencev (DU) Kojsko je avgusta organiziralo balinarski turnir ženskih trojk na balinišču v Športnem parku Vipolže. Udeležilo se ga je osem gostujočih ekip in kar dve ekipi iz DU Kojsko. Sodelovale so ekipe DU Vipava, Ajdovščina, Prvačina, Vrtojba, Solkan, Deskle, Kanal in Tolmin.

Tehnično izvedbo iger je pripravil in spremljal Lučko Kocina. Za gostitelje se je turnir zaključil zelo uspešno. Priigrali so si pokal za prvo mesto pa tudi za bližanje v krog. Končni vrstni red turnirja: 1. mesto je zasedla ekipa DU Kojsko 2, 2. mesto ekipa DU Kojsko 1, 3. mesto ekipa DU Solkan in 4. mesto ekipa DU Prvačina.

Majda Korenjak

Ženski balinarski turnir Vipolže

Equilibrium: kineziološki studio v osrčju briških gričev

Državni prvakinja v troboju moči sta iz Brd

V Kozani že nekaj let stoji sodoben kineziološki studio Equilibrium z najlepšim razgledom na briške griče in Alpe. Vodi ga magister kineziologije Matija Reya, ki stavi na odnos do strank. »Ključ do uspeha je v sistemu obravnave naših strank,« nam zaupa. Med njimi sta tudi Larisa Anzelin Winkler in Jelena Kavčič iz Brd, ki sta nedavno postali državni prvakinja v troboju moči oziroma v powerliftingu, svojo kondicijsko pripravljenost pa v Kozani ohranja in izboljšuje tudi alpska smučarka Ana Bucik Jogan.

»Imamo individualen pristop do naših strank, ki temelji na njihovih željah, potrebah in naših priporočilih. Vadbo izvajajo pod mojim nadzorom, med katerim poskrbim, da jih naučim ustreznih tehnik, zavedanja gibanja, ustrezne progresije in samozavedi pri premagovanju gibalnih nalog. Vsak član prejme predpisan program, ki mu sledi z namenom doseganja svojega cilja,« razloži Matija Reya, magister kineziologije in trener powerliftinga, ki je obenem tudi lastnik studia Equilibrium in glavni trener. Trenutno je poleg obveznosti v telovadnici precej zaposlen tudi kot predavatelj na Powerlifting zvezi Slovenije. »Pri nas se na tekmovalno smučarsko sezono pripravlja tudi Ana Bucik Jogan. To leto izvajava priprave že šesto leto zapored,« doda. Vadbo za večno mlade (program senior vadbe) pa v studiu Equilibrium vodi diplomirana kineziologinja Tina Konjedic.

Iz začetnih v napredne cilje

V studiu v Kozani izvajajo predvsem vadbo za moč, njeni glavni cilji pa so izboljšanje moči in funkcionalnosti, oblikovanje telesne postave, izboljšanje športne zmogljivosti, izboljšanje zdravja in dobrega počutja ter odpravljanje kroničnih bolečin in funkcionalnosti po poškodbah.

Na podoben način sta se procesa lotili tudi 46-letna Larisa Anzelin Winkler in 41-letna Jelena Kavčič, obe iz Brd. »Zanimivo je to, da so bili njuni cilji sprva precej manj ambiciozni. Larisa je imela težave s prekomerno telesno težo in posledicami sedečega poklica ter neaktivnega življenjskega sloga, Jelena pa je z vadbo začela zaradi želje po odpravljanju bolečin v rokah, ramenih in vratu kot posledic enoličnih in enostranskih obremenitev na delovnem mestu. Obe sta prvotni želji kar hitro osvojili in bistveno izboljšali telesno zmogljivost, zato smo se odločili za nove, bolj napredne cilje,« o njunih začetkih pripoveduje trener. »Na pobudo naših mlajših tekmovalcev smo se začeli nato malce šaliti o tem, da bi lahko šli na tekmo. Ti heci so postajali vse bolj resni, dokler se nista prijavili na prvo tekmovanje decembra lani. To tekmovanje je bilo samo za člansko kategorijo, kar pomeni, da sta tekmovali proti precej mlajšim tekmovalkam, sicer sodita v kategorijo veterank 1 (40–49 let),« še razloži.

Hvalevredni rezultati in državni rekordi

Sledilo je Državno prvenstvo v klasičnem troboju moči za kadete, mladince in veterane 24. februarja v Cirkovcah, kjer sta tekmovali zgolj v kategoriji veterank 1, v kateri sta v svoji težnostni kategoriji osvojili prvi mesti. Larisa je osvojila tudi prvo mesto pri veterankah skupno. Njun rezultat je bil:

Jelena: počep 100 kg, potisk s prsi 52,5 kg in mrtvi dvig 122,5 kg; seštevek 275 kg;

Larisa: počep 132,5 kg, potisk s prsi 60 kg in mrtvi dvig 150 kg; seštevek 342,5 kg.

Z nastopom sta podrli tudi nekaj veteranskih državnih rekordov: Jelena v počepu (100 kg), potisku s prsi (52,5 kg) in mrtvem dvigu (122,5 kg) ter v seštevku (275 kg), Larisa pa v počepu (132,5 kg), potisku s prsi (60 kg), mrtvem dvigu (150 kg) ter v seštevku (342,5 kg).

»Konkurenca v veteranski kategoriji ni prav velika, vendar so ne glede na to omenjeni rezultati hvalevredni. Na splošno ni prav veliko žensk, niti mlajših, ki bi lahko to dosegle,« poudarja Matija Reya.

Ana Cukijati

Fotografija: osebni in Equilibrium arhiv

Gizela Lipicer praznovala 100. rojstni dan

Najraje rešuje križanke in neguje domače rože

V krogu družine in prijateljev je 2. oktobra svoj 100. rojstni dan praznovala Gizela Lipicer. Izjemno živahna in čila Šmartenka je s svojo simpatično energijo popolnoma prevzela tudi župana Franca Mužiča in direktorico občinske uprave Anito Manfreda, ki sta ji prenesla občinske poklone in voščilo.

»Hvala za povabilo, predvsem pa hvala, da si dočakala ta leta. Čestitamo ti za ta lepa dosežena leta,« je ob zdravici voščil župan, ki je pred tem, kot je sam povedal, »rož'ci« poklonil šopek rož in žlahtno kapljico. Da je bilo praznovanje še slastnejše, je občina slavljenki Gizeli poklonila še torto.

Gizela Lipicer, ki ji družbo v elitni skupini briških stoletnikov trenutno dela še Jelica Mavrič iz Šlovrenca, najraje rešuje križanke in neguje domače rože. Svojo čilost pa je preizkusila še dan pred praznovanjem, saj se je po enem letu ponovno povzpela na telovadno orodje orbitrek in potelovadila.

Gizeli tudi v uredništvu Briškega časnika iskreno čestitamo in ji pošiljamo najlepša voščila.

Besedilo in fotografija:
Erika Koncut

Zlatoporočenca Almira in Zvonko Peršolja

Pol stoletja skupnega življenja

Almira (Markočič) in Zvonko Peršolja sta si 7. septembra 1974 obljubila večno zvestobo. Z velikim ponosom smo obeležili njuno 50. obletnico poroke. Ta je dokaz za pol stoletja skupnega življenja, ki se prepleta s številnimi spomini, radostmi in izzivi, ki sta jih vedno premagovala skupaj.

Ob tem častitljivem jubileju smo se zbrali v krogu najdražjih in jima iz srca zaželeli še mnogo srečnih, zdravih in skupnih let.

60. obletnica poroke Jožice in Radovana Kumarja

Obeležili dolgo skupno pot

Jožica in Radovan Kumar iz Gornjega Cerovega sta se poročila 8. avgusta 1964. Ob posebni priložnosti - 60. obletnice poroke - smo se v soboto, 10. avgusta, zbrali v baziliki Kraljice Svetogorske na Sveti Gori, kjer je potekala sveta maša v zahvalo za njuno skupno prehojeno pot. Mašo je daroval g. Niko Rupnik. Sveti maši je sledilo skupno druženje in pogostitev v širšem krogu sorodnikov. Noni in nonotu želimo obilo zdravja in blagoslova.

Vnuki

Zlata poroka Miroslave in Emila Pojavnika iz Gonjač

Pico sta prvič poskusila na poročnem potovanju

Miroslava in Emil Pojavnik sta si pred 50 leti obljubila večno ljubezen in spoštovanje. Obljubi sta bila kos in skupaj prehodila pot, ki ni bila vedno lahka, a je bila vedno polna ljubezni. Rodila sta se jima sinova Denis in Sergej, ki imata vsak svojo družino. Vnuki Ela, Jakob in Izak ju obožujejo, za kar sta neizmerno hvaležna.

Častitljivo obletnico sta praznovala v krogu domačih, kjer sta se spominjala njunih skupnih dogodivščin. Prva je bila že poročno potovanje z vlakom do Milana, kjer sta prvokrat poskusila pico. Miroslava ali Mira, kot ji pravimo domači, se spominja, da je bilo leto njune poroke izjemno polno, saj ji je uspelo v kratkem obdobju dokončati trgovsko šolo, narediti voziški izpit, se poročiti in novembra poviti svojega prvega sina. Pravi, da - če se hoče, se zmore vse.

Pet desetletij skupnega življenja je mejnik, ki ga le redki dosežejo. Kot pravita zlatoporočenca, ki sta si poročna prstana izmenjala 20. julija 1974 s civilno poroko na Gradu Kromberk, je kdaj dovolj že malo potrpljenja in razumevanja, da stvari stečejo. Poudarjata, da se je potrebno vedno podpirati in spoštovati ter sprejemati drugega točno takšnega, kot je, z dobrimi in manj dobrimi lastnostmi.

Ponovno čestitamo in nazdravljamo še na mnoga skupna leta polna zdravja, ljubezni in novih dogodivščin.

Radi vaju imamo, vsi vajini.

Poleti obiskali kar tri 90-letnice

Rojstni dan je eden najpomembnejših dni v življenju. To je tudi dan, ko počastimo svojo življenjsko pot, si priznamo vse svoje dosežke in izkušnje.

Ni pa lepšega, da vse to delimo s prijatelji in družino. Slavlenci si na ta dan zaslužijo prav posebno pozornost.

Antonija Dornik iz Kojskega je 90. rojstni dan praznovala 9. junija 2024. Ljubezen jo je iz Anhovega privabila v Goriška brda, v Kojsko. Mož Rajko je skrbel za kmetijo, Antonija je bila zaposlena v Anhovem v prodaji. Od upokojitve dalje je članica DU Kojsko. Sprva je zelo pogrešala svoj rodni kraj. Barve, risalno platno in čopiči so bili njena uteha. Antonija je pisala svoj dnevnik s slikami, ki so izražale njeno razpoloženje. Včasih so barve sijale in izžarevale srečo in veselje, včasih pa so bile bolj umirjene in zadržane. Mož Rajko jo je pri ustvarjanju spodbujal in občudoval njena dela. Slika, ki bi jo danes Antonija naslikala, bi prikazovala, kako uživa v družbi hčerke in je ponosna na vnuka, bi bila nežnih pastelnih barv.

Aristeja - Tea Prinčič iz Gornjega Cerova je 90. rojstni dan praznovala 17. junija 2024. Otroška leta so bila težka, pravi Tea. Rada pa se spominja tistih časov, ko so se z vrstniki dobivali na plesih na Humu in skupaj zahajali v kino. Z možem Alfonzom sta si ustvarila družino in skupaj delala na kmetiji. Je dolgoletna članica DU Kojsko. Rada se je udeležila vseh dogodkov, ki jih je društvo organiziralo. Bila je tudi aktivna članica Društva kmečkih žena. Pravijo, da življenje dobi smisel, če znamo uživati trenutke. Prav teh trenutkov se Tea veseli z družino. Pravo veselje pa so ji vnuki in pravnuki.

Avgusta Zuljan iz Kojskega je praznovala 90. rojstni dan 22. avgusta 2024. Kdor poje rad, ostaja mlad, pravi pregovor. To prav gotovo velja za našo slavljenko. Avgusta izhaja iz glasbene družine. Kot mlado dekle je pela v ansamblu Karli. Nastopali so po Sloveniji in na Hrvaškem. Zaposlena je bila kot trgovka in je uživala v svojem poklicu. Še vedno se srečuje z nekdanjimi sodelavci. »Bili smo kot prava družina,« pravi. Članica DU Kojsko je od same upokojitve dalje. Dokler ji je zdravje dopuščalo, ni zamudila nobenega izleta, ki ga je društvo organiziralo. Sedaj pa so ji v neizmerno veselje vnukinja in pravnukinja.

Majda Korenjak

Oratorij v Biljani in nova maša Mela Kovica

Radosti skoraj dve desetletji dolge tradicije

Letošnji oratorij v Biljani, ki se je odvil v začetku julija, je bil nepozaben dogodek, prežet z veseljem, smehom in trenutki, ki bodo trajali večno. 76 otrok iz celotnih Brd, tako osnovnošolskih kot predšolskih, se je udeležilo že 19. Oratorija v Biljani, ki ga organiziramo prostovoljni animatorji. Tokrat nas je bilo kar 28.

Program oratorija je bil izredno pester. Animatorji smo poskrbeli, da otroci niso samo uživali, ampak so se tudi učili pomembnih življenjskih veščin. Pred samim oratorijem smo se udeležili usposabljanja iz temeljnih postopkov prve pomoči in načrtovali raznorazne aktivnosti, da bi otrokom ponudili bogat in zabaven program. Letošnja tema *Blagor zvestim* se je vrtela okoli svetopi-semskega junaka Danijela. Med tednom so otroci gledali kratke filmčke o njegovi zgodbi in se nato pri katehezah pogovarjali o temah in simbolih, ki so jih zasledili med gledanjem. V sredo smo se vsi skupaj odpravili v živalski vrt Parco Zoo Punta Verde v Lignano v Italiji in se kasneje z ladjico podali na izlet do otoka Barbana pri Grado, kjer smo v cerkvi na otoku imeli sveto mašo. Posebno veselje so otrokom v četrtek pričarali gasilci Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Dobrovo, ki so jih med vročimi poletnimi dnevi osvežili z vodnimi igrami. Vsi smo jih prav nestrpno pričakovali, smeha in veselja pa je bilo ob tem na pretek. Oratorij smo v petek zaključili s sveto mašo in staršem pokazali utrinke preteklega tedna.

»Prizadevajte si za ljubezen«

Posebna zahvala gre Melu Kovicu, ki

Oratorij v Biljani in nova maša Mela Kovica

nas je kot duhovni vodja spremljal ob pripravah na oratorij in v okviru mladinske skupine. V župniji Biljana je leto dni deloval kot diakon in se pripravljaj na novomašniško posvečenje. V tem času je s svojo energijo in predanostjo okrepil duhovni vidik naših srečanj, njegova prisotnost na oratoriju pa je otroke in animatorje napolnila še z dodatno motivacijo in navdihom. Melovo novomašniško geslo je bilo: »Prizadevajte si za ljubezen – 1 Kor 14,1«, kar je lepo izražalo njegovo življenjsko vodilo ter željo po širjenju vere in dobrote med ljudmi.

Novo Mašo je 7. julija praznoval v rojstnem Mirnu pri Novi Gorici, kamor smo ga animatorji dan pred slovesnostjo pospremili v avtomobilskem sprevodu, nekaj animatorjev pa je v ministrantski vlogi sodelovalo tudi na sami slovesnosti. Teden dni kasneje pa smo Melu praznovanje pripravili tudi sami, saj je po koncu oratorija v Biljani praznoval ponovitev nove maše, kar je predstavljalo še slovesen zaključek našega skupnega druženja. Animatorji smo mu tako pred župnijskim dvoriščem postavili »prton«, nekaj jih je ponovno sodelovalo kot ministranti pri slovesnosti, spet nekateri pa so prepevali v cerkvenem zboru. Na ponovitvi nove maše poleg Brik in Bricev ni manjkala niti Melova družina, duhovnik Ciril Cej ter gostje iz drugih krajev. Zahvalili smo se mu za njegovo vdanost in potrpežljivost in vse presmejjane dni, ki jih je preživel z nami.

Po zaključku maše je Mel blagoslovil hrano, ki je na goste čakala na župnijskem dvorišču, nato pa smo dan zaključili z druženjem in prijetnim klepetom. Briški animatorji ga bomo vedno imeli v lepem spominu in veseli smo, da smo lahko njegovo diakonsko leto preživel z njim.

Tinkara in Neja Prinčič

Srebrnomašnik Sašo Mugerli

Mejnik v duhovniškem poslanstvu

V petek, 7. junija, je bilo v biljanski cerkvi sv. Mihaela še posebej slovesno, saj je naš rojak, duhovnik Sašo Mugerli, poleg praznika Srca Jezusovega praznoval srebrni jubilej mašniškega posvečenja. Na začetku slovesne svete maše, ki sta jo darovala skupaj z domačim župnikom Alojzom Subanom ter diakonom Melom Kovicem, je slavljenca v imenu župnije pozdravil član župnijskega pastoralnega sveta Igor Žežlin, ki je med drugim dejal: »Dobrodošel v naši in tvoji župniji. Še vedno je živ spomin na tvojo novo mašo in komaj verjamemo, da je od takrat preteklo že četrto stoletje. Župnijsko občestvo je ponosno, da je tvoja poklicanost za duhovniški poklic dozorela prav v tej biljanski cerkvi in župniji. Ko se ob različnih priložnostih širom škofije srečujemo z ostalimi verniki in beseda nanese na duhovnike, jih vselej podučimo, da Sašo je pa naš. Veseli smo, da ob prazniku Srca Jezusovega obeležujemo tudi pomemben mejnik v tvojem duhovniškem poslanstvu.« V imenu vseh zbranih in ostalih župljanov mu je čestital ob srebrnemu jubileju mašniškega posvečenja.

Po sveti maši je bila še procesija s kipom Srca Jezusovega po vasi s slovesnim petjem litanij Srca Jezusovega. Ob zaključku slovesnosti se je v imenu župnije srebrnomašniku Sašu zahvalil še Jordan Mikulin, ki mu je zaželel, naj mu bo na duhovniški poti Gospod Bog še naprej njegova moč in njegova pesem. Srebrnomašnik Sašo pa je pri ofru delil spominske podobice z novomašnim geslom: »Gospod je moja moč in moja pesem« (2Mz 15,2).

Srebrnomašnik Sašo Mugerli

V dar je prejel tudi veliko steklenico peneče rebule, ki smo jo nato na skupnem druženju pred župniščem odprli in z njo nazdravili.

Jordan Mikulin

Kulturni dan

Nabirali znanje o Francetu Bevku

18. septembra smo izvedli prvi kulturni dan za šestolce, ki je bil posvečen Francetu Bevku. Prvo šolsko uro smo se zbrali v knjižnici, kjer je knjižničarka pripravila uvod o začetkih bralne značke (BZ) in njenem pomenu, o Gradnikovi BZ in datumih, ki so vezani na začetek in zaključek BZ. Učenci so odgovorili na tri vprašanja ankete o branju, listke z odgovori pa smo zalepili na plakat.

Učenci so se razdelili v skupine po štiri in s pomočjo spletnih strani, člankov in knjižnega gradiva iskali podatke o Francetu Bevku (življenje, delo, zanimivosti). Oblikovali so miselne vzorce, ki smo jih razstavili in pokomentirali. 3. šolsko uro smo v telovadnici priredili literarno štafeto. Učenci so se razdelili v tri skupine in

morali čim prej prenesti liste s posameznimi črkami na drugo stran igrišča, nato pa so iz črk sestavljali naslove Bevkovih knjig. 4. šolsko uro je učiteljica slovenščine učencem 6. a predstavila Bevkove knjige, ki jih lahko preberejo za domače branje, nato pa jim je dala še navodila za pripravo govornega nastopa o prebranem literarnem delu. Učenci so se odločili, katero knjigo bodo brali in so si jo že lahko izposodili v šolski knjižnici. Učenci 6. b so pod mentorstvom knjižničarke likovno ustvarjali z ogljem. 5. šolsko uro sta se skupini zamenjali – učenci 6. a so risali z ogljem, učenci 6. b pa so dobili navodila za domače branje in govorni nastop.